

Kandidatundersøkelsen 2018

Fra studier til jobb på Vestlandet

Asle Høgestøl og Olav Bjørnebekk
ideas2evidence-rapport 08:2018

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

sammen
Råd & Karriere

Høgskulen
på Vestlandet

UNIVERSITETET I BERGEN

NHH

Kandidatundersøkelsen 2018 - Fra studier til jobb på Vestlandet

ideas2evidence-rapport 08:2018

Utarbeidet av Asle Høgestøl og Olav Bjørnebekk på oppdrag fra Sammen Råd og Karriere, med økonomisk støtte fra Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet og Norges Handelshøyskole

ideas2evidence 08:2018

ideas2evidence
Villaveien 5
5007 Bergen
post@ideas2evidence.com
Telefon: 918 17 197
www.ideas2evidence.com

Bergen, november 2018

ISBN : 978-82-93181-68-2

INNHold

Hovedfunn	6
Vestlandskandidatene	6
Tilpasning på arbeidsmarkedet	6
Sektor og jobbsøking	7
Hjerneflukt og hjernegevinst	7
Studietiden	7
Kandidatene fra Universitetet i Bergen	8
Tilpasning på arbeidsmarkedet	8
Sektor og jobbsøking	8
Hjerneflukt og hjernegevinst	8
Studietiden	9
Kandidatene fra Høgskulen på Vestlandet	10
Tilpasning på arbeidsmarkedet	10
Sektor, jobbsøking og arbeidslivsmobilitet	10
Hjerneflukt og hjernegevinst	10
Studietiden	11
Kandidatene fra Norges Handelshøyskole	12
Tilpasning på arbeidsmarkedet	12
Sektor og jobbsøking	12
Hjerneflukt og hjernegevinst	12
Studietiden	12
Kapittel 1 - Innledning og bakgrunn	14
Sammen Råd og Karriere	14
Organisatoriske endringer i utdanningsinstitusjonene	14
Kandidatundersøkelsen	14
Rapportens oppbygning	15
Kapittel 2 - Metode	16
Datainnsamling	16
Utvalg og svarprosent	16
Kapittel 3 - Fra studier til jobb på Vestlandet – det generelle bildet	18
Om Kandidatene i undersøkelsen	19
Arbeidsmarkedet	20
Kandidatenes arbeidslivstilknytning	22

Tilpasning til arbeidslivet.....	22
Sektor og bransjetilknytning.....	26
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver	27
Årslønn	29
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	29
Mobilitet	31
Hjerneflukt og hjernegevinst.....	32
Studietiden	35
Vurdering av studiet	35
Aktiviteter ved siden av studiene	38
Kapittel 4 - Fra studier til jobb på Vestlandet – Kandidater fra Universitetet i Bergen	42
Kandidatenes arbeidslivstilknytning.....	42
Tilpasning til arbeidslivet.....	42
Sektor og bransjetilknytning.....	48
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver	49
Årslønn	50
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	51
Mobilitet	53
Hjerneflukt og hjernegevinst.....	55
Studietiden	56
Studievalg	56
Vurdering av studiet	58
Aktiviteter ved siden av studiene	62
Kapittel 5 - Fra studier til jobb på Vestlandet – Kandidater fra Høgskulen på Vestlandet	66
Kandidatenes arbeidslivstilknytning.....	66
Tilpasning til arbeidslivet.....	66
Sektor og bransjetilknytning.....	71
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver	72
Årslønn	73
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	74
Mobilitet	77
Hjerneflukt og hjernegevinst.....	78
Studietiden	80
Vurdering av studiet	80

Aktiviteter ved siden av studiene	84
Kapittel 6 - Fra studier til jobb på Vestlandet – Kandidater fra Norges Handelshøyskole	88
Kandidatenes arbeidslivstilknytning.....	88
Tilpasning til arbeidslivet.....	88
Sektor og bransjetilknytning.....	90
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver	91
Årslønn	92
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	93
Mobilitet.....	94
Hjerneflukt og hjernegevinst.....	95
Studietiden	96
Vurdering av studiet	96
Aktiviteter ved siden av studiene	98
Vedlegg.....	100
Spørreskjema - Kandidatundersøkelsen 2018.....	100

HOVEDFUNN

VESTLANDSKANDIDATENE

Kandidatundersøkelsen 2018 finner at majoriteten av kandidatene fra utdanningsinstitusjonene på Vestlandet er veltilpassede på arbeidsmarkedet. Situasjonen er forholdsvis lik den som var i 2016, samtidig som vi ser en marginal økning i andelen arbeidsledige. Sammenligningsgrunnlaget kompliseres imidlertid av det faktum at nye grupper med kandidater er blitt inkludert i utvalget. Det er ellers vesentlige forskjeller mellom kandidatene på Vestlandet når det gjelder tilpasning til arbeidsmarkedet, avhengig av utdanningsbakgrunn. Kandidater med bakgrunn fra ingeniørutdanning og matematisk-naturvitenskapelige fag, som ble hardest rammet av oljeprisfallet i 2014-2016, har fortsatt en utfordrende situasjon på arbeidsmarkedet, samtidig som det er klare tegn til bedring for enkelte grupper.

På tvers av de forskjellige utdanningsløpene etterspør kandidatene i stor grad mer praksis i utdanningen sin. Våre analyser indikerer også at arbeidslivspraksis er den aktiviteten utenom studiet som i størst grad øker sjansene for relevant arbeid etter endt utdanning.

TILPASNING PÅ ARBEIDSMARKEDET

- ◆ Majoriteten av kandidatene i Kandidatundersøkelsen 2018 er veltilpassede på arbeidsmarkedet:
 - ◆ Arbeidsledigheten er på 5 prosent
 - ◆ Andelen som arbeider ufrivillig deltid er 6 prosent
 - ◆ 86 prosent opplever at de har en relevant jobb
- ◆ Utviklingen på arbeidsmarkedet og den makroøkonomiske utviklingen i norsk økonomi de siste årene påvirker imidlertid situasjonen for utdanningsgrupper som tidligere har vært svært veltilpassede på arbeidsmarkedet.
 - ◆ Andelen arbeidsledige kandidater med teknisk eller naturvitenskapelig bakgrunn er fortsatt høyere enn gjennomsnittet, men ledigheten er på vei ned og flere finner seg relevant arbeid.
- ◆ Det er tydelige fordeler forbundet med å ta høyere grad, masterkandidater er betydelig mer veltilpassede på arbeidsmarkedet enn bachelorkandidater.
- ◆ Aktivitet ved siden av studiene synes å ha en positiv effekt på sannsynligheten for å få relevant arbeid. Spesielt gjelder dette kandidater med bakgrunn fra ikke-profesjonsrettete utdanninger. Vi finner også at arbeidslivspraksis er den aktiviteten som i desidert størst grad øker sjansene for å få relevant arbeid etter endt utdanning.
- ◆ 80 prosent av kandidatene med relevant arbeid fikk dette enten før, eller innen 3 måneder etter uteksaminasjon.
 - ◆ Dette indikerer at det er et tydelig skille i kandidatmassen, hvor en minoritet på rundt 20 prosent er arbeidsledig, arbeider ufrivillig deltid eller sliter med å få relevant arbeid, samtidig som det er en betydelig gruppe som ikke bare får fast og relevant heltidsarbeid, men også får det kort tid etter at studiene er ferdige.

SEKTOR OG JOBBØKING

- ◆ Kandidatene fordeler seg jevnt mellom offentlig og privat sektor, men andelen menn i privat sektor er betydelig høyere enn andelen kvinner.
- ◆ Kandidatene starter jobbsøkningsprosessen tidlig, kun 19 prosent venter til etter uteksaminasjon med å starte jobbjakten.
- ◆ I likhet med forrige undersøkelse må flere av kandidatene fortsatt sende ut en betydelig mengde søknader før de sikrer seg arbeid. 8 prosent sendte flere enn 50 jobbsøknader, mot 9 prosent i 2016.
- ◆ Den klart viktigste faktoren for kandidatene når de søker jobb er å finne en arbeidsplass med godt arbeidsmiljø. Det er også mange som vektlegger at arbeidsplassen er stabil og trygg.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

- ◆ Sett under ett går de tre vestlandsfylkene, Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane i balanse når det gjelder å beholde høyt utdannet arbeidskraft. Her er det imidlertid store forskjeller mellom fylkene: Hordaland opplever nettogevinst på 7,7 prosent, mens Rogaland og Sogn og Fjordane opplever tap på henholdsvis -3,7 og -3,9 prosentpoeng.
- ◆ De fleste kandidater oppgir å ha fått jobb på det geografiske stedet de ønsket.

STUDIETIDEN

- ◆ I vurderingen av ferdigheter kandidatene har tilegnet seg fra studiene, er det en klar tendens til at faglighet vurderes høyt, mens mer praktiske arbeidslivsrettede ferdigheter, som evne til å knytte kontakter, administrere oppgaver og samarbeidsevner vurderes forholdsvis lavt av kandidatene.
- ◆ Det er et klart ønske fra kandidatene om mer praksis i studiet.
- ◆ 64 prosent av kandidatene ville valgt samme studium dersom de skulle begynne å studere i dag, eventuelt med en annen fagkombinasjon.
 - ◆ Andelen som ville valgt det samme studiet om igjen er imidlertid betydelig lavere blant dem som ikke har klart å få relevant arbeid.
- ◆ 78 prosent av kandidatene arbeidet ved siden av studiene, 35 prosent hadde verv i en organisasjon og 24 prosent drev med frivillig arbeid.
- ◆ 34 prosent hadde utenlandsopphold i løpet av studiet.
- ◆ En fjerdedel av kandidatene utviklet problemstillingen for bachelor- eller masteroppgaven i samarbeid med en ekstern virksomhet. Av disse opplever 20 prosent at samarbeidet i stor eller svært stor grad bidro til at de fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift).

KANDIDATENE FRA UNIVERSITETET I BERGEN

TILPASNING PÅ ARBEIDSMARKEDET

- ◆ 77 prosent av UiB-kandidatene er veltilpassede på arbeidsmarkedet.
 - ◆ Andelen som er arbeidsledig, jobber ufrivillig deltid, eller oppgir å ha ikke-relevant jobb er på linje med resultatet fra Kandidatundersøkelsen 2016.
 - ◆ 6 prosent er arbeidsledige.
 - ◆ 8,5 prosent arbeider ufrivillig deltid.
 - ◆ 20 prosent har ikke-relevant jobb.
- ◆ Flere realister finner relevant arbeid. 23 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet oppgir at de ikke har relevant jobb. Dette er 9 prosentpoeng bedre enn i forrige undersøkelse.
- ◆ Gradsnivå påvirker sannsynligheten for å få relevant arbeid i langt større grad enn fakultetstilhørighet. Mens kun drøyt halvparten av bachelorkandidatene har relevant arbeid, gjelder det 82 prosent av masterkandidatene og så godt som alle med 6-årig profesjonsutdanning.
 - ◆ Forskjellene mellom kandidater med henholdsvis bachelor- og mastergrad er spesielt utpreget på de disiplinaglige utdanningsløpene. Mens hele 78 prosent av masterkandidatene fra Det humanistisk fakultet oppgir å ha relevant jobb, er tilsvarende andel hos bachelorkandidatene 41 prosent. Samme tendens gjør seg også gjeldende hos kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet og hos kandidater med bakgrunn fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen.

SEKTOR OG JOBBØKING

- ◆ 57 prosent av UiB-kandidatene arbeider i det offentlige.
 - ◆ Det er imidlertid klare forskjeller mellom fakultetene. 74 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologiske fakultet arbeider i offentlig sektor, mot 50 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Kun 28 prosent av kandidatene med bakgrunn fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen arbeider i offentlig sektor.
- ◆ UiB-kandidatene starter tidlig med jobbsøking: 64 prosent begynte å søke jobb før eller i løpet av siste semester. I tillegg fikk 10 prosent jobb uten å søke.
 - ◆ Kun 4 prosent ventet mer enn 4 måneder etter uteksaminasjon med å starte jobbsøkingprosessen
- ◆ 10 prosent av kandidatene oppgir at de har sendt mer enn 50 jobbsøknader
 - ◆ En fjerdedel av kandidatene med bakgrunn fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen har ikke sendt en eneste jobbsøknad, samtidig fikk 21 prosent av disse jobb uten å søke.
- ◆ Den klart viktigste faktoren for UiB-kandidatene når de søker jobb er at den potensielle arbeidsplassen har et godt arbeidsmiljø.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

- ◆ Vestlandet er den viktigste geografiske rekrutteringsarenaen for Universitetet i Bergen. 61 prosent av kandidatene bodde i et av de fire vestlandsfylkene før de begynte å studere.

- ◆ 32,5 av kandidatene bodde i Hordaland før studiene. På undersøkelsestidspunktet bodde 45,7 prosent i dette fylket, en netto tilvekst på 13,2 prosent.
- ◆ 82 prosent av kandidatene oppgir å ha fått arbeid på stedet de ønsket.

STUDIETIDEN

- ◆ Det viktigste argumentet for å velge profesjonsstudium er jobb/yrkesmuligheter etterpå. 83 prosent av profesjonskandidatene fremhever dette argumentet som bestemmende.
- ◆ Fagkombinasjonen i bachelorgraden påvirker i liten grad masteroppgavens problemstilling.
- ◆ Over halvparten av UiB-kandidatene mener at valgene de tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå. Dette gjelder spesielt for kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
- ◆ I vurderingen av ferdigheter kandidatene har tilegnet seg fra studiene er det en klar tendens til at faglighet vurderes høyt, mens mer praktiske arbeidslivsrettede ferdigheter, som evne til å knytte kontakter, administrere oppgaver og samarbeidsevner vurderes forholdsvis lavt. De færreste svarer at de har tilegnet seg digitale ferdigheter gjennom studiet.
- ◆ En klar majoritet av kandidatene opplever at utdanningen har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre jobben sin.
- ◆ Kandidatene har et tydelig ønske om mer praksis i løpet av studiet sitt.
 - ◆ Dette gjelder spesielt for juristene. 88 prosent av kandidatene fra Det juridiske fakultet skulle ønske at de hadde mer praksis i studiet.
- ◆ Halvparten av kandidatene ville valgt samme studium på nytt dersom de skulle begynt å studere i dag.
 - ◆ Ytterligere 13 prosent ville valgt samme studium, men med en annen fagkombinasjon.
 - ◆ 22 prosent av kandidatene fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet ville *ikke* valgt samme studium på nytt, og ytterligere 27 prosent er usikre.
- ◆ En fjerdedel av kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier.
- ◆ 15 prosent av UiB-kandidatene avsluttet utdanningen sin etter oppnådd bachelorgrad.
 - ◆ En tredjedel avsluttet utdanningen fordi de aldri hadde planlagt å ta mastergrad.
 - ◆ En femtedel svarte at de ønsket en pause før de gikk videre med ytterligere studier.
- ◆ 82 prosent av kandidatene arbeidet under studietiden.
 - ◆ Andelen som arbeidet under studietiden er imidlertid betydelig lavere hos kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet – kun 69 prosent.

KANDIDATENE FRA HØGSKULEN PÅ VESTLANDET

TILPASNING PÅ ARBEIDSMARKEDET

- ◆ 83 prosent av HVL-kandidatene er veltilpassede på arbeidsmarkedet.
 - ◆ Arbeidsledigheten er på 4,5 prosent.
 - ◆ Andelen som arbeider ufrivillig deltid er 6,7 prosent.
 - ◆ 88 prosent opplever at de har en relevant jobb.
 - ◆ Det er spesielt kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag som i mindre grad opplever at de har relevant arbeid, mellom 21-25 prosent av disse svarer at de ikke har en relevant jobb.
- ◆ Blant kandidatene *med* relevant arbeid er det en stor andel som får dette kort tid etter uteksaminasjon.
 - ◆ 79 prosent i denne gruppen fikk tilbud om sin første relevante jobb innen 3 måneder etter siste eksamen.
- ◆ Blant kandidatene *uten* relevant arbeid trekkes arbeidsmarkedssituasjonen frem som forklaring på at de ikke har oppnådd relevant arbeid.

SEKTOR, JOBBØKING OG ARBEIDSLIVSMOBILITET

- ◆ 58 prosent av HVL-kandidatene arbeider i offentlig sektor.
 - ◆ Forskjellene mellom avdelingene er imidlertid store: Hele 96 prosent av kandidater med bakgrunn fra HSH - Avdeling for helsefag arbeider i det offentlige, mens tilsvarende andel hos kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomisk fag er 22-25 prosent.
- ◆ Kandidatene starter jobbsøkingprosessen tidlig, kun 19 prosent av kandidatene venter med søkingen til etter avsluttet utdanning.
- ◆ 44 prosent av kandidatene har sendt mellom 1 og 5 jobbsøknader.
- ◆ Godt arbeidsmiljø og arbeidsplassens stabilitet er de klart viktigste faktorene når HVL-kandidatene søker jobb.
- ◆ 43 prosent av HVL-kandidatene har hatt mer enn én jobb etter endte studier.
 - ◆ Kandidater med bakgrunn fra helsefag og lærerutdanning har noe høyere mobilitet sammenlignet med kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

- ◆ Rundt 75 prosent av HVL-kandidatene kommer opprinnelig fra vestlandsfylkene Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane.
 - ◆ En tilsvarende andel av kandidatene forblir et av disse fylkene, men kun Hordaland har positiv nettotilflytting på 4,7 prosentpoeng. Rogaland og Sogn og Fjordane opplever tap på henholdsvis -1,8 og -3 prosentpoeng.
- ◆ De tidligere utdanningsinstitusjonene, som nå utgjør HVL, skaper ulik grad av nettogevinst for sitt (eller *sine*) hjemfylke(r):
 - ◆ HiSF skaper en nettogevinst 1,1 prosentpoeng for Sogn og Fjordane.
 - ◆ HSH skaper en nettogevinst på 3,1 prosentpoeng, men har et nettotap for Hordalands del på -4,6 prosentpoeng.
 - ◆ HiB skaper en nettogevinst på 10 prosentpoeng for Hordaland.

- ◆ De aller fleste kandidatene oppgir at de har fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket seg. Andelen er noe lavere for kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, noe som trolig må sees i sammenheng med et jobbmarked som, relativt sett, er noe tøffere for disse kandidatene.

STUDIETIDEN

- ◆ Kandidatene opplever i stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap.
- ◆ 70 prosent av HVL-kandidatene opplever at studiene har gitt dem evnen til å samarbeide.
- ◆ 67 prosent av kandidatene ønsker seg mer praksis i studiet.
 - ◆ Særlig gjelder dette kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, som i mindre grad har praksis som en del av studieløpet sitt.
- ◆ Flertallet ville valgt samme studium dersom de skulle begynne å studere i dag. Det er imidlertid en betydelig andel, 37 prosent, som er usikre på om de ville valgt samme studium, eller er klar på at de ikke ville valgt det samme studiet på nytt.
- ◆ 75 prosent av HVL-kandidatene arbeidet ved siden av studiene.
- ◆ Nesten 30 prosent utviklet problemstillingen for bachelor- eller masteroppgave i samarbeid med en virksomhet utenfor utdanningsinstitusjonen.
 - ◆ Andelen er betydelig høyere blant kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, hvor mellom 56 og 68 prosent oppgir å ha hatt et slikt samarbeid.
 - ◆ Dette samarbeidet bidrar imidlertid i relativt liten grad til en konkret jobb for kandidatene.

KANDIDATENE FRA NORGES HANDELSHØYSKOLE

TILPASNING PÅ ARBEIDSMARKEDET

- ◆ Kandidatene fra NHH er *svært* veltilpasset på arbeidsmarkedet.
 - ◆ Arbeidsledigheten er på 0,4 prosent.
 - ◆ Andelen som arbeider ufrivillig deltid er på 0,4 prosent.
 - ◆ 98,8 prosent opplever å ha relevant jobb.
 - ◆ 95 prosent har fast ansettelse.
- ◆ Andelen med ikke-relevant arbeid har sunket fra 7 til 1,2 prosent mellom 2016 og 2018.
- ◆ Kandidatene med økonomisk/administrativ bakgrunn er i 2018 omtrent like veltilpasset som kandidatene fra Regnskap og revisjon.
- ◆ NHH-kandidatene fra de ulike studieprogrammene vurderer sammenhengen mellom utdanningen og nåværende jobb noe forskjellig:
 - ◆ 87 prosent med bakgrunn fra regnskap og revisjon mener at arbeidsoppgavene krever fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen, mens tilsvarende andel for kandidatene fra økonomi og administrasjon er 39 prosent.

SEKTOR OG JOBBØKING

- ◆ De fleste kandidatene fra NHH arbeider i privat sektor.
- ◆ 84 prosent av NHH-kandidatene startet jobbsøkningsprosessen før eller i løpet av siste semester. I tillegg er det 5 prosent som fikk jobb uten å søke.
- ◆ 59 prosent av kandidatene fra økonomi og administrasjon og 91 prosent av kandidatene fra regnskap og revisjon fikk relevant arbeid før siste eksamen ble avlagt.
- ◆ Flere har brukt mye energi på å søke jobb: Henholdsvis 9 og 8 prosent av kandidatene fra økonomi og administrasjon og regnskap og revisjon har sendt over 50 jobbsøknader.
 - ◆ Til sammenligning svarte ingen i forrige undersøkelse med bakgrunn fra regnskap og revisjon at de de sendte flere enn 50 søknader.
- ◆ Den viktigste faktoren for NHH-kandidatene når de søker jobb er et godt arbeidsmiljø. Gode karrieremuligheter og at jobben er faglig utfordrende vektlegges også høyt.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

- ◆ NHH rekrutterer kandidater fra hele landet.
- ◆ Kun 16,7 prosent av kandidatene bodde i Hordaland før de begynte studiene. 16,3 prosent av kandidatene oppgir å bo i Hordaland på undersøkelsestidspunktet. Dette gir en nettotilvekst på -0,4 prosentpoeng i Hordaland.
- ◆ Over halvparten av kandidatene bor nå i Oslo, mens 18,4 prosent bodde i dette fylket før påbegynte studier. Dette gir en netto tilvekst for Oslo på 36 prosentpoeng.
- ◆ 93 prosent av NHH-kandidatene oppgir å ha fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket.

STUDIETIDEN

- ◆ NHH-kandidatene mener i svært stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap, og det er også høye andeler som fremhever at studiene i stor grad har gitt dem evnene til å arbeide under press, analytiske ferdigheter og faglig og teoretisk kunnskap.

- ◆ Lavest vurdert er digitale ferdigheter – svært få mener at studiet har gitt dem digital kompetanse.
- ◆ 75 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon skulle ønske at de hadde mer praksis i studiet.
- ◆ Den klare majoriteten av kandidatene ville valgt samme studium dersom de kunne valgt på nytt (52 prosent), eventuelt samme studium med en annen fagkombinasjon (ytterligere 22 prosent).
 - ◆ 10 prosent ville ikke valgt samme studium, og 16 prosent er usikre.
- ◆ 72 prosent av NHH-kandidatene arbeidet ved siden av studiene, 56 prosent hadde verv i en organisasjon, og 23 prosent drev med frivillig arbeid.
 - ◆ Kandidatene med bakgrunn fra Økonomi og administrasjon er betydelig mer aktive utenfor studiene enn kandidatene fra Regnskap og revisjon.

KAPITTEL 1 - INNLEDNING OG BAKGRUNN

SAMMEN RÅD OG KARRIERE

Sammen Råd og Karriere jobber for å lette overgangen fra studier til arbeidsliv for studenter på Vestlandet, og tilbyr blant annet kursing og karriereveiledning under og etter studiene. Organisasjonen, tidligere kjent som «Karrieresenteret», ble opprettet i januar 2017, som en del av den nye Studentsamskipnaden på Vestlandet (Sammen). *Sammen* ble dannet gjennom en sammenslåing av Studentsamskipnaden i Bergen, Studentsamskipnaden Stord/Haugesund og Studentsamskipnaden i Sogn og Fjordane.

Sammen Råd og Karriere finansieres av semesteravgift samt økonomiske bidrag fra flere av de høyere utdanningsinstitusjonene på Vestlandet.

ORGANISATORISKE ENDRINGER I UTDANNINGSINSTITUSJONENE

Det har skjedd endringer i den organisatoriske strukturen til utdanningsinstitusjonene siden forrige kandidatundersøkelse. Høgskulen på Vestlandet (HVL) ble opprettet 1. januar 2017 gjennom en sammenslåing av Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) og Høgskolen Stord/Haugesund (HSH). Dette påvirker sammensetningen av utvalget på to måter: For det første utgjør kandidater fra HVL nå en større andel av utvalget sammenlignet med hva HiB gjorde i 2016. For det andre innebærer det at kandidater med yrkesrettede utdanninger utgjør en større del av utvalget enn tidligere. Resultatene i årets undersøkelse og tidligere undersøkelser må således sees i lys av dette.

For UiBs sin del har det vært en mindre endring. Fra 1. januar 2017 ble Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHiB) en del av Fakultet for kunst, musikk og design ved UiB. Dette påvirker ikke sammensetningen av utvalget i vesentlig grad.

Det har ikke vært noen organisatoriske endringer for NHH sin del.

KANDIDATUNDERSØKELSEN

Siden 2003 har Karrieresenteret gjennomført kandidatundersøkelsen «Fra studier til jobb i Bergensregionen» rettet mot uteksaminerte kandidater fra Universitetet i Bergen, Høgskolen i Bergen og Norges Handelshøyskole (NHH ble en del av undersøkelsen i 2005). Målgruppen inkluderer kandidater med bachelor- og mastergrad, grunnskolelærerutdanning og profesjonsutdanning. 2018-utgaven av undersøkelsen er den første i rekken som tar for seg kandidater fra den nye Høgskulen på Vestlandet. Årets undersøkelse inkluderer dermed for første gang kandidater fra studiesteder lokalisert i andre fylker enn Hordaland.

Frem til 2011 ble undersøkelsen gjennomført annethvert år, men hadde et avbrekk i perioden frem til 2016. Det er til nå blitt gjennomført syv slike kandidatundersøkelser for Karrieresenteret, og dette er den første gjennomført på vegne av Sammen Råd og Karriere.

Undersøkelsen går ut til kandidatene rundt to år etter avsluttende eksamen. Dermed skiller denne lokale undersøkelsen seg fra den nasjonale kandidatundersøkelsen, gjennomført av NIFU, som går ut til kandidatene seks måneder etter uteksaminasjon.

Ettersom Sammen Råd og Karrieres undersøkelse sendes studentene såpass lang tid etter uteksaminasjon, gir den oss et bilde av arbeidssituasjonen deres på et tidspunkt hvor man kan forvente at de har begynt å etablere seg på arbeidsmarkedet. Det gir også større mulighet til å analysere hvorvidt studentene har etablert seg i det lokale arbeidsmarkedet, eller om de har flyttet til et annet fylke.

Med unntak av undersøkelsen fra 2003 er samtlige foregående undersøkelser rettet mot uteksaminerte kandidater fra Universitetet i Bergen (UiB), Norges Handelshøyskole (NHH) og Høgskolen i Bergen (HiB). Undersøkelsen i 2003 inkluderte ikke kandidater fra NHH.

RAPPORTENS OPPBYGNING

Rapporten starter med en metodedel som beskriver gjennomføringen av undersøkelsen, utvalget undersøkelsen har operert med og svarprosent.

Kapittel 3 er rapportens hoveddel. Her presenteres sammensetningen av kandidatene nærmere, og dagens arbeidsmarkedssituasjon blir presentert for å sette en overordnet kontekst. Videre presenteres resultater og analyser fra spørreundersøkelsen med «vestlandskandidaten» som utgangspunkt. Vi skiller ikke her mellom kandidater fra de ulike utdanningsinstitusjonene. Kapittel 4, 5 og 6 presenterer resultatene for hvert enkelt lærested. Kapittel 4 omhandler UiB-kandidatene, kapittel 5 ser nærmere på HVL-kandidatene, og i kapittel 6 presenteres resultater for NHH-kandidatene.

For de fleste analysene i kapittel 4-6 presenteres tall både for institusjonen sett under ett og for fakultetene (eller tilsvarende).

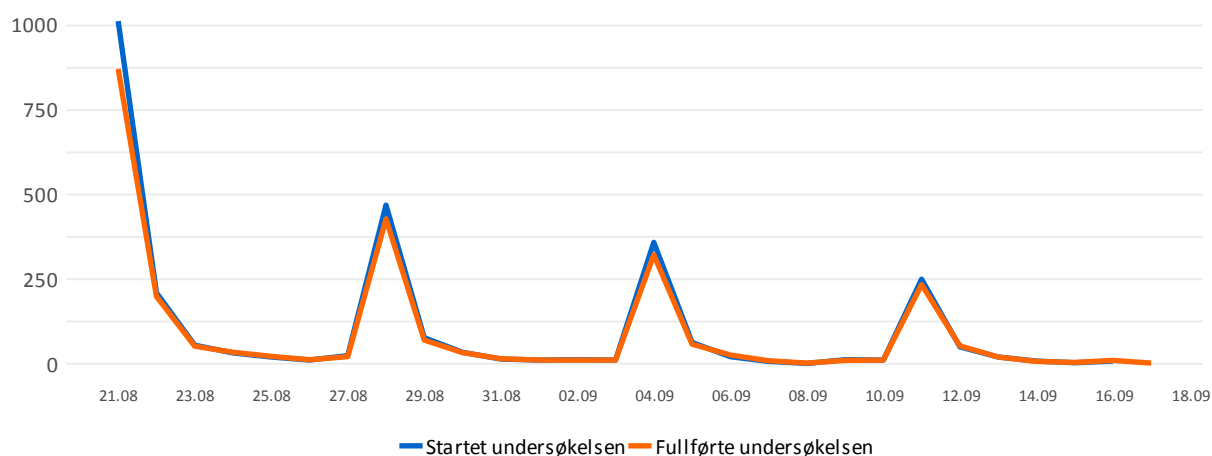
KAPITTEL 2 - METODE

DATAINNSAMLING

Rapporten er basert på en spørreundersøkelse til kandidater fra Universitetet i Bergen, Høgskolen på Vestlandet og Norges Handelshøyskole som fullførte studier ved en av disse utdanningsinstitusjonene i løpet av 2016. Bruttoutvalget for undersøkelsen var 6091 kandidater.

Undersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 21. august til 17. september 2018. Invitasjon til undersøkelsen gikk ut 21. august, og det ble sendt ut tre purringer. Den første 28. august, den andre 4. september og den siste 11. september. Som fremgår av grafen under kom majoriteten av besvarelsene inn direkte etter utsendelse av invitasjon og purringer.

Figur 1: Antallet kandidater som startet og avsluttet undersøkelsen hver dag i undersøkelsesperioden

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk over internett. Hver respondent fikk tilsendt en unik lenke til undersøkelsen via e-postadresser tilgjengeliggjort fra utdanningsinstitusjonene. Programvaren Conformat ble brukt for utsendelse av undersøkelsesinvitasjon og for datainnsamling. Årets undersøkelse fulgte således formatet fra 2016-utgaven¹.

I årets utgave fikk både kandidater fra UiB og NHH mulighet til å besvare undersøkelsen på engelsk. Henholdsvis 6 prosent fra UiB og 9 prosent fra NHH, benyttet seg av denne muligheten.

UTVALG OG SVARPROSENT

Med utgangspunkt i et nettoutvalg på 6051 ender undersøkelsen opp med en svarprosent på **45,7 prosent** (2767 respondenter). Svarprosenten for UiB og HVL er svært lik, mens den er noe lavere for NHH. Sammenlignet med forrige utgave av kandidatundersøkelsen er det en økning i svarprosent på 5,5 prosentpoeng.

¹ 2011-utgaven baserte seg på postal invitasjon til undersøkelsen med gjennomføring over internett.

Tabell 1: Svarprosent per utdanningsinstitusjon

	Nettoutvalg	N	Svarprosent
UiB	2732	1291	47,3 %
HVL	2628	1219	46,4 %
NHH	691	257	37,2 %
TOTALT	6051	2767	45,7 %

Kandidater ved UiB som tidligere hadde tilhørt Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHiB) ble også invitert til å svare på undersøkelsen. Det samme gjelder HVL-kandidater som tidligere tilhørte enten Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) eller Høgskolen Stord/Haugesund (HSH). Svarprosenten hos disse kandidatene var ikke nevneverdig avvikende fra den overordnede svarprosenten.

Forskjellen mellom brutto- og nettoutvalg kommer av at 40 respondentene ikke stod oppført med en fungerende epost-adresse, og dermed aldri mottok invitasjonen til å delta i undersøkelsen. Samlet sett er dette et svært beskjedent frafallstall som er godt innenfor forventningene.

Vi inkluderer også svarene til respondenter startet, men ikke fullførte undersøkelsen, så lenge et minimum av spørsmål er besvart. Dette gjelder 208 respondenter.

Tabell 2: Hva er din utdannings-/studiesituasjon?

	Andel	N
Jeg er fortsatt under utdanning/har fortsatt å studere	15,9 %	439
Jeg har avsluttet mine studier	84,1 %	2328

Rundt 16 prosent av respondentene oppgav å være under utdanning. Disse har blitt regnet med i svarprosenten. Ettersom respondentene som oppgav at de hadde fortsatt å studere ikke ble stilt flere spørsmål, vil analysene i rapporten ha lavere N enn hva svarprosenten skulle tilsi.

Tabell 3: Respondenter fordelt på utdanningsinstitusjon

	Andel	N
UiB	47 %	1291
HVL	44 %	1219
NHH	9 %	257

Tabellen over viser antall og andel respondenter fordelt på utdanningsinstitusjon. Merk her at det er et avvik mellom denne oversikten og tabell 4 i neste kapittel, hovedsakelig grunnet respondenter som svarte at de fortsatt er under utdanning.

KAPITTEL 3 - FRA STUDIER TIL JOBB PÅ VESTLANDET – DET GENERELLE BILDET

Dette kapitlet gjennomgår resultatene fra Kandidatundersøkelsen for alle kandidatene fra Vestlandet, uavhengig av institusjonsbakgrunn.

For å sette kontekst for undersøkelsen starter imidlertid kapitlet med en gjennomgang av respondentsammensetningen i undersøkelsen, med utgangspunkt i kandidatenes kjønn, alder, høyeste gjennomførte akademiske grad og fordelingen av respondenter på institusjon og fakultet (eller tilsvarende). Videre ser vi nærmere på utviklingen i arbeidsmarkedet de siste 10 årene.

Etter dette presenteres analyser og resultater basert på spørreundersøkelsen. Denne gjennomgangen starter med kandidatenes arbeidslivstilknnytning, med et spesielt fokus på arbeidsledighetsgrad, heltids- og deltidsarbeid samt kandidatenes vurdering av hvorvidt de har en relevant jobb eller ikke. Vi ser også på fordelingen mellom ulike sektorer og bransjer, samt kandidatenes viktigste funksjoner i nåværende arbeidsforhold. Avslutningsvis presenteres tall for gjennomsnittlig inntekt hos vestlandskandidatene.

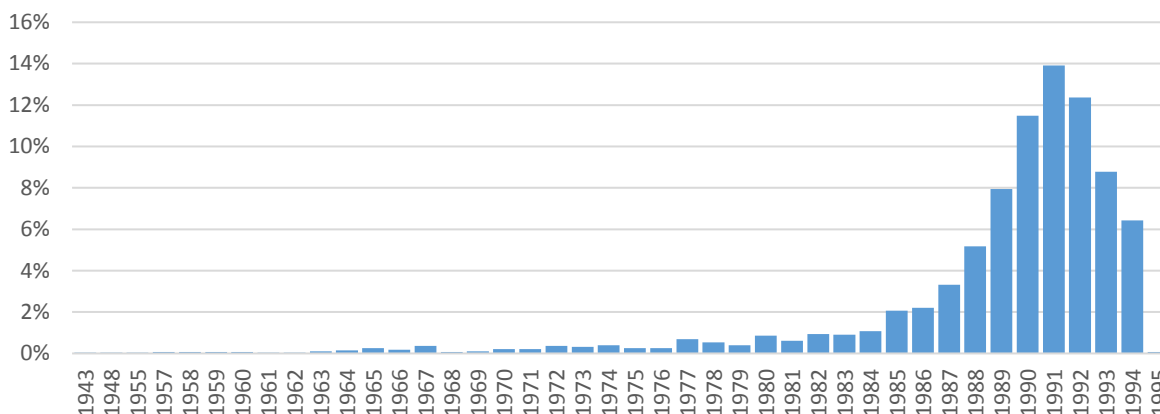
Etter dette ser vi nærmere på overgangen fra studier til arbeidslivet. Sentrale spørsmål for denne delen er hva som blir vektlagt i valget av arbeidsplass, hvor lang tid det har tatt å få relevant arbeid, hvor mange jobbsøknader kandidatene har sendt og hvilke kanaler de benyttet i jakten på sin første jobb. Vi diskuterer også spørsmål knyttet til arbeidslivsmobilitet.

I forlengelsen av arbeidslivsmobilitet presenterer vi tall for geografisk mobilitet, med et spesielt fokus på hjerneflukt og hjernegevinst for vestlandsfylkene Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane.

Avslutningsvis presenterer vi kandidatenes vurderinger av studietiden. Hvilke egenskaper opplever kandidatene at studiene har gitt dem? Hva skulle de ønske at de hadde hatt mer av i studiene? Vi ser også nærmere på hvor aktive kandidatene har vært ved siden av studiene, eksempelvis om de jobbet eller ikke, om de har gjennomført utenlandsopphold som en del av studiene og om de hadde praksis tilknyttet studieløpet. Til slutt ser vi nærmere på hvorvidt engasjement i disse aktivitetene øker sannsynligheten for å få seg relevant arbeid.

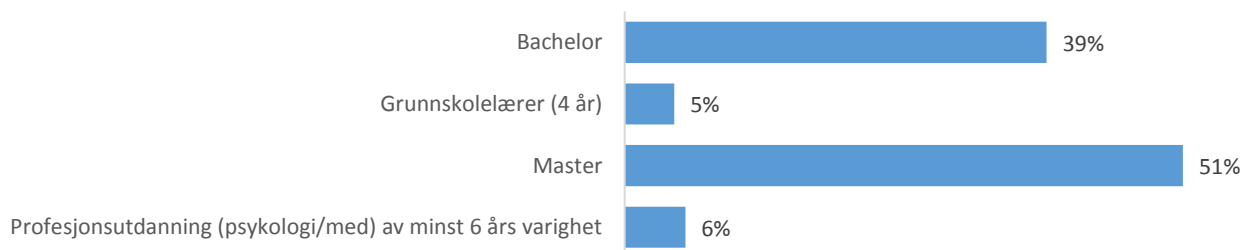
Merk for øvrig at denne strukturen stort sett er den samme for de institusjonsspesifikke kapitlene som følger etter dette.

OM KANDIDATENE I UNDERSØKELSEN

Figur 2: Hvilket år er du født?

Majoriteten av kandidatene, 55 prosent, er født i årene mellom 1989 og 1994. Den mest typiske kandidaten er født i 1990 (median). Den eldste er født i 1943, mens de to yngste personene er født i 1995.

Som forventet er det en skjevhet i kjønnsfordelingen. Flertallet av kandidatene, 63 prosent, er kvinner, mens mennene utgjør 37 prosent. Sammenligner vi med alle studenter som fullførte en grad ved en høyskole eller et universitet i 2016 på landsbasis var 61 prosent kvinner og 39 prosent menn². Kjønnsbalansen i utvalget stemmer med andre ord godt over ens med det generelle bildet for dette avgangsåret.

Figur 3: Hva er din høyeste akademiske grad?

Rundt halvparten av kandidatene har avlagt en mastergrad, mens 39 prosent har en bachelorgrad som sin høyeste akademiske grad. Sammenlignet med 2016-utgaven av Kandidatundersøkelsen er det en marginal økning i andelen med bachelor som sin høyeste grad.

² Database for statistikk om høyere utdanning. Hentet 02.11.18 fra:

https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=133&visKode=false&admdebug=false&columns=ars_tall&index=1&formel=295&hier=insttype!9!instkode!9!fakkode!9!ufakkode!9!progkode&sti=¶m=arstall%3D2016!9!insttype%3D11!8!12!8!02!9!kjonn%3D1!9!dep_id%3D1

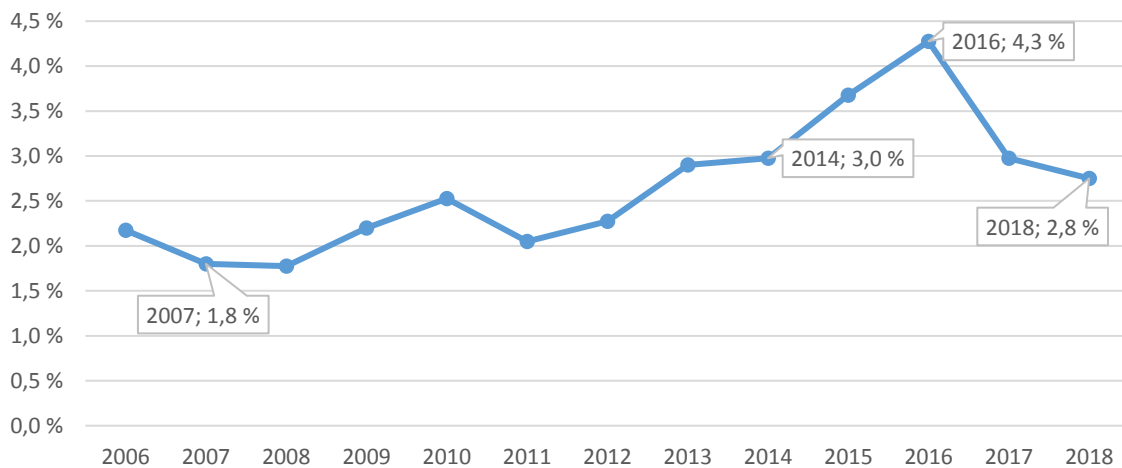
Tabell 4: Hvor tok du utdanningen din?

	Andel	N
UiB - Det humanistiske fakultet	6 %	144
UiB - Det juridiske fakultet	6 %	144
UiB - Det matematisk-naturvitenskaplige fakultet	9 %	195
UiB - Det medisinsk-odontologiske fakultet	7 %	162
UiB - Det psykologiske fakultet	5 %	104
UiB - Det samfunnsvitenskapelige fakultet	9 %	200
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	2 %	41
UiB Totalt	43 %	990
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	9 %	196
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	10 %	236
HiB - Avdeling for lærerutdanning	9 %	197
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	3 %	59
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	2 %	40
HiSF - Avdeling for helsefag	4 %	81
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	3 %	64
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	2 %	50
HSH - Avdeling for helsefag	2 %	51
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	4 %	83
HVL Totalt	46 %	1057
NHH - Økonomi og administrasjon	10 %	220
NHH - Regnskap og revisjon	1 %	25
NHH Totalt	11 %	245

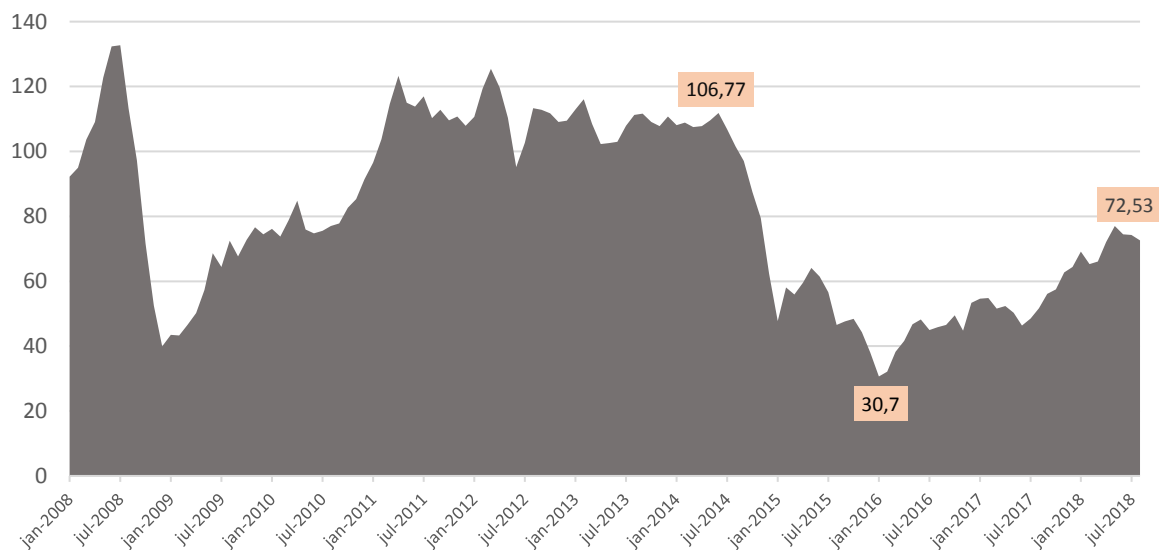
Tabellen over viser hvor kandidatene tok sin utdanning, fordelt på utdanningsinstitusjon og fakultet/avdeling. 46 prosent av respondentene tok sin utdanning på en av institusjonene som nå er en del av Høgskulen på Vestlandet. Til sammenligning hadde 35 prosent av kandidatene tatt sin utdannelse ved HiB i 2016-utgaven av undersøkelsen. Sammensetningen av utvalget har med andre ord endret seg betydelig som følge av sammenslåingen av de respektive utdanningsinstitusjonene.

ARBEIDSMARKEDET

Den generelle arbeidsmarkedssituasjonen danner et viktig bakteppe for å analysere kandidatenes muligheter for å skaffe seg relevant arbeid etter studiene. Norsk økonomi har i senere år har vært preget av nedgangskonjunktur, med økende arbeidsledighet i 2015-2016, i stor grad som følge av oljeprisfallet som startet i 2014. Forrige kandidatundersøkelse konstaterte blant annet en kraftig økning i andelen ikke-relevante jobber for de med teknisk og naturvitenskaplig bakgrunn. Fra 2016 til 2018 har imidlertid den generelle arbeidsmarkedssituasjonen bedret seg, godt hjulpet av høyere oljepris og økende optimisme.

Figur 4: Utviklingen på arbeidsmarkedet for høyere utdannede, aldersgruppen 25-39 år, 2006-2018³

Figuren over viser utviklingen i arbeidsledigheten for høyt utdannede i aldersgruppen 25-39 år. Vi ser en markant økning i arbeidsledigheten fra 2011 til «kriseåret» 2016, deretter en nedgang på om lag 35 prosent i 2018. Arbeidssituasjonen på landsbasis er med andre ord blitt betydelig forbedret de to siste årene.

Figur 5: Oljepris 2008-2018, Amerikanske Dollar per fat Brent Blend Nordsjøolje⁴

Økningen i arbeidsledighetsnivået fra tidligere år må sees i kontekst av fallet i oljeprisen som startet i andre halvdel av 2014. Nedgangen førte til fallende lønnsomhet for eksisterende oljefelt, bråstopp oljeinvesteringene og sendte norsk økonomi inn i en kortvarig resesjon i 2016. Det var naturligvis petroleumsnæringen som ble hardest rammet, og om lag 47 000 jobber tilknyttet olje- og

³ SSB. Arbeidsledige, etter kjønn, alder og utdanningsnivå 2006K1 - 2018K2.

<https://www.ssb.no/statbank/table/11156> [Lastet ned 18.09.18]. Gjennomsnitt av kvartalsvise tall. 2018-tallet er et snitt av tall for første og andre kvartal.

⁴ U.S. Energy Information Administration:

<https://www.eia.gov/dnav/pet/hist/LeafHandler.ashx?n=pet&s=rbrte&f=w> [Lastet ned 17.09.2018]

gassindustrien forsvant mellom 2013 og 2016⁵. Nedgangen gikk verst utover nyutdannede petroleumsingeniører, geologer og sivilingeniører, som i mange tilfeller heller valgte å ta jobber i andre sektorer eller gikk i gang med nye studier. Fra 2016 begynte imidlertid oljeprisen å ta seg opp og bidro til en ny opptur for norsk økonomi.

Vi vil i denne rapporten se at kandidater med bakgrunn fra tekniske og naturvitenskapelige fag, til tross for tegn til bedring, fortsatt opererer i et relativt tøft arbeidsmarked. De aller fleste får riktignok relevant jobb, men andelen som er arbeidsledig er fortsatt vesentlig høyere enn gjennomsnittet.

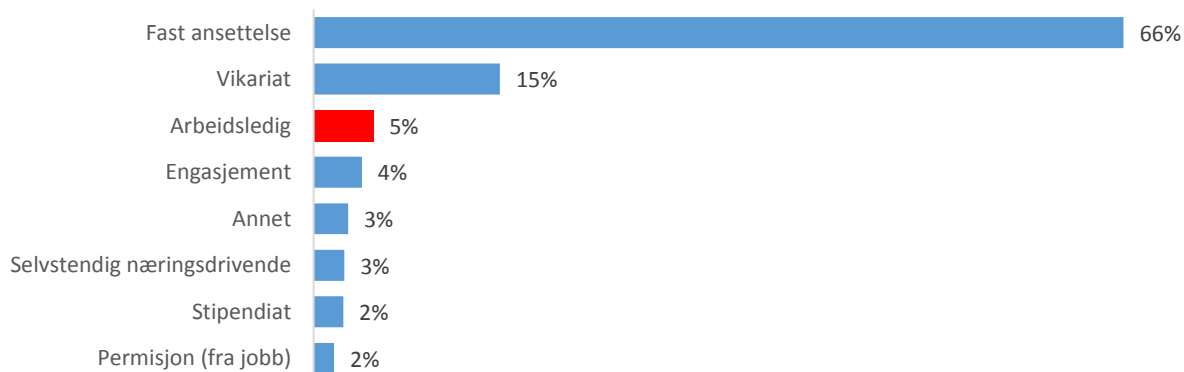
KANDIDATENES ARBEIDSLIVSTILKNYTNING

TILPASNING TIL ARBEIDSLIVET

Tilpasning til arbeidslivet er et begrep som sier noe om kandidatens overordnede situasjon og tilknytning til arbeidsmarkedet. Begrepet tar utgangspunkt i en idealsituasjon der arbeidstakeren har en jobb å gå til, arbeider fulltid dersom det er det vedkommende ønsker og utfører et arbeid som oppleves relevant i forhold til egen utdanningsbakgrunn. Dersom en av disse faktorene ikke er oppfylt anses kandidatene å være «utenfor idealsituasjon».

I dette delkapittelet gjennomgår vi de ulike faktorene som regnes inn under tilpasningsbegrepet. Avslutningsvis ser vi på andelen som er utenfor idealsituasjonene, og viser hvordan dette har endret seg over tid.

Figur 6: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

For de fleste er en fast stilling idealet, noe 66 prosent av respondentene bekrefter at de har oppnådd, om lag to år etter avlagt grad. 5 prosent svarer at de er arbeidsledig, på linje med svarene fra 2016. Som tidligere nevnt har vi mellom 2016 og 2018 sett et betydelig fall i arbeidsledigheten på landsbasis, for de med høyere utdanning i alderen 25-39. Denne utviklingen reflekteres ikke i *våre* tall, all den tid andelen arbeidsledige forholder seg omtrent uendret siden forrige undersøkelse. Med andre ord ser vi at den generelle nedgangen i arbeidsledighet for de med høyere utdanning i mindre grad kommer *nyutdannede* fra Vestlandet til gode.

⁵ Bjørnstad, Sigurd (2017). 47.000 jobber rammet av oljenedturen. Men ledigheten økte bare med 15.000. Aftenposten. <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/M0aBR/47000-jobber-rammet-av-oljenedturen-Men-ledigheten-okte-bare-med-15000> [Hentet 02.11.18]

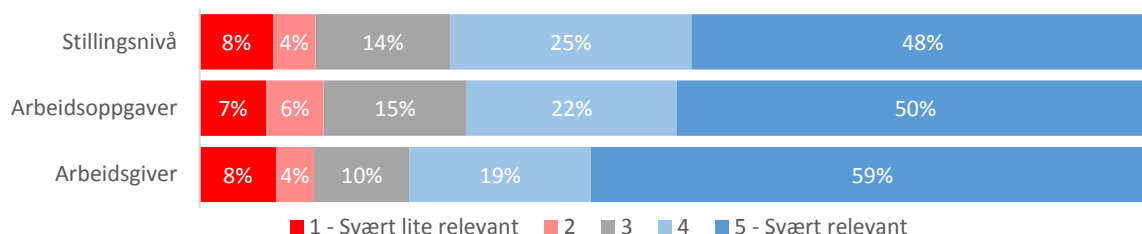
De aller fleste kandidatene oppgir at de jobber heltid, totalt 89 prosent mot 11 prosent som jobber deltid. Kandidatene som oppgav at de jobbet deltid fikk et oppfølgingsspørsmål om deltidsarbeidet var frivillig eller ikke.

Figur 7: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid? (N=242)

Av de som jobber deltid svarer majoriteten (61 prosent) at dette er «ufrivillig deltid», tilsvarende 5 prosent av alle kandidatene.

Figur 8: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Kandidatene med arbeid ble bedt om å vurdere hvor relevant deres nåværende jobbsituasjon er i forhold til den utdanningen de har gjennomført. Det er viktig å understreke at «relevant arbeid» ikke er et begrep som lar seg måle objektivt. Hvorvidt arbeidet oppleves som relevant eller ikke, må vurderes subjektivt av den enkelte, og samme type arbeid og arbeidsoppgave kan oppfattes å ha ulik grad av relevans for to forskjellige personer, også personer med samme utdanningsbakgrunn. Dette i motsetning til begrepene arbeidsledighet og ufrivillig deltid.

Majoriteten av kandidatene anser sitt nåværende stillingsnivå, sine arbeidsoppgaver og sin arbeidsgiver som relevant. Under 10 prosent beskriver arbeidsforholdet i sin nåværende stilling som «svært lite relevant» i forhold til utdanningen.

Tabell 5: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Andel	N
Har ikke relevant jobb	14 %	321
Har relevant jobb	86 %	1907

Når kandidatene blir bedt om å gi en helhetlig vurdering av sin nåværende arbeidssituasjon svarer 86 prosent at de har en relevant jobb, mens 14 prosent svarer at jobben de har ikke er relevant. Dette samsvarer med kandidatenes individuelle vurderinger av relevans med hensyn til stillingsnivå, arbeidsoppgaver og arbeidsgiver, som vi så i figuren over. Resultatet er tilnærmet identisk med svarfordelingen fra samme spørsmål i 2016-utgaven av Kandidatundersøkelsen.

Tabell 6: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon? Fordelt på høyeste fullførte grad

Grad	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	Total
Bachelor	18 %	82 %	868
Grunnskolelærer (4 år)	6 %	94 %	105
Master	14 %	86 %	1130
Profesjonsutdanning (6 år)	2 %	98 %	125

Uavhengig av institusjonstilhørighet ser vi at gradsnivå påvirker hvorvidt man har relevant jobb eller ikke. Så godt som samtlige med en 6-årig profesjonsutdanning har relevant jobb, tett etterfulgt av kandidater med en 4-årig grad som grunnskolelærer der 94 prosent har relevant jobb. For de med master- og bachelorgrad oppgir henholdsvis 86 og 82 prosent at de har relevant arbeid.

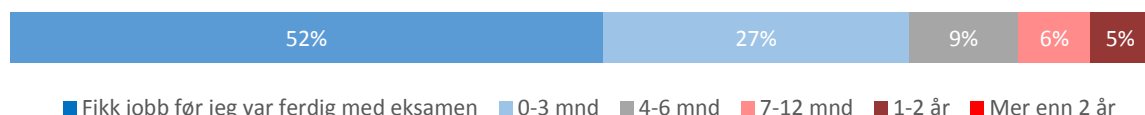
Som vi skal se senere i rapporten er valg av studieretning en viktig faktor for hvorvidt kandidatene får relevant arbeid eller ikke. En annen faktor av betydning er aktiviteter foretatt utenom studiene⁶. Tabell 7 viser sammenhengen mellom antall aktiviteter kandidatene har holdt på med utenfor studiene, og andelen som har relevant arbeid.

Tabell 7: Jobbsituasjon fordelt på deltagelse i aktiviteter

Antall aktiviteter	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
0	32 %	68 %	71
1	20 %	80 %	394
2	15 %	85 %	741
3	12 %	88 %	563
4	11 %	89 %	310
5	6 %	94 %	127
6	5 %	95 %	22

Vi ser en tydelig tendens til at kandidater som bedrev flere aktiviteter under studietiden i større grad endte opp med relevant arbeid etter avsluttede studier. Av de kandidatene som ikke gjorde noe ekstra utenom studiene har 68 prosent relevant arbeid, sammenlignet med 95 prosent for de som var engasjert i hele seks aktiviteter utenom studiene. Samtidig kan det fremstå som en «avtagende gevinst» ved å påta seg ytterligere verv eller oppgaver. Skillet mellom kandidater som ikke gjorde noen aktiviteter og de som gjorde én aktivitet er 12 prosentpoeng, mens forskjellen mellom to og seks aktiviteter kun er 10 prosentpoeng.

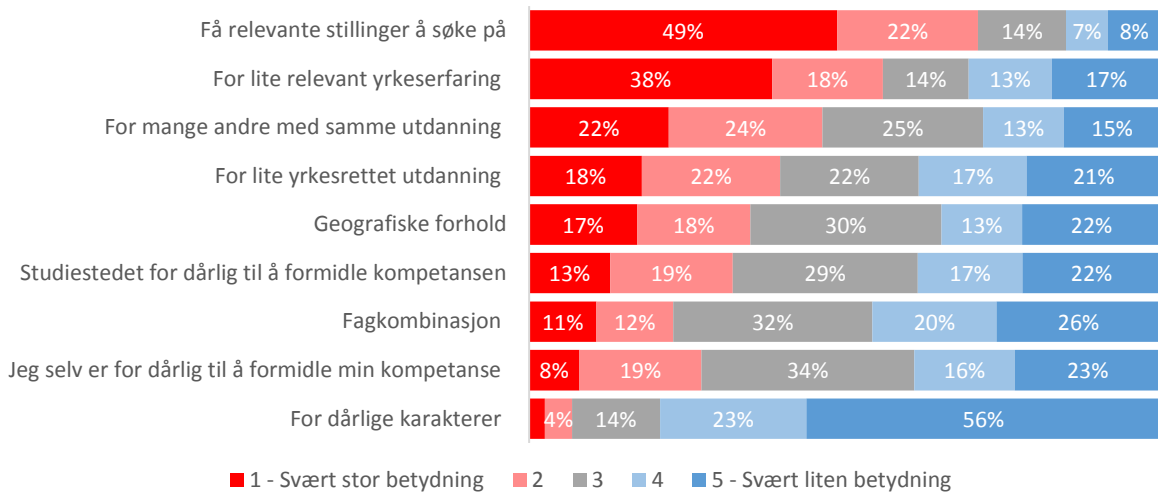
Senere i kapittelet skal vi undersøke sammenhengen mellom aktiviteter og relevant arbeid nærmere.

Figur 9: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

⁶ Aktivitetene som utgjør indeksen er: 1) Jobbet utenom studiene, 2) hadde verv i en organisasjon, 3) drev med frivillig arbeid, 4) tok deler av sin utdanning i utlandet, 5) hadde praksis som en del av studiet, 6) utviklet problemstillingen for bachelor- eller masteroppgaven i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon.

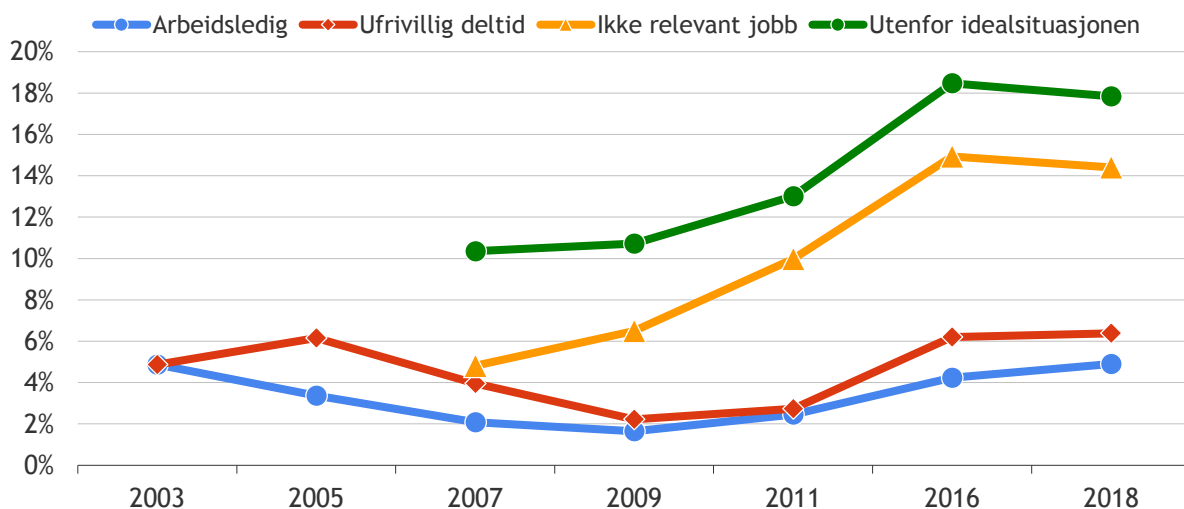
Det er stor variasjon i hvor lang tid det tok før kandidatene fikk tilbud om relevant arbeid, etter endte studier. Majoriteten, 52 prosent, fikk tilbud om arbeid allerede før de var ferdig med graden. Ytterligere 27 prosent av de spurte måtte vente inntil tre måneder før de fikk relevant arbeid. En femtedel fikk relevant jobb etter mellom 4 måneder til 2 år etter endte studier, mens for omtrent én prosent av de spurte tok det enda lengere tid.

Figur 10: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Kandidatene uten relevant jobb ble bedt om å vurdere hvilke faktorer som bidro til at de *ikke* fikk relevant arbeid. Nesten halvparten peker på «få relevante stillinger å søke på» som en svært viktig faktor. 38 prosent mener også at manglende relevant yrkeserfaring er en svært viktig forklaring. Svært få mener at for dårlige karakterer er årsaken til at de ikke har fått seg relevant arbeid, 56 prosent oppgir at dette er av svært liten betydning. Vi ser generelt at kandidatene i større grad fremhever forhold utenfor deres kontroll (arbeidsmarkedet) sammenlignet med forhold de selv kan påvirke (karakterer, fagkombinasjon, formidlingsevner) som forklaring på at de ikke har fått relevant arbeid.

Figur 11: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2018

I figur 11 vises tilpasningsgrad over tid siden Kandidatundersøkelsen startet opp i 2003. Figuren består av fire tidsserier: arbeidsledighet, andel som arbeider ufrivillig deltid, andel som ikke har relevant jobb, og andel som totalt sett er utenfor idealsituasjonen. Det er viktig å påpeke at når vi ser på den samlede prosentandelen som er utenfor idealsituasjonen, veier andelen som opplever å ha en ikke-relevant stilling like mye som andelen arbeidsledige og andelen som jobber ufrivillig deltid. Samtidig må det å ha et arbeid som ikke oppleves relevant, kunne regnes som mindre problematisk enn å være helt uten arbeid.

Merk ellers at NHH først ble en del av undersøkelsen i 2005, og at spørsmålet om relevant arbeid endret seg mellom 2009 og 2011. I 2007 og 2009 ble kandidatene spurt om de hadde hatt relevant arbeid siden uteksaminasjon, mens de i 2011 ble spurt om nåværende stilling opplevdes som relevant.

Mellom 2009 og 2016 var det økning i andelen som er arbeidsledige, i ufrivillig deltid, i ikke-relevant jobb og totalt sett utenfor idealsituasjonen. Fra 2016 til 2018 ser vi at det vært en utflating på samtlige indikatorer. Vi kan imidlertid merke oss at det har vært svak økning i arbeidsledigheten på 0,7 prosentpoeng, og en svak forbedring i andelen som har ikke-relevant arbeid.

SEKTOR OG BRANSJETILKNYTNING

Tabell 8: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Andel	N
Offentlig sektor	53 %	1137
Privat sektor	45 %	975
Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)	2 %	45

Kandidatene er forholdsvis jevnt fordelt mellom offentlig og privat sektor, men litt over halvparten oppgir at de arbeider i offentlig sektor. To prosent arbeider i en organisasjon.

Tabell 9: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling? Fordelt på kjønn

	Mann	Kvinne
Offentlig sektor	38 %	61 %
Privat sektor	60 %	37 %
Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)	2 %	2 %
N	782	1370

Det er, som forventet, et tydelig skille mellom menn og kvinner når det gjelder sektortilhørighet. Hele 61 prosent av kvinnene arbeider i offentlig sektor, sammenlignet med 38 prosent av mennene. I privat sektor er fordelingen snudd på hodet, med en andel på henholdsvis 37 og 60 prosent. Bakgrunnen for disse forskjellene er i stor grad strukturelle: Menn og kvinner tar ulike utdanningsvalg, der kvinner i større grad velger fag som for eksempel helse og omsorg, som oftere leder til jobb i offentlig sektor. Tidligere forskning peker på at norske ungdommer fortsatt velger utdanningsretning ut i fra tradisjonelle forestillinger om kjønn og identitet⁷.

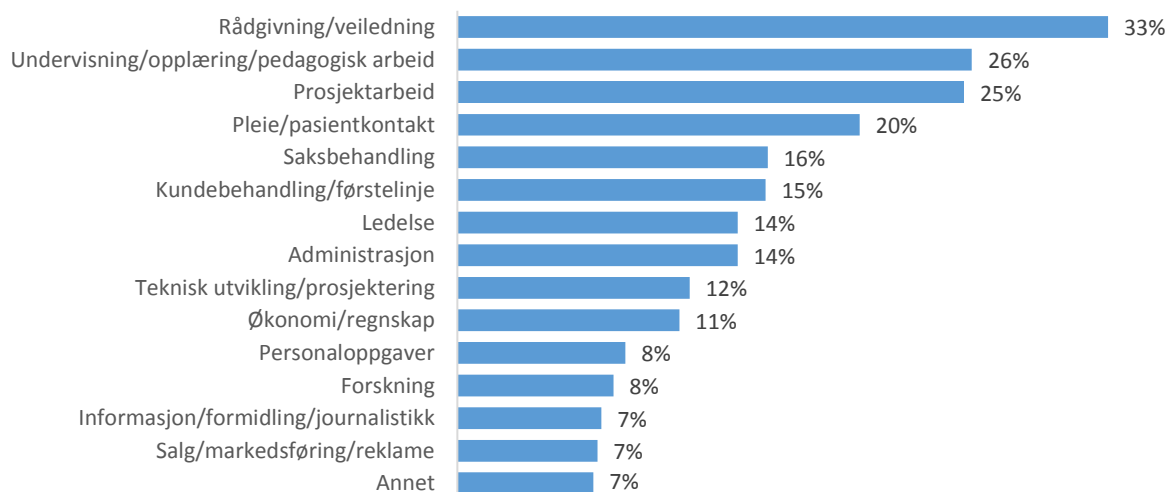
⁷ Reisel, Liza et al. (2015). *Gender Segregation in Vocational Education: Introduction*. Comparative Social Research, Volume 31 (s. 1-22). Emerald Group Publishing Limited.
<https://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/S0195-631020150000031023> [Hentet 02.11.18]

Tabell 10: Innen hvilket område er din nåværende jobb? Fordelt på kjønn

	Andel	Menn	Kvinner	N
Helse, sosial, omsorg	24,8 %	21 %	79 %	536
Grunnskole, videregående skole	12,4 %	24 %	76 %	267
Konsulent / rådgivning	8,6 %	48 %	52 %	186
Annet	7,9 %	33 %	67 %	170
Offentlig administrasjon	6,5 %	40 %	60 %	141
Høyere utdanning/forskningsinstitusjon	5,7 %	41 %	59 %	122
Barnehage	5,5 %	12 %	88 %	118
Olje/gass/energi	3,9 %	55 %	45 %	85
IKT/tele	3,9 %	76 %	24 %	84
Bank/ forsikring/ finans	3,9 %	51 %	49 %	84
Bygg/anlegg	3,1 %	68 %	32 %	66
Handel, reiseliv	2,7 %	24 %	76 %	58
Revisjon	2,7 %	60 %	40 %	58
Media, kultur	2,5 %	30 %	70 %	54
Annen privat tjenesteyting	2,2 %	36 %	64 %	47
Industri/produksjon	1,6 %	69 %	31 %	35
Fiskeri/havbruk/annen primærnæring	1,0 %	59 %	41 %	22
Transport/logistikk	0,9 %	84 %	16 %	19
Shipping	0,3 %	50 %	50 %	6

Helse, sosial, omsorg utgjør det største arbeidsområde for kandidatene med omkring en fjerdedel. 79 prosent av kandidatene som jobber innen denne bransjen er kvinner. Rundt 12 prosent arbeider i grunnskolen eller videregående skole, hvorav 76 prosent er kvinner. Dersom vi ser «utdanningssektoren» under ett (barnehage, grunnskole, vgs og høyere utdanning/forskning) ser vi at nærmere en fjerdedel av kandidatene arbeider i denne bransjen. Også her er kvinneandelen er høy. Andelen menn (satt opp mot kvinneandelen) er høyest innenfor bransjene transport/logistikk, IKT/tele, industri/produksjon og bygg/anlegg.

KANDIDATENS VIKTIGSTE FUNKSJONER/OPPGAVER

Figur 12: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Hvilke funksjoner eller arbeidsoppgaver de nyutdannede vestlandskandidatene har er naturlig nok avhengig av kandidatenes utdanningsbakgrunn, som vi kommer nærmere inn på i seksjonene av rapporten som bryter tallene ned på utdanningsinstitusjon. Det generelle bildet, på tvers av institusjon, finner vi i figur 12.

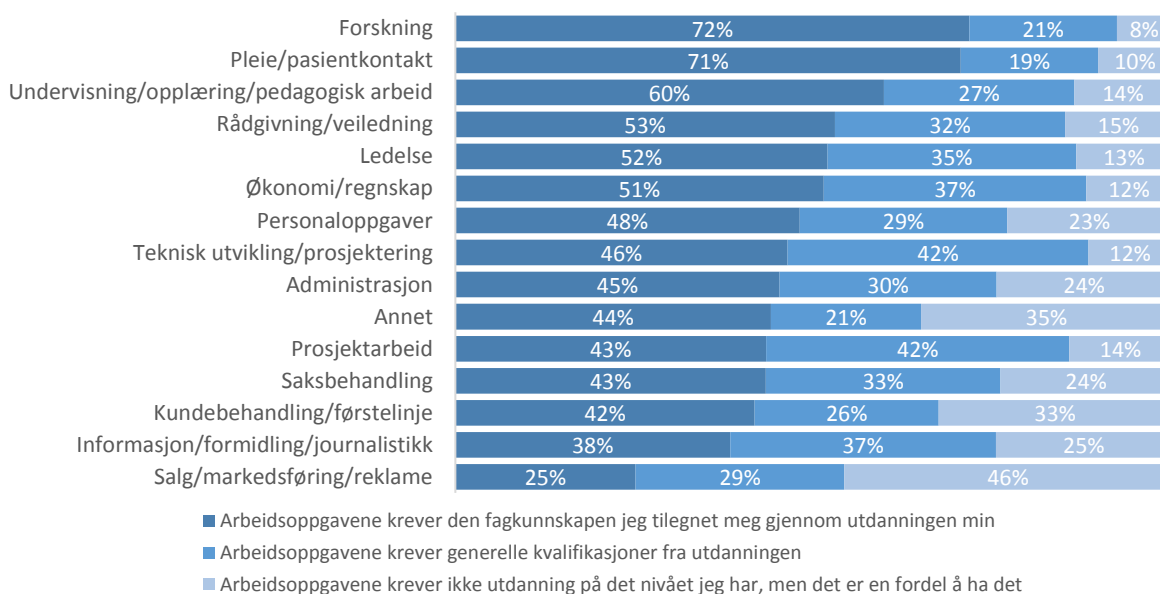
Rådgivning og veiledning topper listen over de viktigste arbeidsoppgavene i kandidatenes jobber, etterfulgt av undervisning, opplæring og pedagogisk arbeid, samt prosjektarbeid.

Figur 13: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Rundt halvparten av kandidatene opplever at arbeidsoppgavene de utfører i sin nåværende jobb krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen sin. En knapp tredjedel oppgir at de generelle kvalifikasjonene fra utdanningen er tilstrekkelige, mens litt under en femtedel mener at utdanningen ikke er nødvendig, men fordelaktig.

Figur 14: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb? Fordelt på de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben.

Det er store forskjeller mellom hvordan kandidatene vurderer behovet for fagkunnskaper oppnådd gjennom utdanningen i deres nåværende jobb. Vi kan trekke et grovt skille mellom spesialistoppgaver, som ofte krever spesifikke fagkunnskaper, og oppgaver som krever mer generelle kunnskaper. Vi ser at henholdsvis 72 og 71 prosent av de som arbeider med forskning og pleie/pasientkontakt mener at fagkunnskapen fra studiet er påkrevd for å kunne utføre arbeidet sitt. Kun 25 prosent av de som arbeider med salg/markedsføring/reklame mener det samme.

ÅRSLØNN

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer at forskjellene mellom kandidatene er høy.

Tabell 11: Kandidatenes årslønn

Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
515 693	480 000	421 647	1841

I snitt hadde kandidatene på Vestlandet, omtrent to år etter endte studier, en gjennomsnittlig årslønn på 515 693 kr. Den mest typiske årslønnen, medianen, er noe lavere – 480 000 kr. Som det fremgår av standardavviket er det nokså stor spredning mellom hvor mye kandidatene tjener.

FRA STUDIER TIL JOBB – SØKEPROSESSEN OG ARBEIDSLIVSMOBILITET

Vi retter nå oppmerksomheten mot overgangen fra studier til jobb, og da spesielt hvordan kandidatene har forholdt seg til prosessen med å søke etter jobb. Vi har tidligere sett at mange kandidater oppnådde *relevant* jobb allerede før de tok siste eksamen, noe som tilsier at mange starter prosessen med å få jobb mens de er studenter.

Tabell 12: Når begynte du å søke jobb?

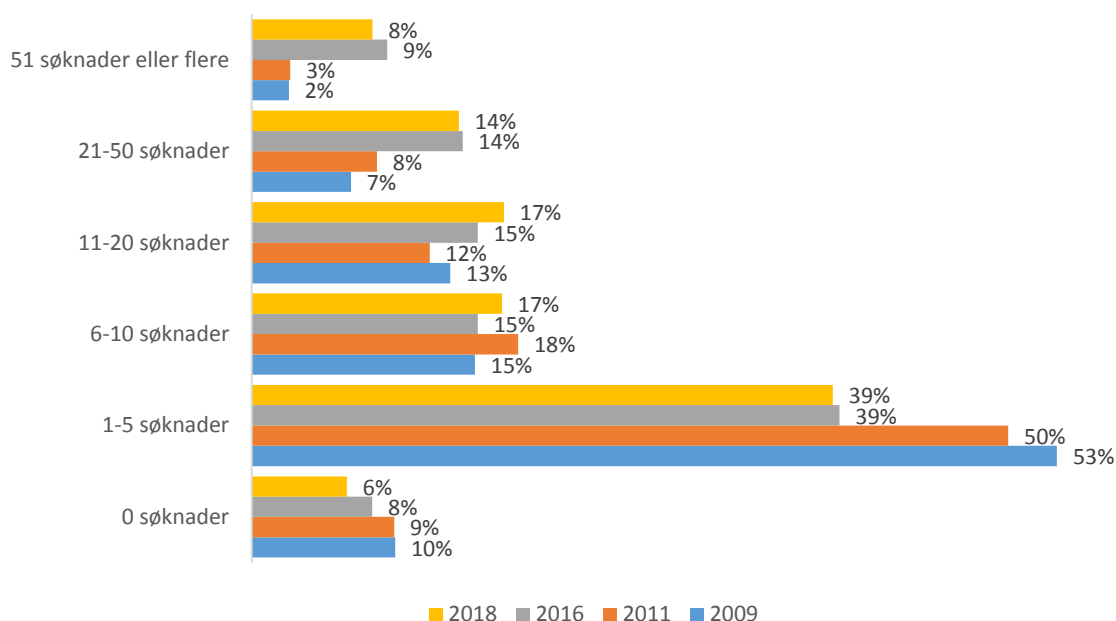
	Andel	N
Før siste semester	19 %	421
I løpet av siste semester	48 %	1069
0-3 måneder etter avsluttet utdanning	15 %	344
Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	4 %	92
Fikk jobb uten å søke	11 %	242
Ikke sikker/Husker ikke	3 %	73

Majoriteten av kandidatene, 67 prosent, starter jobbsøkingen allerede før de hadde avsluttet utdanningen sin. En tiendedel fikk jobb uten å søke. Kun 4 prosent ventet mer enn 4 måneder etter uteksaminasjon før de begynte å søke.

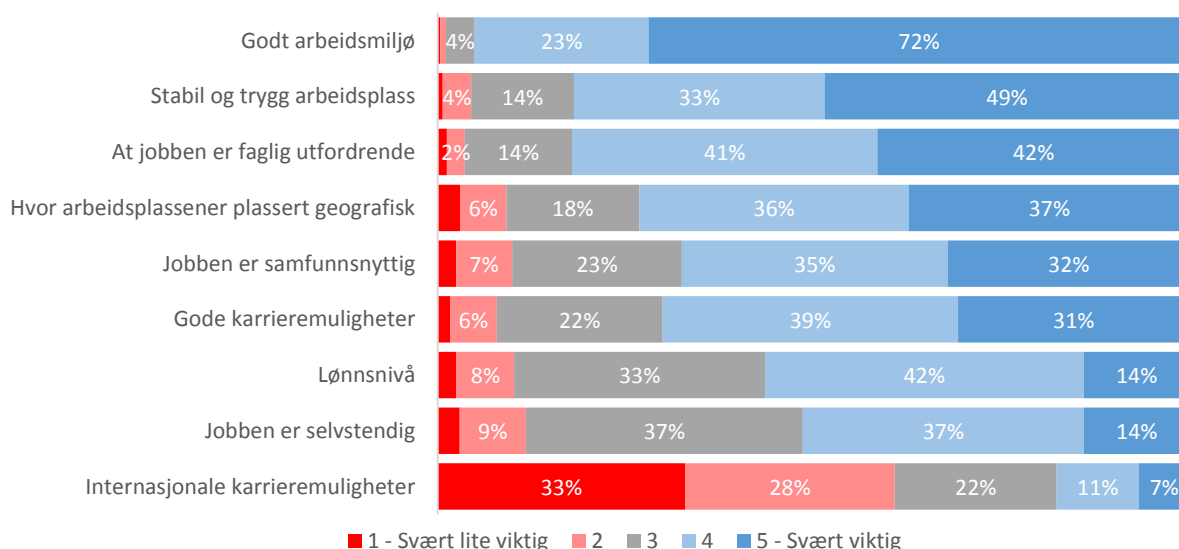
Tabell 13: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	Andel	N
0	6 %	142
1-5 søknader	39 %	866
6-10 søknader	17 %	373
11-20 søknader	17 %	376
21-50 søknader	14 %	309
51 søknader eller flere	8 %	180

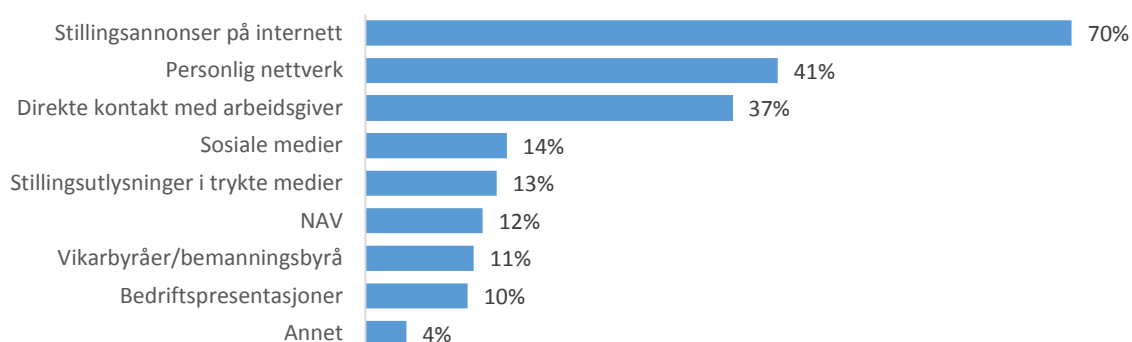
Det er stor variasjon på hvor mange søknader kandidatene har måttet sende. Mens 6 prosent ikke behøvde å sende en eneste søknad svarer 8 prosent at de har sendt over 50 søknader. For majoriteten, 56 prosent, var det tilstrekkelig å sende mellom 1-10 søknader, mens 39 prosent sendte flere enn dette.

Figur 15: Antallet sendte jobbsøknader – 2009, 2011, 2016 og 2018

Som figuren over viser er tallene fra årets undersøkelse på linje med resultatene fra forrige kandidatundersøkelse. Det er tydelig at kandidatene som ble spurt i 2011 og 2009 generelt sett opplevde det som enklere å få innpass hos potensielle arbeidsgivere, sammenlignet med situasjonen i senere år.

Figur 16: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

På spørsmål om hvilke faktorer som er viktig når man søker jobb, svarer hele 72 prosent at de anser et godt arbeidsmiljø som svært viktig. At arbeidsplassen er stabil og trygg, samt faglig utfordrende, er også viktig for kandidatene. Vi ser også at kandidatene vektlegger arbeidsplassenes geografiske plassering høyere enn lønn. Internasjonale karrieremuligheter blir i liten grad vektlagt av kandidatene.

Figur 17: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?⁸

Som man kan se av figur 17 er stillingsannonser på internett den klart mest brukte kanalen for å søke etter sin første jobb. 70 prosent av kandidatene oppgir å ha benyttet seg denne kanalen. Strategier som å benytte personlig nettverk og å ta direkte kontakt med potensielle arbeidsgivere er også populære blant kandidatene. 14 prosent tok også i bruk sosiale medier for å lete etter sin første jobb.

De fleste kandidatene kombinerte også ulike kanaler/strategier, og over halvparten av kandidatene brukte to eller flere av disse i jakten på sin første jobb.

MOBILITET

Vi har til nå sett på prosessen fra endt utdanning til anskaffelse av arbeid. Nå skal vi se på kandidatenes «mobilitet» i arbeidsmarkedet, dvs. hvor ofte de har byttet jobb og hvor lenge de forblir ved sin første arbeidsplass.

Tabell 14: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studie, inkludert den du har nå?

	Andel	N
1	57 %	1251
2	31 %	685
3 eller flere	12 %	270

Majoriteten av kandidatene var på det tidspunktet de ble spurt fortsatt ansatt i sin første jobb, 57 prosent har gått over i en ny jobb, mens 12 prosent har hatt 3 eller flere jobber siden de avsluttet sitt studium. 43 prosent har altså byttet stilling eller arbeidsplass etter at de fikk sin første jobb.

Tabell 15: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	Andel	N
< 2 måneder	6 %	55
2-6 måneder	26 %	234
7-12 måneder	31 %	277
> 12 måneder	36 %	325

⁸Svaralternativene for dette spørsmålet har blitt endret noe siden forrige undersøkelse, ved at «Stillingsutlysninger i trykte medier og på internett» har blitt splitt opp i «Stillingsannonser på internett» og «Stillingsannonser i trykte medier». I tillegg har alternativet «Jobbdatabaser» blitt fjernet. Det er nå tydelige at utlysninger på internett er en langt viktigere kanal enn utlysninger i trykte medier. For alternativet «Stillingsannonser på internett» fikk respondentene følgende eksempler: «finn.no, jobbnorge.no, nav.no osv.»

Av de som har hatt mer enn to jobber etter avsluttede studier, var en tredjedel ansatt i inntil seks måneder før de byttet jobb. 36 prosent var ansatt i mer enn ett år.

Tabell 16: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Andel	N
Fikk ny jobb	53 %	469
Vikariatet/engasjementet tok slutt	35 %	314
Ble sagt opp	1 %	9
Sa selv opp	11 %	95

Den vanligste grunnen til at kandidatene sluttet i sin første stilling var fordi de fikk ny jobb. 35 prosent sluttet fordi vikariatet eller engasjementet de var ansatt i tok slutt. 11 prosent sa selv opp jobben, mens kun 1 prosent ble sagt opp.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

Et av hovedargumentene for å opprettholde en desentralisert universitets- og høyskolesektor er å forsyne nærarbeidsmarkedet med arbeidskraft ⁹. I denne sammenhengen spiller utdanningsinstitusjonene en todelt rolle. For det første bidrar de til å holde på studenter fra vestlandsfylkene gjennom studietiden, for det andre tiltrekker de seg studenter utenfra regionen (og landet). Begge disse faktorene bidrar til å øke tilbudet av høykompetent arbeidskraft for arbeidsgivere på Vestlandet. Som vi skal se er bildet sammensatt for vestlandsfylkene, ettersom kandidater fra Rogaland og Sogn i Fjordane i mindre grad returnerer til/forblir i hjemfylket etter endt utdanning.

Tabell 17 på neste side viser den fylkesvise fordelingen av hjemsted før studier og hjemsted nå. *Hjemsted før studier* viser hvor UiB, HVL og NHH rekrutterer studenter fra, mens *Hjemsted nå* viser hvor kandidatene i dag er bosatt. *Nettogevinst* viser således hvor stor andel ferdigutdannede (i prosentpoeng) hvert fylke har «vunnet» eller «tapt».

Den største gruppen, 36,9 prosent, kommer naturlig nok fra Hordaland. Rogaland og Sogn og Fjordane utgjør de der nest største rekrutteringsfylkene med henholdsvis 13,9 og 10,4 prosent. Flytter vi blikket over på nettogevinst ser vi at Oslo og Hordaland har størst nettogevinst i form av tilflyttende kandidater, med henholdsvis 11,2 og 7,7 prosent. De fleste fylkene har negativ tilvekst, inkludert Rogaland og Sogn og Fjordane. Dette indikerer at mange av kandidatene fra de tre utdanningsinstitusjonene enten forblir i, eller søker mot Hordaland etter endte studier.

⁹ Stambøl, Lasse Sigbjørn (2013). *Studentvandring - Rekruttering til studier og tilførsel av nye høyt utdannede i et geografisk perspektiv*. Statistisk sentralbyrå. Rapport 6/2013.

Tabell 17: Hjemsted før studier og hjemsted nå¹⁰

	Hjemsted før studier	Hjemsted nå	Nettogevinst
Akershus	5,6 %	2,8 %	-2,8 %
Hordaland	36,9 %	44,6 %	7,7 %
Oslo	5,8 %	17,0 %	11,2 %
Rogaland	13,9 %	10,1 %	-3,7 %
Sogn og Fjordane	10,4 %	6,5 %	-3,9 %
Østfold	2,0 %	1,0 %	-1,0 %
Hedmark	1,1 %	0,7 %	-0,4 %
Oppland	1,2 %	0,6 %	-0,6 %
Buskerud	2,4 %	1,7 %	-0,7 %
Vestfold	2,4 %	1,2 %	-1,3 %
Telemark	1,7 %	0,7 %	-1,0 %
Aust-Agder	1,2 %	0,6 %	-0,7 %
Vest-Agder	1,6 %	0,8 %	-0,8 %
Møre og Romsdal	5,1 %	3,0 %	-2,0 %
Trøndelag	2,8 %	2,1 %	-0,8 %
Nordland	0,8 %	0,7 %	-0,1 %
Troms	0,7 %	1,0 %	0,3 %
Finnmark	0,3 %	0,7 %	0,4 %
Utenfor Norge	4,0 %	4,2 %	0,2 %

Tabell 18 på neste side viser hvor stor andel av kandidatene fra de ulike fylkene som i dag er bosatt i et av vestlandsfylkene Hordaland, Sogn og Fjordane og Rogaland. Vi kan tydelig se at ut av de tre vestlandsfylkene er det Hordaland som beholder desidert flest ferdigutdannede, med 76,3 prosent. I Rogaland og Sogn og Fjordane er det henholdsvis 53,6 og 46,3 prosent som returnerer til sitt hjemfylke, mens henholdsvis 20,1 og 31,3 prosent bosetter seg i Hordaland.

Av fylkene med et høyt antall kandidater skiller kandidatene fra Oslo seg ut. Kun 11,9 prosent av disse bor fortsatt i Hordaland to år etter uteksaminasjon. For denne gruppen er det tydelig at oppholdet som student i Bergen er av en midlertidig art.

¹⁰ Nord- og Sør-Trøndelag ble slått sammen til ett fylke f.o.m. 1. januar 2018. På spørsmål om hva som var kandidatens hjemfylke før de begynte å studere kunne de svare både Nord- og Sør-Trøndelag, men i forbindelse med denne analysen har disse blitt slått sammen for å representere dagens fylkesstruktur.

Tabell 18: Hjemstedsfylke før studier og nåværende bosted i Hordaland, Sogn og Fjordane og Rogaland

Hjemfylke før studier	Nåværende bostedsfylke			
	Hordaland	Sogn og Fjordane	Rogaland	N
Akershus	17,1 %	0,8 %	0,8 %	129
Hordaland	76,3 %	2,1 %	3,7 %	849
Oslo	11,9 %	0,7 %	0,0 %	134
Rogaland	20,1 %	0,3 %	53,6 %	319
Sogn og Fjordane	31,3 %	46,3 %	1,3 %	240
Østfold	30,4 %	2,2 %	0,0 %	46
Hedmark	15,4 %	0,0 %	3,8 %	26
Oppland	35,7 %	0,0 %	0,0 %	28
Buskerud	25,5 %	0,0 %	0,0 %	55
Vestfold	16,1 %	1,8 %	7,1 %	56
Telemark	17,5 %	2,5 %	5,0 %	40
Aust-Agder	28,6 %	3,6 %	0,0 %	28
Vest-Agder	30,6 %	0,0 %	2,8 %	36
Møre og Romsdal	21,4 %	4,3 %	0,9 %	117
Trøndelag	24,6 %	1,5 %	0,0 %	65
Nordland	22,2 %	0,0 %	5,6 %	18
Troms	6,3 %	0,0 %	0,0 %	16
Finnmark	14,3 %	0,0 %	14,3 %	7
Utenfor Norge	20,7 %	0,0 %	3,3 %	92

85 prosent av de spurte svarer at de har fått jobb på det stedet de ønsket seg. Dette indikerer at flyttestrømmen inn og ut av vestlandsfylkene, før og etter studiene, i stor grad er motivert av geografisk preferanse fremfor nødvendighet.

Tabell 19: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

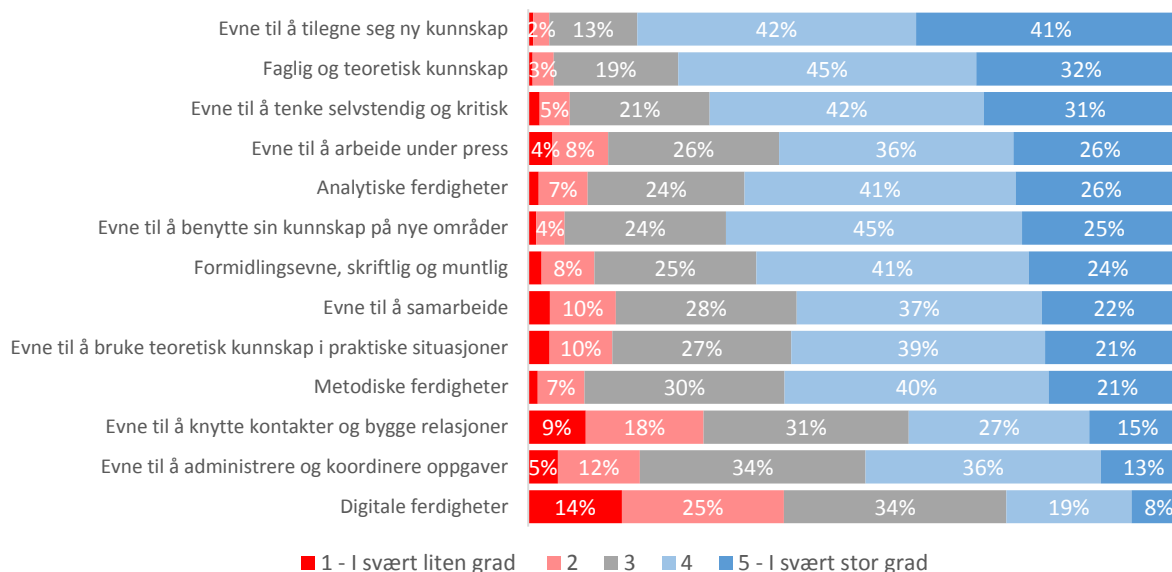
	Andel	N
Ja	85 %	1842
Nei	15 %	335

STUDIETIDEN

Avslutningsvis tar vi et skritt tilbake til kandidatenes studietid. Vi ser på kandidatenes vurderinger av studiet, hvilke ferdigheter de opplever å ha tilegnet seg i løpet av studietiden og hva de skulle ønsket å ha mer av i studiet. Til slutt ser vi på hvilke aktiviteter de har deltatt i under studiet.

VURDERING AV STUDIET

Figur 18: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter?

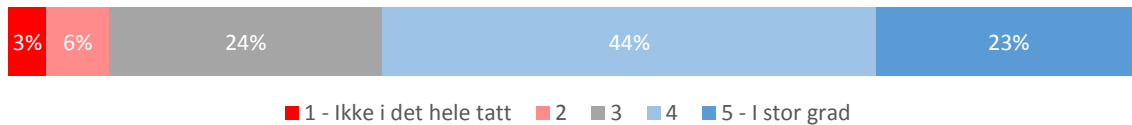

Kandidatene ble bedt om å vurdere i hvilken grad studiene har gitt dem bestemte ferdigheter. De aller fleste oppgir at studiene har gitt dem ferdigheter som dreier seg om kunnskap, formidling, analyse, metode, etc. Hele 41 prosent mener at studiene har styrket deres evne til å tilegne seg kunnskap i «svært stor grad». Det er også mange som opplever at studiene har gitt dem faglig og teoretisk kunnskap samt evnen til å tenke selvstendig og kritisk.

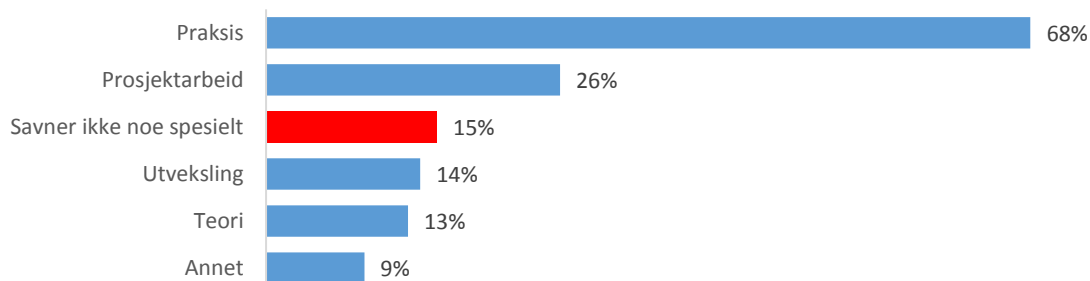
Omtrent halvparten mener at de har fått styrket evnen til å administrere og koordinere oppgaver. Kandidatene er mer ambivalente på spørsmål om studiet har bidratt til å gi dem mellommenneskelige ferdigheter, som evnen til å knytte kontakter og bygge relasjoner. De er i minst grad enige i at studiet har gitt dem bedre digitale ferdigheter.

Fra tidligere undersøkelser rettet mot arbeidsgivere vet vi at evnen til å samarbeide vektlegges sterkt i ansettelsesprosesser.¹¹ Et poeng flere arbeidsgivere trekker frem er viktigheten av at kandidatene legger av seg den individualistiske prestasjonstankegangen de ofte er vant med fra studietiden. Samtidig er også evnen til å tenke selvstendig og kritisk viktig for mange arbeidsgivere. Et mål for utdanningsinstitusjonene bør være å bygge utdanningsløp som kombinerer selvstendig kritisk tenkning med et økt fokus på samarbeidsevner.

¹¹ Ryssevik, Jostein, Malin Dahle, Ingrid Cecilia Holthe og Asle Høgestøl (2011). Kompetanse 2020, Universitetsutdanningenes synlighet og relevans og samfunnets behov. ideas2evidence-rapport 2011:4

Figur 19: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Det er først når man går fra høyskolen eller universitetet og ut i arbeidslivet at man virkelig finner ut om det man lærte i studietiden kan omsettes til jobb-relevante kunnskaper og ferdigheter. Majoriteten, 67 prosent, svarer her i positiv ende av skalaen. Alt i alt opplever altså de fleste kandidatene at utdanningen har gitt dem tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å mestre sin nåværende jobb. Kun 3 prosent svarer at utdanningen ikke har gitt dem nødvendige ferdigheter i det hele tatt.

Figur 20: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

68 prosent av kandidatene oppgir at de skulle gjerne hatt mer praksis i løpet av studiet. Utdanningsinstitusjonene har over lengre tid hatt uttalte ambisjoner om å styrke og øke praksisen i mange av studieprogrammene. Å tilby arbeidslivspraksis er imidlertid ikke uten kostnader, både i form av tid, studiepoeng, penger og oppfølging. Med andre ord kan det være en utfordring for utdanningsinstitusjonene å initiere slike tiltak til tross for at ambisjonene er til stede¹².

Figur 21: Andelen som oppgir at de gjerne skulle hatt mer praksis i studiet, fordelt på utdanningstype

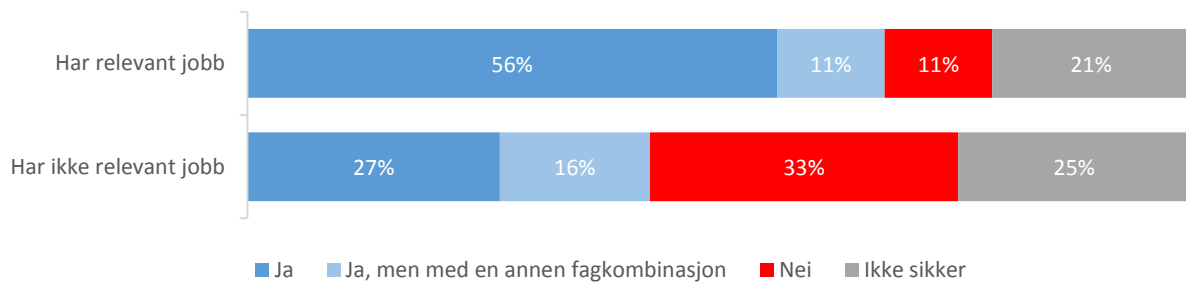
I flere studieretninger er praksis en mer eller mindre integrert del av graden, deriblant i medisin/odontologi, helsefag og lærerutdanning¹³. Som figuren over viser er ønsket om mer praksis delt av både kandidater med disse utdanningene og øvrige utdanningsretninger. Kandidater som har tatt utdanninger uten et stort innslag av praksis uttrykker imidlertid et enda sterkere ønske om å ha mer av dette.

¹² Hegerstrøm, Turid (2018). *Til glede og besvær – praksis i høyere utdanning*. NOKUT-rapport 2-2018. https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2018/hegerstrom_turid_til_glede_og_besvar_praksis_i_hoyere_utdanning_2-2018.pdf [Hentet 02.11.18]

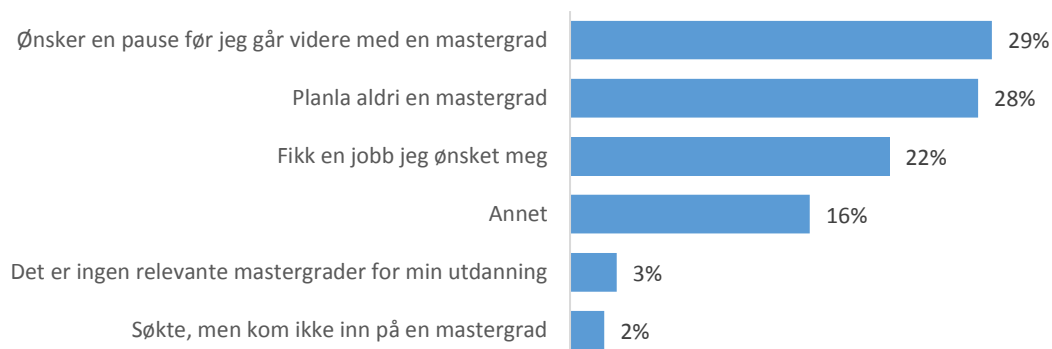
¹³ Se fotnote 18.

Figur 22: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

Et godt mål på tilfredshet med studiene er om man ville valgt samme studium på nytt. 64 prosent av kandidatene ville valgt samme studium dersom de skulle begynne å studere i dag, eventuelt med en annen fagkombinasjon. 15 prosent ville *ikke* valgt samme studium. Det kan selvsagt være mange årsaker til at flere stiller seg negative eller tvilende til om de valgte riktig studium. Personlige interesser kan naturligvis endre seg over tid, samtidig som heller ikke alle får en jobb som passer med utdannelsen.

Figur 23: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag? Fordelt på jobbens relevans

Når spørsmålet brytes ned på kandidater med og uten relevant jobb er det tydelig at de uten relevant jobb i mindre grad er tilfreds med sitt valg av studie. Med andre ord er tilfredsheten med studievalget nært knyttet opp til egen arbeidssituasjon etter endt utdanning.

Figur 24: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?¹⁴

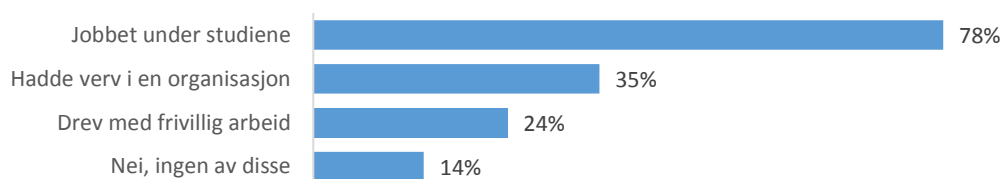
¹⁴ Dette spørsmålet ble stilt til kandidater fra både UiB og HVL, men med noe ulike spørsmålsformulering og svaralternativer. «Grunnskolelærer» var ikke med i spørsmålsformuleringen til UiB-kandidater, mens «mastergrad» var byttet ut med «høyere grad» i svaralternativene ettersom blant annet profesjonsstudium er en mulighet for UiB-studenter. Figuren inkluderer tall fra begge institusjoner.

Det kan være mange grunner til at man ikke ønsker å gå videre med en mastergrad etter at man er uteksaminert som bachelor. 29 prosent oppgir at de ønsker en pause før de går videre med studier, mens 28 prosent konstaterer at de aldri planla å ta en mastergrad. Den relativt høye andelen som svarer «annet» indikerer at det ikke alltid er rent faglige eller arbeidsstrategiske årsaker til at man velger å ikke gå videre. Kun 2 prosent søkte uten å komme inn på et mastergradsprogram.

AKTIVITETER VED SIDEN AV STUDIENE

I diskusjonen rundt tilpasning til arbeidslivet viste vi at det å delta i aktiviteter ved siden av studiene, enten det er å jobbe eller å ha verv, delta i praksis eller ta deler av utdannelsen i utlandet, synes å ha en positiv påvirkning på muligheten for å få relevant arbeid. I denne seksjonen av rapporten ser vi nærmere på de forskjellige formene for aktivitet.

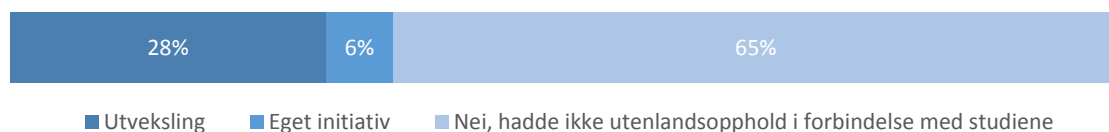
Figur 25: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

En klar majoritet av kandidatene, 78 prosent, jobbet ved siden av studiene. Henholdsvis 35 og 24 prosent hadde verv i organisasjon eller drev med frivillig arbeid. Kun 14 prosent deltok ikke i noen av disse aktivitetene.

Studenter har nok først og fremst økonomiske motiver når de velger å arbeide ved siden av studiene. Utover å generere ekstra inntekter kan imidlertid lønnet arbeid i studietiden også ha en merverdi. Undersøkelser på feltet viser at de som har hatt lønnet arbeid ved siden av studiene, har noe større sannsynlighet for å få jobb etter studiene, selv om jobben faglig sett var «irrelevant»¹⁵.

Figur 26: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

Det er en uttalt ambisjon fra norske myndigheter at studenter i høyere utdanning skal ta utenlandsopphold i løpet av studiene. Bologna-målet er at minimum 20 prosent av studentene skal ha et utenlandsopphold i løpet av studiene. Totalt 46 453 studenter tok en grad i Norge i 2017, og andelen kandidater med utveksling i løpet av studietiden var 16 prosent. I tillegg var det 6,6 prosent som tok en hel grad i utlandet.¹⁶

¹⁵ Støren, L. A., Salvanes, K. V., Reymert, I., Arnesen, C. Å., & Wiers-Jenssen, J. (2016). Kandidatundersøkelsen 2015: I hvor stor grad er nyutdannede mastere berørt av nedgangskonjunktoren? NIFU-rapport: 2016:17.

¹⁶ Kunnskapsdepartementet: Tilstandsrapport for høyere utdanning 2018.

Kandidatene fra Vestlandet ser ut til å oppfylle ambisjonen om utenlandsopphold, med god margin. 28 prosent reiste på utveksling i løpet av studietiden, mens 6 prosent reiste på eget initiativ. Samlet sett tok dermed en drøy tredjedel av kandidatene del av utdannelsen i utlandet.

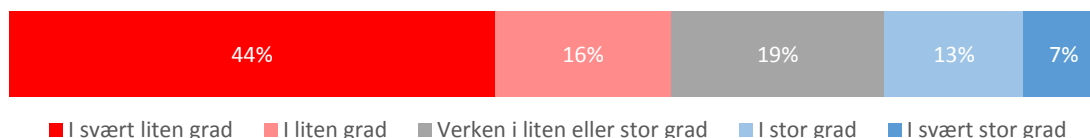
Tabell 20: Var problemstilling for bachelor- eller masteroppgave utviklet i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon?

	Andel	N
Ja	25 %	566
Nei	75 %	1702

Å skrive bachelor- eller masteroppgave i samarbeid med en bedrift eller en ekstern forskningsinstitusjon kan gi flere fordeler. Det kan både gi studenten innpass i et annet fagmiljø, en kontorplass, og muligheten til å bygge nettverk og få vist seg frem for en potensiell arbeidsgiver. I følge NHOs Kompetansebarometer 2015 svarer over halvparten av medlemsbedriftene at oppgavesamarbeid mellom bedrifter og studenter *i stor grad* vil være en styrke for høyere utdanning¹⁷.

25 prosent av kandidatene svarte bekreftende på at dette var noe de hadde gjort, enten i forbindelse med bachelor- eller masteroppgaven. Av disse var det en femtedel som i stor eller svært stor grad opplevde at samarbeidet bidro til at de fikk en konkret jobb.

Figur 27: I hvilken grad bidro dette samarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Tabell 21: Har du hatt praksis som en del av studiet?

	Andel	N
Ja	53 %	1208
Nei	47 %	1066

Vi så tidligere at mange ønsket seg mer praksis som en del av studieløpet sitt. Som vi ser av tabellen over er det samtidig en tilsvarende andel av kandidatene som har *hatt* praksis i løpet av studiet. Disse tallene blir imidlertid sterkt påvirket av kandidater med bakgrunn fra studier der praksis er en mer eller mindre integrert del av graden, deriblant medisin/odontologi, helsefag og lærerutdanning¹⁸. Holder vi disse kandidatgruppene utenfor er det bare 29 prosent av kandidatene som hadde praksis som en del av studiet. Dette er imidlertid en betydelig økning siden forrige undersøkelse da tilsvarende andel var kun 17 prosent.

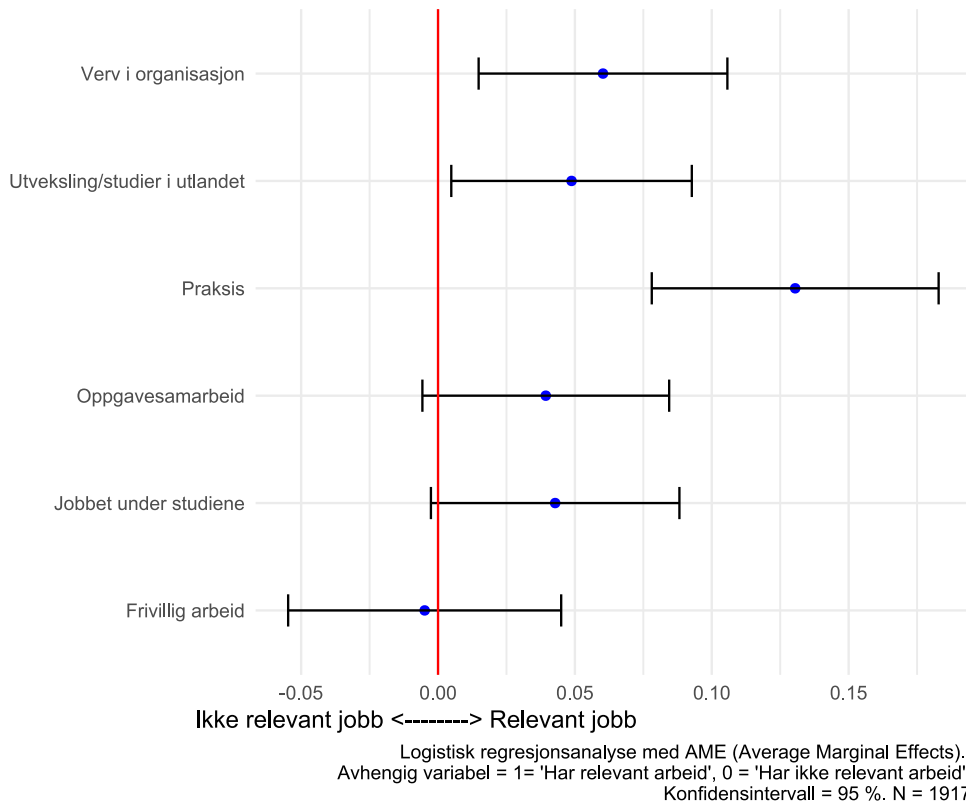
¹⁷ Solberg, Espen og Pål Børing (2015). *NHOs Kompetansebarometer: Temanotat nr. 7/2015*. NIFU. <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2379276/Temanotat-7-2015-Samarbeid%20arbeidsliv-h%C3%B8yere%20utdanning.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Hentet 02.11.18]

¹⁸ Disse inkluderer HiB - Avdeling for lærerutdanning, HiSF - Avdeling for helsefag, HSH - Avdeling for helsefag, HiB - Avdeling for helse- og sosialfag, UiB - Det medisinske-odontologiske fakultet, HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett og HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag, hvor andelen som oppgir å ha hatt praksis varierer fra 84-97 prosent. I tillegg inkluderer dette kandidater som har tatt profesjonsstudium i psykologi (UiB) hvorav 98 prosent oppgir å ha gjennomført praksis.

SAMMENHENGEN MELLOM AKTIVITETER OG RELEVANT ARBEID

Vi har sett at det tilsynelatende er en sammenheng mellom å utøve aktiviteter utenom studiene og ha relevant arbeid i dag. Det er derfor interessant å se nærmere på hvilke aktiviteter som har en positiv «effekt»¹⁹ på mulighetene for å få en relevant jobb.

Figur 28: Aktiviteter under studiene og sannsynlighet for relevant arbeid

Figuren over viser resultatet av en regresjonsanalyse der estimator på høyre side indikerer en positiv effekt på jobbrelevans²⁰. Resultatene viser at kandidater som har hatt arbeidspraksis har, alt annet likt, ca. 13 prosent større sannsynlighet for å få relevant arbeid. Verv i en organisasjon har også en positiv effekt på 6 prosent. Også utveksling/studier i utlandet viser en positiv effekt på rundt 5 prosent. Oppgavesamarbeid (utviklet problemstilling til bachelor/masteroppgave i samarbeid med ekstern virksomhet) og jobb under studiene viser alle positivt fortegn, men er ikke statistisk signifikante innenfor konvensjonell sikkerhetsmargin. Frivillig arbeid har heller ingen signifikant effekt.

Vi understreker at vi her bevisst ikke har kontrollert for andre høyst relevante forhold, deriblant valg av studieretning, ettersom vi her er mest interessert i å belyse den isolerte effekten av aktiviteter utenom studiet. Analysen fremhever uansett arbeidslivspraksis som et positivt tiltak for å øke sjansene for å få relevant arbeid etter endte studier.

¹⁹ Begrepet «effekt» må i denne konteksten forstås som probabilistiske sammenhenger, i motsetning til lovmessige eller deterministiske sammenhenger.

²⁰ Kandidater som er antatt å ha hatt arbeidspraksis som en del av studiet er ekskludert fra denne analysen. Se fotnote 18.

KAPITTEL 4 - FRA STUDIER TIL JOBB PÅ VESTLANDET – KANDIDATER FRA UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetet i Bergen ble opprettet i 1946 og er dermed Norges nest eldste universitet. Røttene til institusjonen strekker seg imidlertid tilbake til opprettelsen av Bergen Museum i 1825. Med rundt 16 900 registrerte studenter i 2017 er det Norges tredje største universitet. Universitetet har totalt 54 institutt og sentre fordelt på 7 forskjellige fakultet.

Som et klassisk allmennuniversitet er bredden i utdanningstilbudet stort og inkluderer både profesjonsstudier som medisin- og psykologiutdannelse samt en rekke utdanninger som ikke fører frem til et spesifikt yrke ved uteksaminasjon. Dette gjør at variasjonen mellom kandidatene på en rekke spørsmål i denne undersøkelsen er stor, avhengig av fakultetstilhørighet. Av denne grunn presenterer denne rapporten gjennomgående tall for alle fakultetene i tillegg til samlede tall for hele institusjonen sett under ett.

Fra 1. januar 2017 ble Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHiB) en del av Fakultet for kunst, musikk og design ved UiB. Tallene for KHiB presenteres her på samme måte som de øvrige fakultetene.

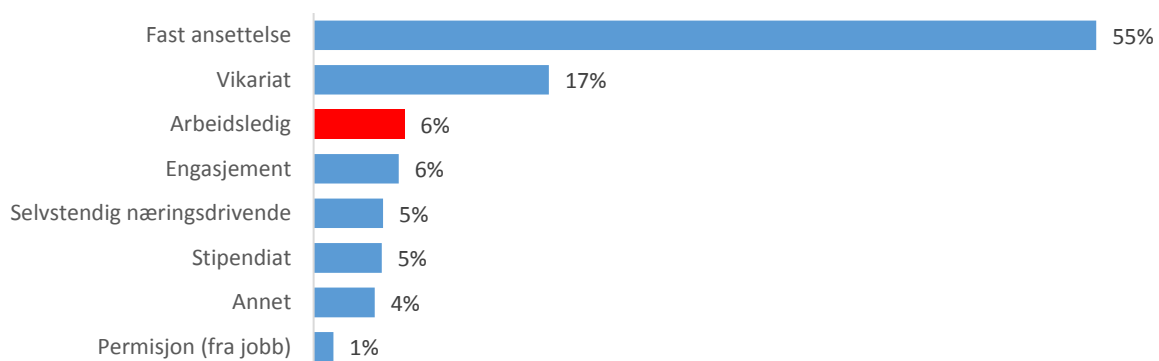
Det medisinsk-odontologiske fakultet endret navn til Det medisinske fakultet fra juni 2017. I denne rapporten bruker vi navnet som fakultetet hadde da kandidatene ble uteksaminert.

Oppbygningen av kapittelet følger strukturen fra det foregående kapittelet, men fordi enkelte spørsmål i undersøkelsen ble stilt eksklusivt til UiB-kandidater inkluderes noen analyser som ikke var en del av forrige kapittel.

KANDIDATENES ARBEIDSLIVSTILKNYTNING

TILPASNING TIL ARBEIDSLIVET

Figur 29: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

Litt over halvparten av UiB-kandidatene oppgir å ha en fast ansettelse, mens 6 prosent er arbeidsledige. 5 prosent oppgir å være stipendiater.

Tabell 22: Hva er din hovedbeskjeftigelse? Fordelt på fakultet

	Fast ansettelse	Vikariat	Engasjement	Stipendiat	Permisjon	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Annet	N
HF	51 %	20 %	9 %	0 %	1 %	6 %	6 %	7 %	144
Jur.	81 %	10 %	7 %	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %	144
Mat.Nat.	59 %	9 %	7 %	10 %	0 %	0 %	10 %	6 %	195
Med-Odont	36 %	30 %	3 %	6 %	6 %	13 %	3 %	4 %	162
Psyk.	54 %	22 %	3 %	7 %	2 %	4 %	7 %	2 %	104
SV	58 %	13 %	8 %	6 %	1 %	1 %	11 %	3 %	199
KHiB	29 %	20 %	0 %	0 %	2 %	29 %	5 %	15 %	41

Det er relativt store forskjeller i hovedbeskjeftigelse når man bryter tallene ned på fakultet, som vi ser i tabellen over. Arbeidsledigheten er høyest hos kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige og matematisk-naturvitenskapelig fakultet, hvor en tiendedel er uten jobb. Andelen med fast ansettelse er høyest hos kandidater fra Det juridiske fakultet og lavest blant kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet og Kunst- og designhøgskolen i Bergen. Til gjengjeld driver henholdsvis 13 og 29 prosent av kandidater fra sistnevnte fakulteter som selvstendig næringsdrivende.

Tabell 23: Jobber du heltid eller deltid?

	Heltid	Deltid	N
Det humanistiske fakultet	69 %	31 %	131
Det juridiske fakultet	100 %	0 %	141
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	89 %	12 %	183
Det medisinsk-odontologiske fakultet	93 %	7 %	158
Det psykologiske fakultet	89 %	11 %	97
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	85 %	15 %	184
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	50 %	50 %	36
UiB Totalt	86 %	14 %	930

Samlet sett jobber 86 prosent av UiB-kandidatene heltid. Det er imidlertid betydelig variasjon mellom fakultetene når det gjelder omfanget av heltidsarbeid. Samtlige kandidater fra Det juridiske fakultet arbeider heltid, mens dette kun gjelder halvparten av KHiB-kandidatene. Vi ser også at kandidater fra Det humanistiske fakultet arbeider deltid i langt større grad enn den gjennomsnittlige UiB-kandidat.

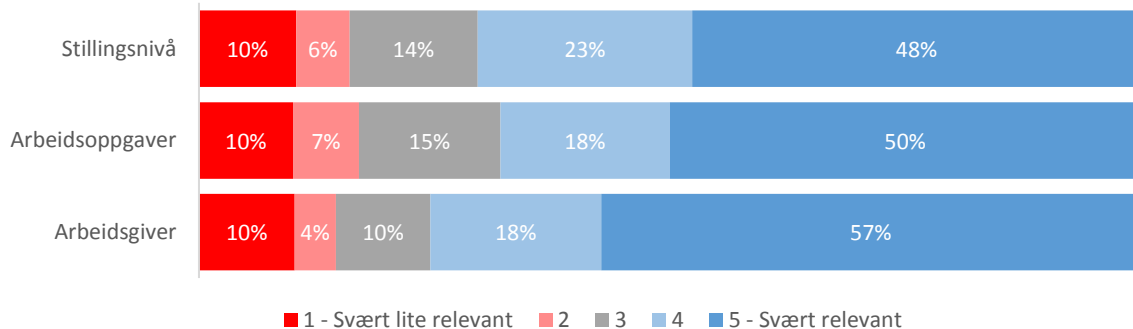
Tabell 24: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

	Frivillig	Ufrivillig	N
Det humanistiske fakultet	41 %	59 %	39
Det juridiske fakultet	-	-	0
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	24 %	76 %	21
Det medisinsk-odontologiske fakultet	64 %	36 %	11
Det psykologiske fakultet	36 %	64 %	11
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	21 %	79 %	28
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	61 %	39 %	18
UiB Totalt	38 %	62 %	128

Godt over halvparten av de deltidsarbeidende UiB-kandidatene jobber ufrivillig deltid. Andelen er høyest blant kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige og matematisk-naturvitenskapelig fakultet, hvor henholdsvis 76 og 79 prosent deltidsarbeidende jobber ufrivillig deltid. For kandidater fra Det

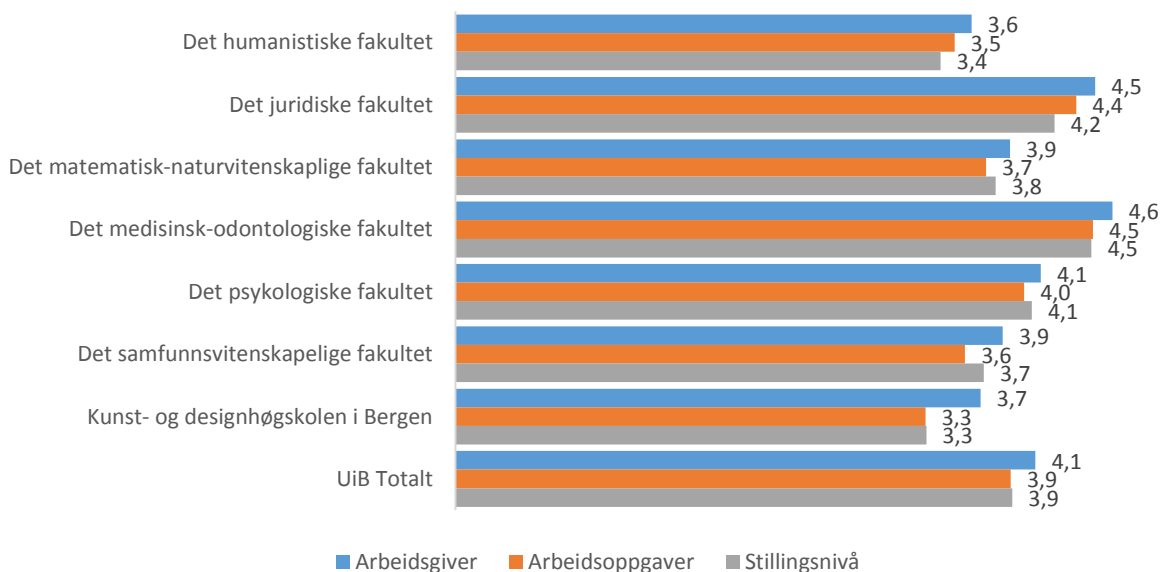
medisinsk-odontologiske fakultet og Kunst- og designhøgskolen i Bergen er deltidsarbeidet åpenbart av en mer frivillig art.

Figur 30: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Rundt halvparten av UiB-kandidatene vurderer både stillingsnivå, arbeidsoppgaver og arbeidsgiver som *svært* relevant. På alle parameterne er det 10 prosent som vurderer sin situasjon som svært lite relevant.

Figur 31: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Fordelt på fakultet. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5.

Når kandidatenes vurdering av relevans blir brutt ned på fakultetsnivå ser vi et tydelig skille mellom «profesjons»-fakultetene og de øvrige. Klart mest fornøyd er kandidatene med bakgrunn fra Det medisinsk-odontologiske fakultet. På en skala som går fra 1-5, hvor 5 er «svært relevant», får arbeidsgiver en gjennomsnittsverdi på 4,6, mens arbeidsoppgaver og stillingsnivå begge får 4,5. Også kandidater fra det Det juridiske fakultet, samt det Det psykologiske fakultet, har gjennomsnittlige vurderinger på over 4,0 for både arbeidsgiver, arbeidsoppgaver og stillingsnivå. De laveste vurderingene finner vi hos kandidatene med bakgrunn fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen.

Tabell 25: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
Det humanistiske fakultet	32 %	68 %	137
Det juridiske fakultet	7 %	93 %	141
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	23 %	78 %	191
Det medisinsk-odontologiske fakultet	6 %	94 %	158
Det psykologiske fakultet	18 %	82 %	100
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	28 %	72 %	190
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	35 %	65 %	40
UiB Totalt	20 %	80 %	957

Denne overnevnte tendensen gjør seg også gjeldende når kandidatene blir bedt om å vurdere jobbsituasjonens relevans totalt sett. Henholdsvis 93 og 94 prosent av kandidatene fra Det juridiske og Det medisinsk-odontologiske fakultet mener at de har en relevant jobb. Hos kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det psykologiske fakultet svarer henholdsvis 78 og 82 prosent det samme. Andelen med relevant arbeid er lavest blant kandidater fra HF og KHiB.

Tabell 26: Andel med relevant arbeid, fordelt på fakultet og høyeste fullførte grad

	Bachelor	Master	Profesjon	N
Det humanistiske fakultet	41 %	78 %	*	130
Det juridiske fakultet	*	93 %	100 %	141
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	70 %	79 %	*	187
Det medisinsk-odontologiske fakultet ²¹	100 %	89 %	99 %	158
Det psykologiske fakultet	72 %	73 %	97 %	99
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	53 %	79 %	*	187
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	42 %	75 %	*	40
UiB Totalt	54 % (140)	82 % (683)	98 % (119)	942

Gradsnivå påvirker sannsynligheten for å få relevant arbeid i langt større grad enn fakultetstilhørighet. Drøyt halvparten av bachelorkandidatene har relevant arbeid, sammenlignet med hele 82 prosent av masterkandidatene. Så godt som alle med profesjonsutdanning oppgir å ha relevant arbeid. Forskjellen mellom bachelor og master er størst ved Det humanistiske fakultet. Mens 78 prosent av masterkandidatene ved dette fakultetet oppgir å ha relevant arbeid, er tilsvarende andel hos bachelorkandidatene kun 41 prosent.

Tabell 27: Jobbsituasjon fordelt på deltagelse i aktiviteter. Fordelt på fakultet.

Antall aktiviteter	HF	Jur	Mat.Nat.	Med.Odont.	Psyk	SV	KHiB
0	17 %	100 %	58 %	100 %	0 %	14 %	.
1	61 %	81 %	75 %	100 %	54 %	68 %	69 %
2	65 %	95 %	75 %	91 %	82 %	60 %	64 %
3	75 %	96 %	76 %	98 %	86 %	81 %	38 %
4	72 %	94 %	96 %	90 %	89 %	82 %	80 %
5	100 %	92 %	88 %	94 %	100 %	91 %	100 %
6	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	.
N	137	141	191	158	100	190	40

²¹ Merk at det kun er fire bachelorkandidater ved Det medisinsk-odontologiske fakultet.

I forrige kapittel viste vi hvordan aktivitetsnivå ved siden av studiene synes å påvirke muligheten for å få relevant arbeid. Når vi bryter disse tallene ned på de enkelte fakultetene ved Universitetet i Bergen opprettholdes denne tendensen. Merk imidlertid at denne tendensen ikke gjør seg gjeldende for kandidater fra typiske «profesjons»-fakultet som Det juridiske fakultet og Det medisinsk-odontologisk fakultet.

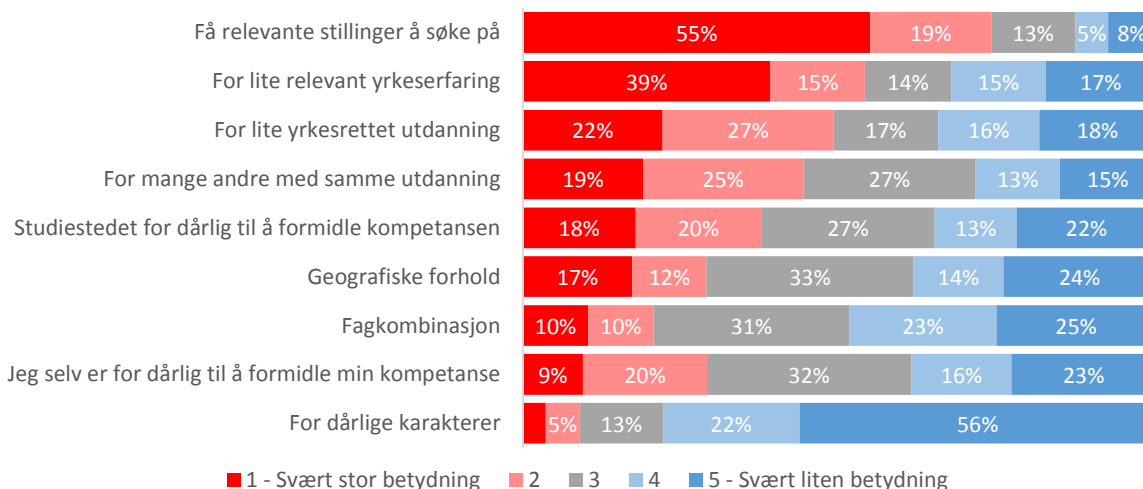
Tabell 28: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
Det humanistiske fakultet	37 %	42 %	11 %	8 %	1 %	1 %	89
Det juridiske fakultet	46 %	28 %	11 %	9 %	6 %	0 %	130
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	48 %	26 %	9 %	9 %	8 %	1 %	147
Det medisinsk-odontologiske fakultet	76 %	15 %	4 %	2 %	3 %	0 %	149
Det psykologiske fakultet	41 %	38 %	9 %	9 %	1 %	3 %	81
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	38 %	29 %	13 %	10 %	10 %	1 %	136
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	42 %	17 %	17 %	4 %	17 %	4 %	24
UiB Totalt	49 %	27 %	10 %	7 %	6 %	1 %	756

Kandidatene med relevant arbeid ble spurt om hvor lang tid det tok å få sin første jobb. I snitt fikk om lag halvparten av UiB-kandidatene tilbud om jobb før de var ferdige med eksamen. Her skiller kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet seg imidlertid ut – hele 76 prosent fikk jobb før avlagt grad. Prosessen med å få relevant arbeid tar lengst tid for kandidater fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen: 21 prosent måtte vente ett år eller mer før de fikk relevant arbeid.

Sammenligner vi med tilsvarende tall fra 2016-utgaven av Kandidatundersøkelsen ser vi at det tar noe lengere tid å få relevant arbeid for kandidater fra psykologisk fakultet: 61 prosent av de som gikk ut i 2014 fikk relevant arbeid før uteksaminasjon mot 41 prosent for de som gikk ut i 2016.

Figur 32: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Når det gjelder årsaker til at kandidatene ikke har fått relevant arbeid, mener over halvparten av kandidatene at tilbudet av relevante stillinger å søke på har hatt svært stor betydning. Det er også

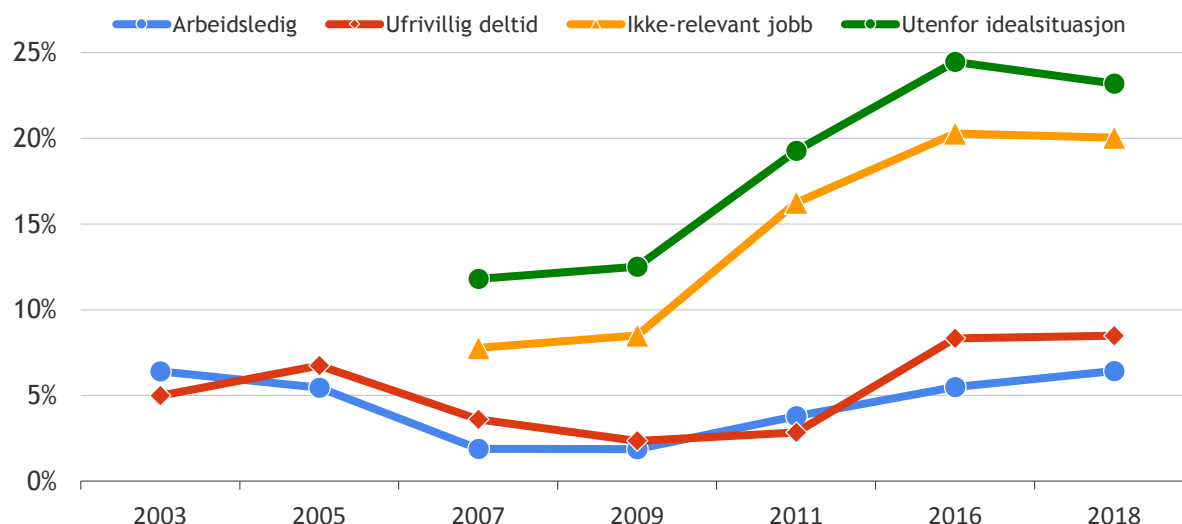
mange som trekker frem at de har for lite relevant yrkeserfaring. Vi ser også at kandidatene i liten grad vurderer eget karakternivå som et problem.

Tabell 29: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb? Fordelt på fakultet. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5 (1=Svært stor betydning, 5=Svært liten betydning)

	For lite relevant yrkeserfaring	For dårlige karakterer	For lite yrkesrettet utdanning	For mange andre med samme utdanning	Få relevante stillinger å søke på	Geografiske forhold	Fagkombinasjon	Studiestedet for dårlig til å formidle kompetansen	Jeg selv er for dårlig til å formidle min kompetanse
HF	3,3	4,5	3,0	3,2	1,5	3,2	3,3	3,7	3,9
Jur.	2,5	3,2	3,9	1,9	2,3	3,7	4,4	4,4	3,9
Mat. Nat	2,8	4,0	3,0	3,2	2,0	3,7	3,7	3,8	3,6
Med-Odont	3,3	5,0	4,3	3,1	1,9	3,6	5,0	3,2	3,9
Psyk.	2,4	4,6	3,4	4,0	2,8	3,1	3,6	2,8	3,2
SV	2,9	4,4	2,9	3,1	2,5	3,5	3,9	3,4	3,3
KHiB	3,6	4,6	3,4	3,6	1,9	3,2	3,8	3,8	3,7
UiB	2,9	4,3	3,1	3,2	2,1	3,4	3,8	3,6	3,6
Totalt									

Merk at i tabellen over indikerer lave verdier at en årsak vurderes å ha stor betydning. Vi vil trekke frem to hovedpoeng fra tabellen. For det første ser vi at kandidatene med bakgrunn fra Det juridiske fakultet i langt større grad enn kandidater fra andre fakulteter trekker frem dårlige karakterer som en forklaring på at de ikke har fått relevant jobb. Slik var det også i 2016-undersøkelsen. For det andre ser vi at kandidater fra Det psykologiske fakultet i større grad enn andre mener at studiestedet er for dårlige til å formidle kompetansen.

Figur 33: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2018

Figur 33 viser tilpasningen til arbeidsmarkedet for UiB-kandidater over tid. Vi ser at det var en negativ utvikling på alle parametere i perioden 2009-2016. Årets tall viser at det har vært en svak oppgang i arbeidsledigheten, samtidig som det har vært en utflating i andelen i ufrivillig deltid og andelen med ikke-relevant jobb. Samlet sett ser vi en svak nedgang i andelen utenfor idealsituasjonen, fra 24,5 i 2016 til 23,2 prosent i 2018. Også her er det vesentlige forskjeller avhengig av gradsnivå: For bachelorkandidater er andelen utenfor idealsituasjon 46,6 prosent, for masterkandidater er den 21,9 prosent og for profesjonskandidater kun 2,4 prosent. Jo høyere gradsnivå man har, jo mer veltilpasset er man med andre ord på arbeidsmarkedet. Vi minner om at tall for kandidater fra KHiB i år inkluderes i tidsserien, men dette medfører ikke et vesentlig utslag i de samlede tallene.

Arbeidsmarkedet har helt klart bedret seg for kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, som har opplevd en *nedgang* i både arbeidsledighet (3 prosentpoeng) og ikke-relevant arbeid (8 prosentpoeng). Den største *økningen* i arbeidsledigheten ser vi blant kandidater fra Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet, som er opp henholdsvis 3 og 4 prosentpoeng. Samlet sett fremstår det derfor som at arbeidsmarkedet for akkurat disse kandidatene har blitt noe tøffere, samtidig med at situasjonen har bedret seg for kandidater med teknisk- og naturvitenskapelig bakgrunn.

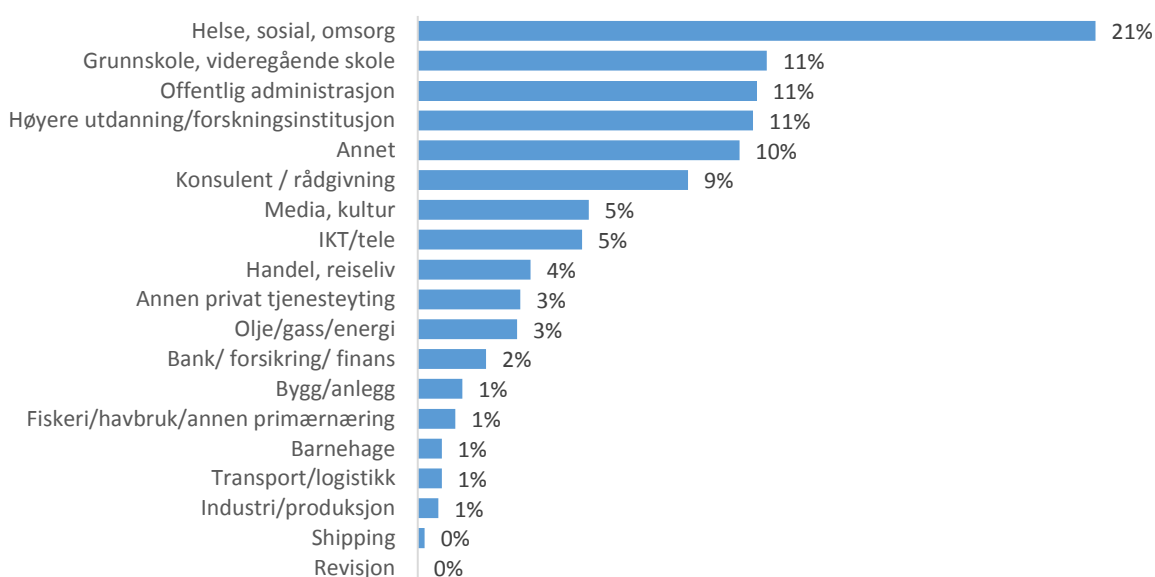
SEKTOR OG BRANSJETILKNYTNING

Tabell 30: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Det humanistiske fakultet	56 %	42 %	2 %	129
Det juridiske fakultet	55 %	44 %	1 %	141
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	50 %	48 %	2 %	180
Det medisinsk-odontologiske fakultet	74 %	25 %	1 %	157
Det psykologiske fakultet	66 %	32 %	2 %	96
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	53 %	38 %	9 %	184
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	28 %	64 %	8 %	36
UiB Totalt	57 %	40 %	3 %	923

Majoriteten av UiB-kandidatene arbeider i offentlig sektor, men det er stor variasjon avhengig av fakultetstilhørighet. Mens 74 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologisk fakultet arbeider i det offentlige, er det kun 50 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet som gjør det samme. Hele 64 prosent av kandidatene fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen arbeider i privat sektor. Kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Kunst- og designhøgskolen i Bergen skiller seg ut ved at forholdsvis høye andeler arbeider i organisasjoner.

Figur 34: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

Det vanligste området for kandidatene å arbeide innenfor er helse, sosial og omsorgs-feltet. Dette skyldes i stor grad kandidater med bakgrunn fra Det medisinsk-odontologiske og Det psykologiske fakultet. Det er også mange som arbeider innen skoleverket, offentlig administrasjon og innen høyere utdanning/forskningsinstitusjoner.

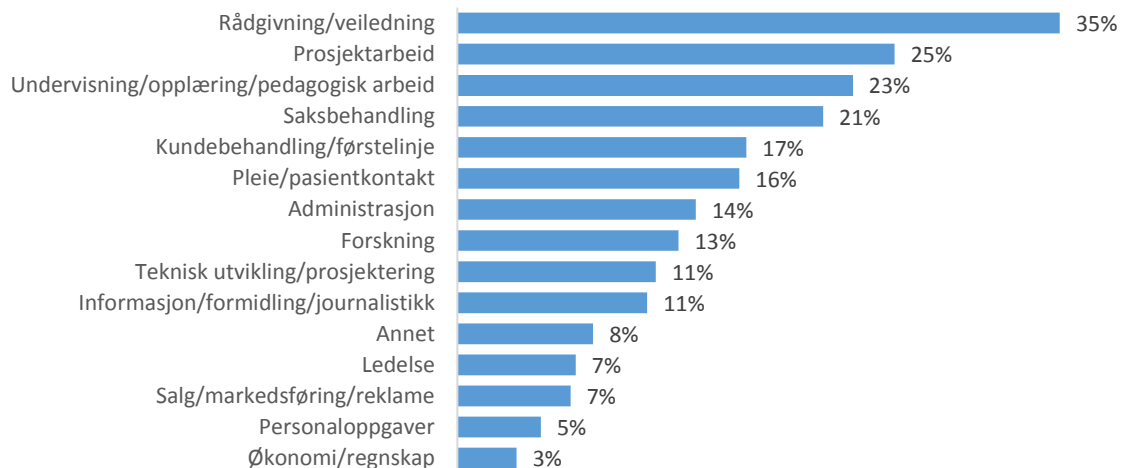
Figur 35: Spesifisert arbeidssted for kandidater med jobb i offentlig administrasjon

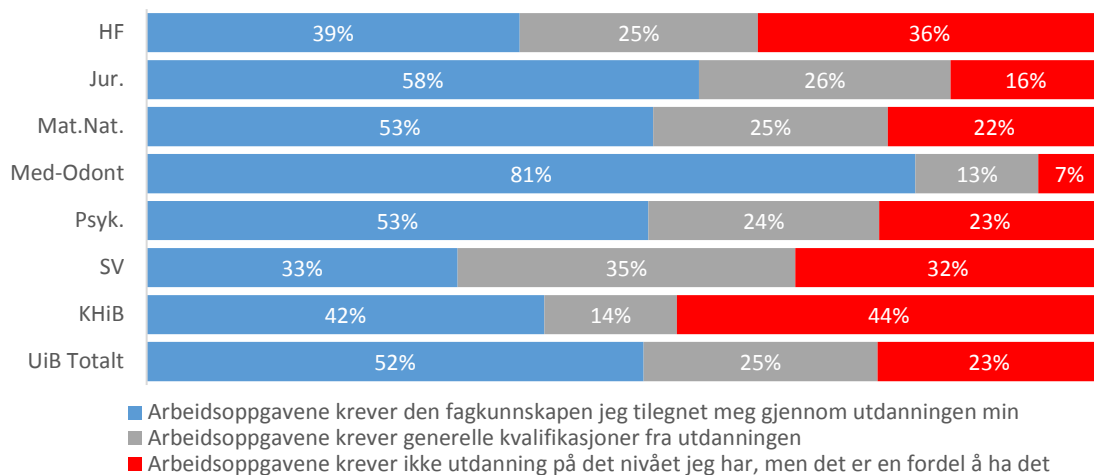
Kandidatene som svarte at de arbeidet med offentlig administrasjon ble bedt om å spesifisere nærmere hvor de faktisk arbeidet. 21 prosent jobber i henholdsvis departement/direktorat eller kommunesektoren. 20 prosent jobber i NAV, mens de resterende 37 prosentene arbeider i andre deler av offentlig administrasjon.

KANDIDATENS VIKTIGSTE FUNKSJONER/OPPGAVER

Figur 36: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Rådgiving/veiledning er en vanlig arbeidsoppgave for UiB-kandidatene. 35 prosent vurderer dette som en av de viktigste funksjonene i sin stilling.

Figur 37: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Rundt halvparten av UiB-kandidatene mener at stillingen krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen. Som vi har sett tidligere er det imidlertid også her klare forskjeller avhengig av fakultetsbakgrunn. Mens hele 81 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologiske fakultet opplever at fagkunnskapen fra utdanningen er nødvendig for å kunne utføre arbeidsoppgavene, er samme andel blant de samfunnsvitenskapelige kandidatene kun 33 prosent. 44 prosent av kandidatene fra KHiB mener at utdanningen deres ikke er påkrevd i jobben de har. Vi ser også her et skille mellom profesjonsutdannelsene og de øvrige fakultetene.

ÅRSLØNN

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer høye inntektsforskjeller mellom kandidatene.

Tabell 31: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
Det humanistiske fakultet	474 317	489 500	108 864	82
Det juridiske fakultet	544 588	500 000	355 609	137
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	527 621	490 000	432 516	156
Det medisinsk-odontologiske fakultet	672 691	550 000	757 500	142
Det psykologiske fakultet	479 736	502 500	107 174	82
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	471 206	458 250	367 473	150
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	369 000	350 000	179 349	15
UiB Totalt	532 402	500 000	448 769	765

Gjennomsnittskandidaten fra UiB tjener 532 402 kroner. Den høyeste gjennomsnittlige inntekten finner man hos kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet. Standardavviket er imidlertid høyt, noe som indikerer at det er store forskjeller mellom respondentene. Kandidater fra Kunst- og

designhøgskolen i Bergen har den laveste gjennomsnittlige inntekten. Dersom vi justerer for inflasjon ser vi at den gjennomsnittlige UiB-kandidaten har hatt en reallønnsvekst på ca. 5 prosent siden 2016²².

FRA STUDIER TIL JOBB – SØKEPROSESSEN OG ARBEIDSLIVSMOBILITET

Tabell 32: Når begynte du å søke jobb?

	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker	N
HF	17 %	36 %	26 %	5 %	7 %	11 %	133
Jur.	14 %	55 %	16 %	2 %	12 %	1 %	142
Mat.Nat.	28 %	38 %	17 %	4 %	9 %	4 %	192
Med-Odont	10 %	71 %	4 %	1 %	10 %	4 %	160
Psyk.	15 %	52 %	17 %	5 %	9 %	2 %	99
SV	11 %	45 %	26 %	6 %	8 %	4 %	197
KHiB	18 %	23 %	23 %	5 %	21 %	10 %	39
UiB Totalt	16 %	48 %	18 %	4 %	10 %	4 %	962

Det vanligste for UiB-kandidatene er å begynne jobbsøkingen i løpet av det siste semesteret. Det er imidlertid store forskjeller mellom kandidatene fra de ulike fakulteter med hensyn til hvor tidlig de begynte å søke jobb. Hele 81 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologiske fakultet begynte søket allerede før eller i løpet av siste semester, sammenlignet med 41 prosent av kandidater fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen. Samtidig fikk hele 21 prosent av kandidatene fra KHiB jobb uten å søke. Samfunnsviterne og humanistene er kandidatgruppene som samlet sett kommer senest i gang med jobbsøkingen: Nesten en tredjedel startet ikke å søke før utdanningen var avsluttet.

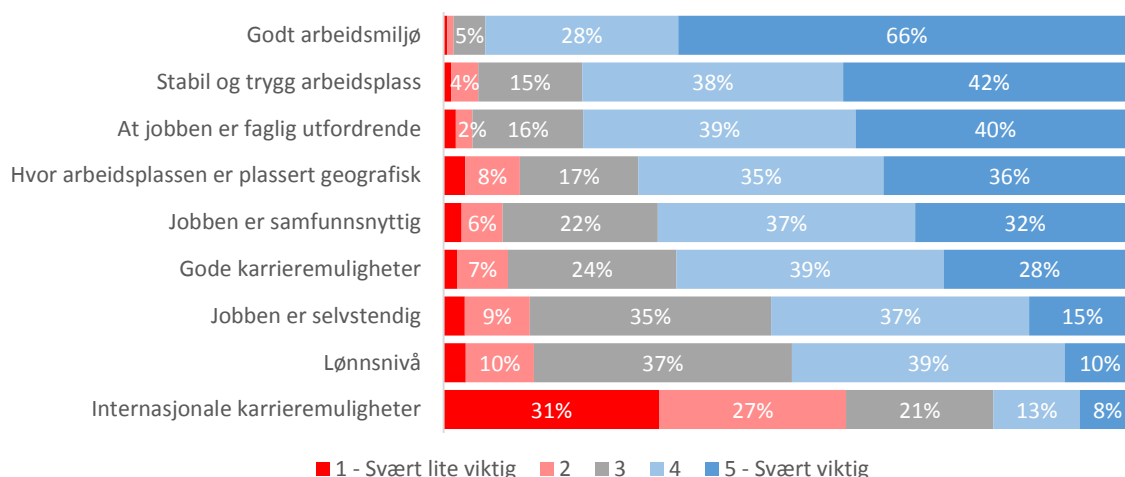
Sammenlignet med forrige undersøkelse svarer kandidater fra psykologisk fakultet at de kommer noe senere i gang med å søke jobb. Dette kan bidra til å forklare hvorfor det tar noe lengere tid før disse kandidatene finner seg relevant jobb.

Tabell 33: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
HF	6 %	38 %	15 %	15 %	16 %	10 %	136
Jur.	9 %	29 %	14 %	18 %	18 %	13 %	142
Mat.Nat.	5 %	35 %	15 %	20 %	14 %	11 %	192
Med-Odont	6 %	35 %	25 %	21 %	11 %	4 %	159
Psyk.	5 %	37 %	19 %	15 %	16 %	9 %	101
SV	4 %	28 %	16 %	22 %	15 %	14 %	195
KHiB	25 %	28 %	13 %	23 %	10 %	3 %	40
UiB Totalt	6 %	33 %	17 %	19 %	15 %	10 %	965

I gjennomsnitt har 33 prosent av UiB-kandidatene sendt ut 1-5 jobbsøknader, mens en fjerdedel sendte flere enn 20. Samlet sett sender kandidatene ut litt færre søknader enn for to år siden, og spesielt kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet sender færre enn tidligere. En fjerdedel av kandidatene fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen sendte ingen søknader. Tidligere så vi imidlertid at 21 prosent av KHiB-kandidatene fikk jobb uten å søke.

²² Gjennomsnittlig inntekt i 2016 var 486 318 kr, tilsvarende 507 218 kr basert på en gjennomsnittlig årlig inflasjon på 2,1 prosent.

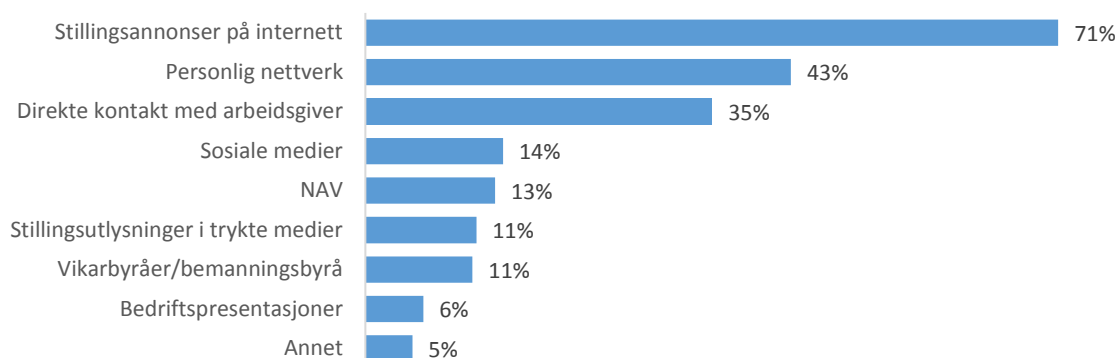
Figur 38: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

Godt arbeidsmiljø er den klart viktigste faktoren for UiB-kandidatene når de søker jobb, 66 prosent vurderer dette som svært viktig. At arbeidsplassen er trygg og stabil, og at man møter faglige utfordringer vektlegges også sterkt. Internasjonale karrieremuligheter er for de fleste et lite viktig kriterium, kun 8 prosent vurderer dette som svært viktig.

Tabell 34: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb? Fordelt på fakultet

	HF	Jur	MatNat	Med- Odont	Psyk	SV	KHiB	UiB Totalt
At jobben er faglig utfordrende	4,0	4,2	4,2	4,3	4,2	4,1	4,2	4,2
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	3,9	4,1	3,7	4,3	3,9	3,9	3,8	4,0
Lønnsnivå	3,4	3,7	3,2	3,5	3,5	3,4	3,5	3,4
Gode karrieremuligheter	3,5	4,1	3,8	3,8	4,0	3,9	3,5	3,8
Jobben er selvstendig	3,7	3,6	3,4	3,5	3,6	3,6	3,7	3,6
Stabil og trygg arbeidsplass	4,3	4,2	4,1	4,3	4,1	4,1	3,8	4,2
Jobben er samfunnsnyttig	4,0	3,6	3,8	4,1	4,1	3,9	4,0	3,9
Internasjonale karrieremuligheter	2,3	2,3	2,5	2,3	2,3	2,6	2,9	2,4
Godt arbeidsmiljø	4,6	4,6	4,6	4,7	4,5	4,5	4,6	4,6

På de fleste av disse faktorene er det liten variasjon med hensyn til fakultetsbakgrunn. Vi merker oss imidlertid at KHiB-kandidatene er mindre opptatt av karrieremuligheter enn andre utdanningsgrupper, og at jobbens geografiske plassering er spesielt viktig for kandidater med bakgrunn fra Det medisinsk-odontologiske fakultet.

Figur 39: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

Stillingsannonser på internett er den mest brukte kanalen for å finne sin første jobb. Personlig nettverk og direkte kontakt med arbeidsgiver er også populære strategier blant UiB-kandidatene. Kun 11 prosent benytter seg av stillingsannonser i trykte medier når de søker jobb.

Tabell 35: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb? Fordelt på fakultet.

	HF	Jur	MatNat	Med-Odont	Psyk	SV	KHiB
Stillingsannonser på internett	69 %	73 %	68 %	71 %	73 %	73 %	58 %
Personlig nettverk	48 %	31 %	46 %	32 %	47 %	51 %	60 %
Direkte kontakt med arbeidsgiver	35 %	40 %	39 %	34 %	34 %	30 %	35 %
Sosiale medier	14 %	8 %	17 %	6 %	14 %	20 %	28 %
NAV	14 %	13 %	10 %	8 %	15 %	20 %	13 %
Stillingsutlysninger i trykte medier	17 %	11 %	11 %	10 %	11 %	11 %	3 %
Vikarbyråer/bemanningsbyrå	10 %	9 %	13 %	2 %	15 %	16 %	13 %
Bedriftspresentasjoner	4 %	3 %	16 %	1 %	4 %	5 %	3 %
Annet	2 %	4 %	5 %	6 %	8 %	4 %	13 %
N	139	142	193	158	103	195	40

Personlig nettverk er spesielt viktig for KHiB-kandidatene, 60 prosent i denne gruppen benyttet seg av nettverket sitt i jakten på sin første jobb. Bedriftspresentasjoner er en langt viktigere kanal for kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet enn for de andre kandidatene. Kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet er de som i størst grad kombinerer ulike jobbsøkningsstrategier, mens kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet i minst grad gjør dette.

MOBILITET

Tabell 36: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studie, inkludert den du har nå?

	1	2	3 eller flere	N
Det humanistiske fakultet	50 %	23 %	26 %	137
Det juridiske fakultet	59 %	35 %	6 %	142
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	64 %	25 %	12 %	184
Det medisinsk-odontologiske fakultet	42 %	42 %	15 %	156
Det psykologiske fakultet	47 %	41 %	12 %	98
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	59 %	25 %	16 %	188
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	36 %	41 %	23 %	39
UiB Totalt	54 %	31 %	15 %	944

Majoriteten av UiB-kandidatene har kun hatt én jobb etter avsluttet studie, og det er kun et lite mindretall, 15 prosent, som har hatt tre eller flere jobber. Humanistene og kandidater fra KHIB skiller seg imidlertid ut med et høyere antall jobber etter avsluttet studie. Henholdsvis 26 og 23 prosent av disse har hatt 3 eller flere jobber.

Tabell 37: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	< 2 måneder	2-6 måneder	7-12 måneder	> 12 måneder	N
Det humanistiske fakultet	8 %	35 %	24 %	33 %	63
Det juridiske fakultet	5 %	21 %	34 %	39 %	56
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	7 %	39 %	36 %	19 %	62
Det medisinsk-odontologiske fakultet	6 %	17 %	33 %	45 %	85
Det psykologiske fakultet	0 %	27 %	35 %	39 %	49
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	4 %	28 %	41 %	27 %	71
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	5 %	53 %	11 %	32 %	19
UiB Totalt	5 %	28 %	33 %	34 %	405

Kandidatene med to eller flere jobber etter avsluttet studie ble spurt om hvor lenge de var ansatt i sin første jobb. Vi ser at halvparten av kandidatene fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen kun var ansatt i 2-6 måneder i sin første jobb, mens 45 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologiske fakultet var ansatt i mer enn 12 måneder.

Tabell 38: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Fikk ny jobb	Vikariatet/engasjementet tok slutt	Ble sagt opp	Sa selv opp	N
Det humanistiske fakultet	41 %	48 %	2 %	10 %	63
Det juridiske fakultet	55 %	35 %	0 %	11 %	55
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	53 %	41 %	2 %	5 %	61
Det medisinsk-odontologiske fakultet	33 %	61 %	1 %	6 %	86
Det psykologiske fakultet	50 %	32 %	0 %	18 %	50
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	63 %	25 %	1 %	11 %	73
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	18 %	53 %	0 %	29 %	17
UiB Totalt	47 %	42 %	1 %	10 %	405

De vanligste årsakene til at man slutter i sin første stilling er enten at man fikk en ny jobb, eller at vikariatet/engasjementet tok slutt. Blant kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet er det mange i sistnevnte gruppe, muligens fordi turnusperioden gikk ut. Blant kandidatene fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen var det 29 prosent som valgte å si opp selv.

Svært få av UiB-kandidatene sluttet fordi de fikk sparken. For kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er dette en vesentlig endring ettersom hele 10 prosent oppga dette som sluttårsak i forrige undersøkelse, mest sannsynlig på grunn av nedbemanninger i oljeindustrien.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

Tabell 39: Hjemsted før studier og hjemsted nå

	Hjemsted før studier	Hjemsted nå	Nettogevinst
Akershus	6,4 %	2,9 %	-3,6 %
Hordaland	32,5 %	45,7 %	13,2 %
Oslo	6,8 %	16,9 %	10,1 %
Rogaland	14,6 %	8,8 %	-5,8 %
Sogn og Fjordane	7,9 %	2,8 %	-5,1 %
Østfold	2,0 %	1,1 %	-0,9 %
Hedmark	1,5 %	1,2 %	-0,3 %
Oppland	1,0 %	0,7 %	-0,3 %
Buskerud	2,2 %	1,9 %	-0,3 %
Vestfold	2,2 %	0,7 %	-1,5 %
Telemark	1,5 %	1,0 %	-0,5 %
Aust-Agder	1,6 %	1,0 %	-0,6 %
Vest-Agder	2,3 %	1,2 %	-1,1 %
Møre og Romsdal	5,7 %	3,1 %	-2,6 %
Trøndelag	3,7 %	2,5 %	-1,3 %
Nordland	0,6 %	0,7 %	0,1 %
Troms	1,0 %	1,2 %	0,2 %
Finnmark	0,5 %	1,1 %	0,6 %
Utenfor Norge	5,7 %	5,6 %	-0,2 %

Den viktigste rekrutteringsarenaen for Universitetet i Bergen er Vestlandet: 60,7 prosent av kandidatene bodde i et av de fire vestlandsfylkene før de begynte å studere. 32,5 prosent bodde i Hordaland før studiene, mot 45,7 prosent i dag, noe som gir en netto tilvekst på 13,2 prosent. Dette er litt høyere enn Oslo, som også har en netto tilvekst, på 10,1 prosent.

Tabell 40: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	84 %	16 %	133
Det juridiske fakultet	88 %	12 %	140
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	80 %	20 %	187
Det medisinsk-odontologiske fakultet	79 %	21 %	157
Det psykologiske fakultet	85 %	15 %	99
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	80 %	20 %	186
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	79 %	21 %	38
UiB Totalt	82 %	18 %	940

På tvers av fakultetene har den klare majoriteten fått seg arbeid der de ønsket. Som vi har poengtert tidligere i rapporten indikerer dette at inn- og utflyttingen til og fra Hordaland i stor grad er ønsket av kandidatene selv.

STUDIETIDEN

I 2018-utgaven av Kandidatundersøkelsen ble kandidater fra Universitetet i Bergen stilt et sett med spørsmål knyttet til valg av studier og valg som ble tatt under studietiden. Førstnevnte gruppe av spørsmål ble stilt profesjonsstudenter. I denne sammenhengen er profesjonsstudent definert som kandidater med enten 6-årig profesjonsutdanning innen medisin eller psykologi, integrert masterprogram i odontologi eller mastergrad i rettsvitenskap fra det juridiske fakultet. Sistnevnte gruppe av spørsmål ble stilt de resterende kandidatene som ikke tok profesjonsutdanning.

STUDIEVALG

Tabell 41: Hva var bestemmende for ditt valg av profesjonsstudium?

	Jobb/yrkesmuligheter etterpå	Lønn	Status	Få brukt gode karakterer	Venner/familie er i samme yrke/profesjon	Annet	N
Jur.	85 %	32 %	20 %	21 %	9 %	17 %	144
Med-Odont	85 %	36 %	19 %	30 %	17 %	26 %	108
Psyk.	69 %	19 %	11 %	0 %	19 %	50 %	36
Totalt	83 %	32 %	19 %	22 %	13 %	24 %	288

Profesjonskandidatene ble spurt om hva som var bestemmende for deres valg av profesjonsstudium. Den klart viktigste årsaken var jobb/yrkesmuligheter etterpå. Rundt en tredjedel fremhever lønn som bestemmende, og en femtedel trekker frem status. Psykologi-kandidatene skiller seg imidlertid litt ut, og halvparten oppgir andre motivasjonsfaktorer som viktig for valg av studium. Av de som har svart i det åpne tekstfeltet oppgir nesten samtlige «faglig interesse» som en avgjørende faktor.

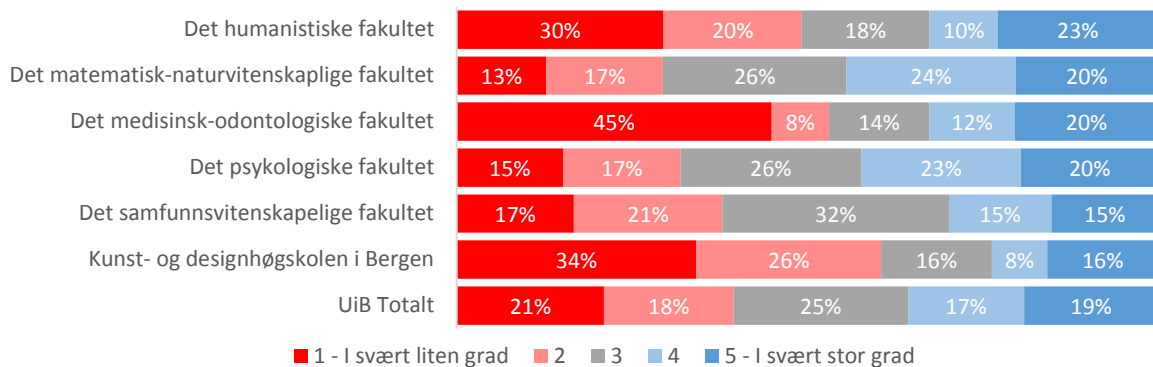
Tabell 42: Hva var målet med valgt profesjon? Å arbeide:

	I det offentlige	I privat praksis	I privat sektor forøvrig	I frivillig sektor	Annet	Ingen bestemt mening	N
Det juridiske fakultet	26 %	18 %	8 %	2 %	1 %	46 %	143
Det medisinsk-odontologiske fakultet	45 %	13 %	2 %	0 %	3 %	37 %	108
Det psykologiske fakultet	42 %	3 %	3 %	0 %	6 %	47 %	36
Totalt	35 %	14 %	5 %	1 %	2 %	43 %	287

Profesjonskandidatene svarte også på om målet med profesjonen var å jobbe i det offentlige, det private, osv. Flest kandidater svarte at de ikke hadde noen mening, mens rundt en tredjedel svarte at målet var å arbeide i det offentlige. 14 prosent hadde det å opprette privat praksis som mål, men her skiller psykologikandidatene seg ut – kun 3 prosent i denne gruppen hadde dette som mål.

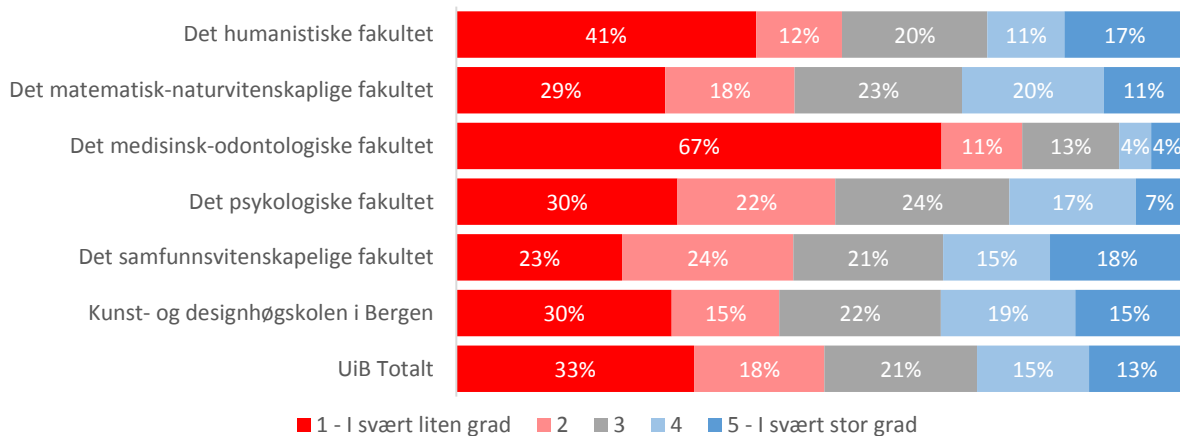
Ikke-profesjonskandidater ble stilt et sett av spørsmål tilknyttet studietiden, og da spesielt om bachelorgraden:

Figur 40: Jeg satte sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter. Ikke-profesjonskandidater.

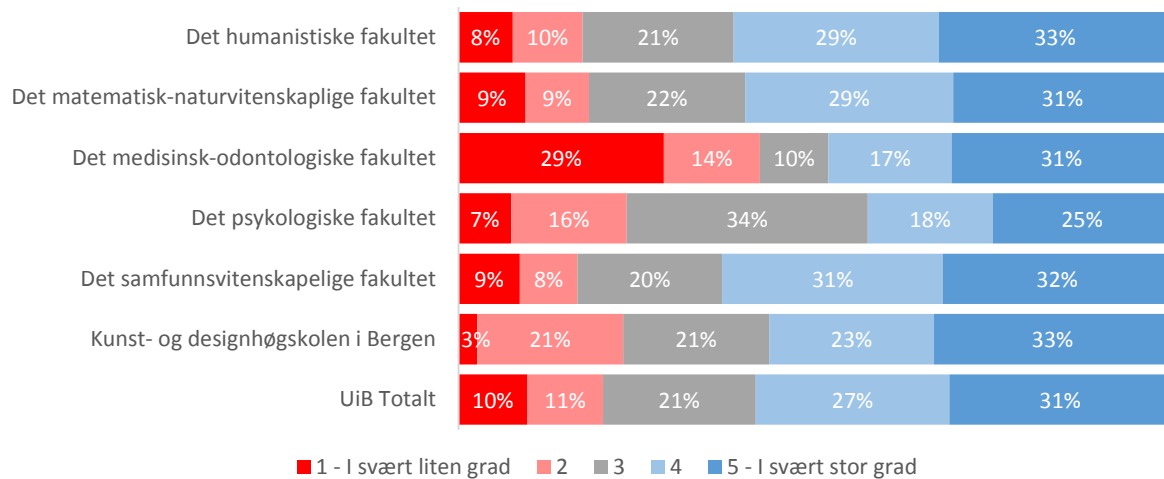

Blant UiB-kandidatene generelt var andelen som sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter omtrent like høy som andelen som ikke gjorde det. Å tenke på fremtidige jobbmuligheter i sammensetningen av bachelorgraden er vanligst for kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige og Det psykologiske fakultet.

Figur 41: Fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven

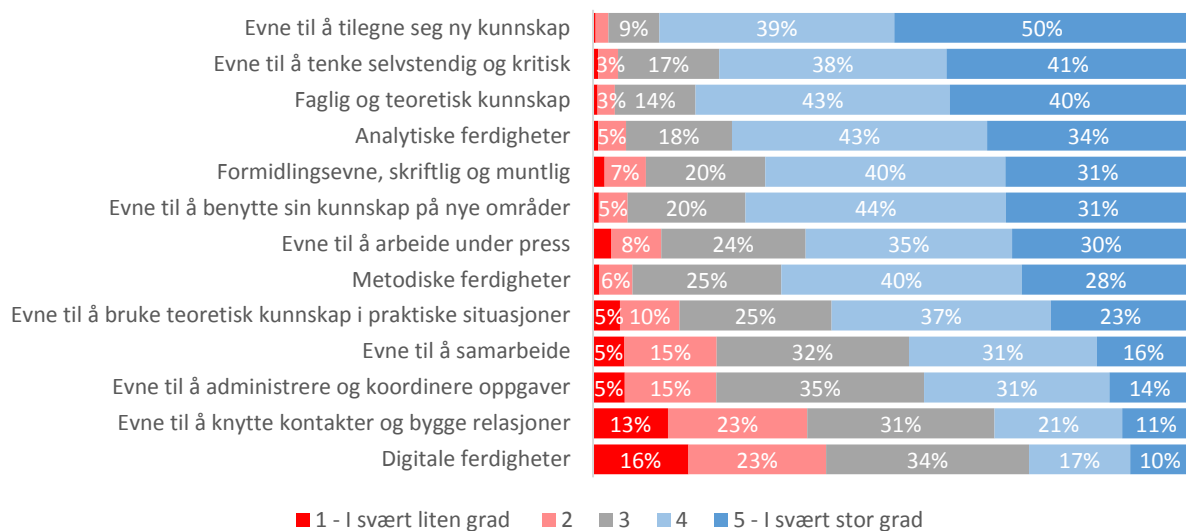

Kun et mindretall svarer at fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven. Bare 13 prosent av UiB-kandidatene vurderer denne sammenhengen som svært stor.

Figur 42: Valgene jeg tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå

Over halvparten av UiB-kandidatene svarer at valgene de tok i løpet av studiene fikk konsekvenser for jobb etterpå. Andelen som svarer «i svært liten grad» på dette spørsmålet er høyest blant kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet.

VURDERING AV STUDIET

Figur 43: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter?

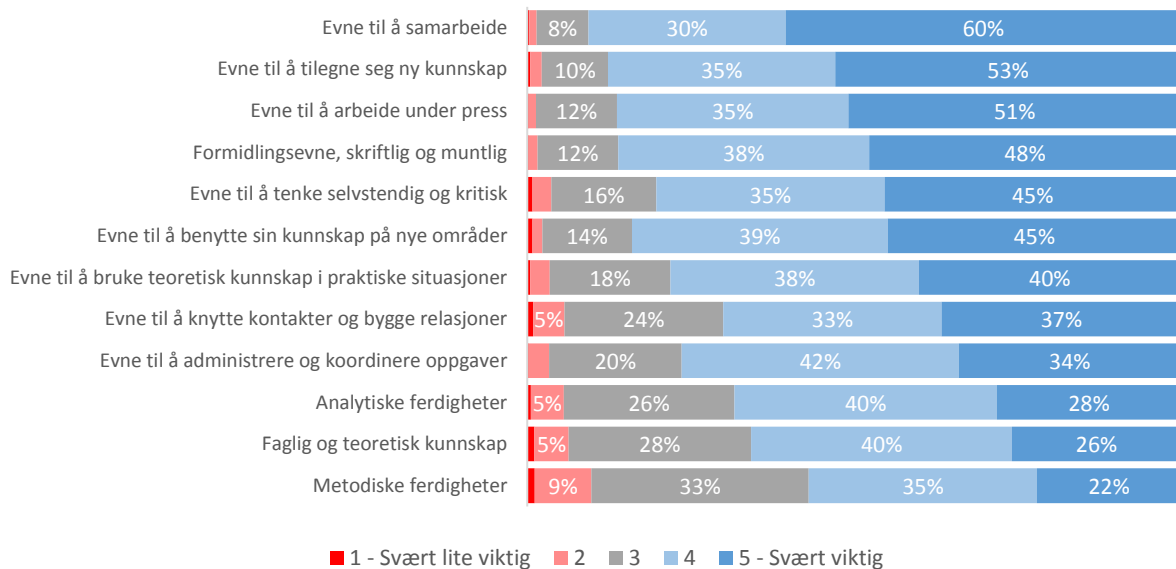
Kandidatene ble spurt om hvilke ferdigheter studiene har gitt dem. Det er en tydelig tendens til at til at faglige egenskaper vurderes høyt, mens mer praktiske og arbeidslivsrettede egenskaper vurderes lavere. Mens 89 prosent opplever at studiene har gitt dem evner til å tilegne seg ny kunnskap svarer kun en drøy fjerdedel det samme når det gjelder digitale ferdigheter.

Tabell 43: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter? Fordelt på fakultet.
Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5.

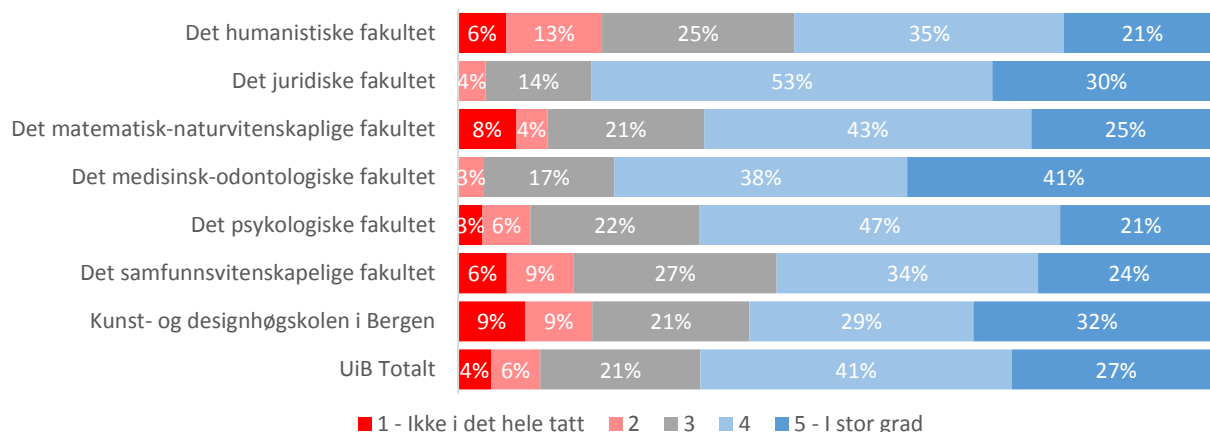
	HF	Jur	Mat.Nat.	Med-Odont	Psyk	SV	KHiB	UiB Totalt
Faglig og teoretisk kunnskap	4,1	4,4	4,2	4,5	4,1	4,0	3,6	4,2
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	4,4	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	3,9	4,4
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	3,9	4,2	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	4,0
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	4,1	4,2	3,7	3,7	4,1	3,9	3,5	3,9
Analytiske ferdigheter	4,1	4,1	4,1	3,8	4,1	4,2	3,5	4,0
Metodiske ferdigheter	3,7	4,3	3,9	3,7	3,9	3,9	3,7	3,9
Digitale ferdigheter	2,6	2,3	3,3	2,8	2,7	2,9	3,2	2,8
Evne til å samarbeide	3,1	3,0	3,5	3,6	3,7	3,3	3,6	3,4
Evne til å arbeide under press	3,7	3,9	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	2,8	2,5	3,0	3,3	3,1	3,0	3,4	3,0
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	3,3	3,1	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4	3,3
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	4,3	4,0	4,1	4,1	4,3	4,2	4,3	4,1
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	3,6	3,6	3,6	3,9	3,6	3,5	3,9	3,6

Generelt sett fremstår UiB-kandidatene nokså samstemte i sine vurderinger av hvilke ferdigheter de har fått gjennom studiene. Kandidater fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen gir imidlertid noe lavere vurderinger av faglig og teoretisk kunnskap. Når det gjelder digitale ferdigheter er det juristene som i minst grad opplever at dette er noe de har tilegnet seg gjennom studiene.

Figur 44: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Når kandidatene blir bedt om å vurdere hva de selv tror er viktige ferdigheter i arbeidslivet ved ansettelse kommer evnen til å samarbeide ut som den høyest rangerte egenskapen. Som tidligere nevnt i rapporten stemmer dette med hva arbeidsgivere selv sier.

Figur 45: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Majoriteten av kandidatene opplever at utdanningen har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre jobben sin. Spesielt gjelder dette kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet. Kandidater med samfunnsvitenskapelig bakgrunn er totalt sett mest usikre på hvorvidt utdanningen har gitt dem nødvendige ferdigheter. Sammenlignet med forrige undersøkelse er juristene noe mer nøkterne i sine vurderinger – færre enn tidligere er i svært stor grad enig i at utdanningen har gitt dem tilstrekkelige kunnskaper til å mestre jobben.

Tabell 44: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Teori	Praksis	Utvexling	Prosjektarbeid	Savner ikke noe spesielt	Annet	N
HF	8 %	62 %	22 %	23 %	22 %	10 %	133
Jur.	2 %	88 %	12 %	26 %	8 %	4 %	137
Mat.Nat	4 %	64 %	13 %	36 %	24 %	6 %	183
Med-Odont.	7 %	60 %	24 %	9 %	23 %	8 %	149
Psyk.	8 %	75 %	8 %	30 %	16 %	8 %	98
SV	9 %	72 %	17 %	40 %	14 %	5 %	185
KHiB	47 %	42 %	8 %	25 %	22 %	6 %	36
UiB Totalt	8 %	69 %	16 %	28 %	18 %	7 %	921

Som tidligere omtalt er praksis noe mange kandidater gjerne skulle hatt mer av i studiet sitt. Dette ønsket deles av en klar majoritet av UiB-kandidatene. Hele 88 prosent av juristene etterlyser mer praksis i sitt studium. På spørsmålet om praksis, men også om teori, skiller kandidater fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen seg ut: Kun 42 prosent ønsket seg mer praksis, mens hele 47 prosent gjerne skulle hatt mer teori.

Tabell 45: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
HF	42 %	17 %	17 %	25 %	144
Jur.	65 %	7 %	8 %	21 %	144
Mat.Nat	44 %	21 %	19 %	16 %	194
Med-Odont.	58 %	3 %	15 %	25 %	162
Psyk.	50 %	14 %	15 %	21 %	104
SV	35 %	17 %	22 %	27 %	199
KHiB	78 %	5 %	12 %	5 %	41
UiB Totalt	49 %	13 %	16 %	22 %	988

Uavhengig av fakultetsbakgrunn ville en majoritet av de spurte valgt samme studium på nytt, eventuelt med en annen fagkombinasjon, dersom de skulle begynne å studere i dag. Andelen som svarer nei eller at de ikke er sikre varierer imidlertid betydelig mellom fakultetene, fra 49 prosent hos SV-kandidatene, til kun 17 prosent hos KHiB-kandidatene. Et interessant poeng er at KHiB-kandidater er dem som i størst grad ville valgt samme studium på nytt, til tross for at dette er den gruppen som i minst grad har relevant arbeid. Flere fakultet har tydelige endringer i dette spørsmålet sammenlignet med 2016. Blant Mat.Nat-kandidatene har andelen som ville valgt det samme studiet økt med 10 prosentpoeng, mens den har falt med hele 17 prosentpoeng for kandidatene fra Det psykologiske fakultet.

Tabell 46: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	25 %	75 %	142
Det juridiske fakultet	23 %	77 %	143
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	22 %	79 %	195
Det medisinsk-odontologiske fakultet	23 %	77 %	162
Det psykologiske fakultet	16 %	84 %	104
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	29 %	71 %	198
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	24 %	76 %	41
UiB Totalt	24 %	76 %	985

En fjerdedel av UiB-kandidatene vurderte å slutte før fullføre studier. For kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet var 29 prosent inne på tanken om å slutte, mens kun 16 prosent fra Det psykologiske fakultet gjorde det samme.

Tabell 47: Hvis du vurderte å slutte før fullførte studier, hvorfor?

	Private forhold	Manglende faglig oppfølging	Krevende studie	Vurderte å begynne på annet studie	Annet	N
HF	36 %	25 %	17 %	36 %	28 %	36
Jur	15 %	0 %	61 %	58 %	6 %	33
Mat.Nat.	14 %	24 %	17 %	55 %	19 %	42
Med-Odont	19 %	24 %	41 %	62 %	8 %	37
Psyk	24 %	24 %	41 %	41 %	29 %	17
SV	26 %	32 %	16 %	47 %	19 %	57
KHiB	30 %	10 %	20 %	10 %	30 %	10
UiB Totalt	23 %	22 %	28 %	49 %	18 %	232

Det kan naturligvis være mange årsaker til at man vurderer å slutte på studiene. Den mest vanligste årsaken blant UiB-kandidater er fordi man vurderte å begynne på et annet studie. 28 prosent svarer også «krevende studier» som årsak, hvorav hele 61 prosent av juristene oppgir nettopp dette.

Tabell 48: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

	HF	Mat.Nat	Med-Odont	Psyk.	SV	KHiB	UiB Totalt
Planla ikke en høyere akademisk grad	42 %	55 %	25 %	22 %	27 %	18 %	32 %
Det eksisterer ikke noen høyere grad i min utdanning	3 %	0 %	0 %	0 %	6 %	0 %	3 %
Kom ikke inn på mastergrad eller lignende	3 %	0 %	0 %	11 %	2 %	0 %	3 %
Fikk en jobb jeg ønsket meg	11 %	0 %	25 %	22 %	20 %	18 %	16 %
Ønsker en pause før jeg går videre med en høyere grad	18 %	0 %	25 %	11 %	24 %	27 %	19 %
Annet	24 %	46 %	25 %	33 %	22 %	36 %	27 %
N	38	11	4	18	55	11	137

15 prosent av UiB-kandidatene avsluttet utdanningen sin etter oppnådd bachelorgrad. Denne gruppen ble spurt om hvorfor de ikke tok høyere grad. Samlet sett svarer en tredjedel at de ikke planla en høyere akademisk grad, hvorav over halvparten av kandidatene fra Det matematisk–naturvitenskapelige fakultet svarer dette. Det er også interessant å merke seg at ingen Mat.Nat-kandidater svarte at de fikk en jobb de ønsket seg, mot 32 prosent i 2016. Dette gjelder imidlertid svært få kandidater.

En femtedel av UiB-kandidatene med bachelorgrad oppgir at de ønsker en pause før de går videre med en høyere grad. En høy andel svarer også «annet», og i det åpne tekstfeltet skriver kandidatene for eksempel at de «fikk barn» eller ble «lei av skolebenken».

AKTIVITETER VED SIDEN AV STUDIENE

Tabell 49: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	Jobbet under studiene	Hadde verv i en organisasjon	Drev med frivillig arbeid	Nei, ingen av disse	N
HF	80 %	37 %	34 %	12 %	142
Jur	85 %	54 %	36 %	5 %	143
MatNat	69 %	37 %	25 %	16 %	195
MedOdont	87 %	44 %	19 %	9 %	162
Psyk	90 %	39 %	27 %	5 %	104
SV	83 %	52 %	46 %	9 %	198
KHiB	88 %	27 %	22 %	10 %	41
UiB Totalt	82 %	44 %	31 %	10 %	985

Vi har tidligere sett at det ser ut til å være en sammenheng mellom å delta i aktiviteter utenom studiene og mulighetene for relevant arbeid, i hvert fall for enkelte utdanningsgrupper. Det klart vanligste er å jobbe ved siden av studiene, noe 82 prosent oppgir at de gjorde. En betydelig andel hadde også verv i en organisasjon, hvorav over halvparten av juristene og samfunnsviterne drev på med dette. Litt under en tredjedel av UiB-kandidatene drev også med frivillig arbeid. Den høyeste andelen frivillig arbeid finner vi på Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Kun 10 prosent av UiB-kandidatene hverken jobbet, hadde verv, eller drev med frivillig arbeid under studiene. Andelen som ikke deltok i noen av aktivitetene er høyest blant kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

Tabell 50: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utteksling	Eget initiativ	Nei	N
Det humanistiske fakultet	27 %	11 %	63 %	142
Det juridiske fakultet	39 %	6 %	55 %	143
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	28 %	10 %	62 %	194
Det medisinsk-odontologiske fakultet	28 %	6 %	65 %	162
Det psykologiske fakultet	46 %	7 %	48 %	103
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	33 %	11 %	56 %	198
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	27 %	12 %	61 %	41
UiB Totalt	32 %	9 %	59 %	983

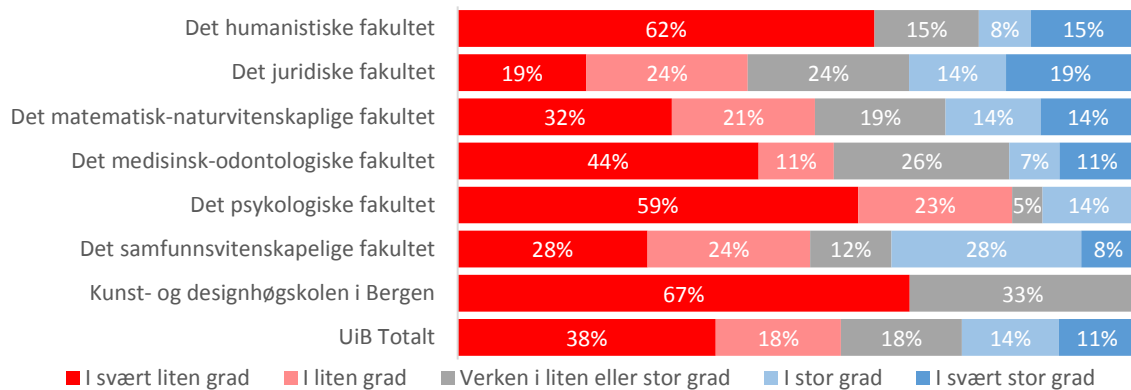
Sett under ett tok 41 prosent av UiB-kandidatene et utenlandsopphold i løpet av studietiden. Mest vanlig er det blant kandidater med bakgrunn fra Det psykologiske fakultet å ta en eller annen form for utenlandsopphold.

Tabell 51: Var problemstilling for bachelor- eller masteroppgave utviklet i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	11 %	89 %	142
Det juridiske fakultet	15 %	85 %	143
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	31 %	69 %	194
Det medisinsk-odontologiske fakultet	18 %	82 %	158
Det psykologiske fakultet	23 %	77 %	104
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	13 %	87 %	197
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	10 %	90 %	40
UiB Totalt	18 %	82 %	978

Det er forholdsvis få som utvikler problemstilling for bachelor- eller masteroppgave i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon, i alt 18 prosent. Et slikt samarbeid er mest vanlig på Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet og minst vanlig på Det humanistiske fakultet og Kunst- og designhøgskolen i Bergen.

Figur 46: I hvilken grad bidro dette samarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

På spørsmål om samarbeidet med bedriften bidro til at man fikk jobb oppgir de fleste at dette var av liten betydning. Kun 11 prosent svarer at dette i svært stor grad bidro til at de fikk en konkret jobb. Juristene fikk tilsynelatende størst jobbmessig utbytte av samarbeidet, mens kandidater fra Det psykologiske fakultet i minst grad mener samarbeidet hjalp dem å finne en jobb.

Tabell 52: Har du hatt praksis som en del av studiet?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	45 %	55 %	141
Det juridiske fakultet	25 %	76 %	143
Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet	30 %	70 %	193
Det medisinsk-odontologiske fakultet	90 %	10 %	162
Det psykologiske fakultet	56 %	44 %	104
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	24 %	76 %	198
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	48 %	53 %	40
UiB Totalt	44 %	56 %	981

Vi så tidligere at mange kandidater ønsker seg mer praksis i studietiden. Spesielt gjaldt dette kandidater med bakgrunn fra Det juridiske fakultet. I denne gruppen er det også få som har hatt praksis i løpet av studiene. I likhet med kandidatene fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet har kun en fjerdedel av juristene hatt praksis. Dette til sammenligning med kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet, hvor hele 90 prosent har hatt praksis.

Sammenlignet med forrige Kandidatundersøkelse er det et fall på 22 prosentpoeng i andelen kandidater fra Det psykologiske fakultet som har hatt praksis. Fallet kan forklares med en omlegging av graden Arbeids- og organisasjonspsykologi som tidligere hadde praksisfag som en del av graden. I tillegg har andre studieprogram, uten praksis, hatt økt opptak.

KAPITTEL 5 - FRA STUDIER TIL JOBB PÅ VESTLANDET – KANDIDATER FRA HØGSKULEN PÅ VESTLANDET

Høgskulen på Vestlandet (HVL) ble etablert 1. januar 2017 gjennom en sammenslåing av Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) og Høgskolen Stord/Haugesund (HSH). I 2017 hadde HVL om lag 16 000 studenter fordelt på fem campuser i henholdsvis Førde, Sogndal, Bergen, Stord og Haugesund.

HVL har et bredt studietilbud på i alt 125 gradsprogram og tilbyr alt i fra årsstudium til bachelor-, master- eller doktorgrad. Høgskolen har en tydelig profesjons- og arbeidslivsrettet profil.

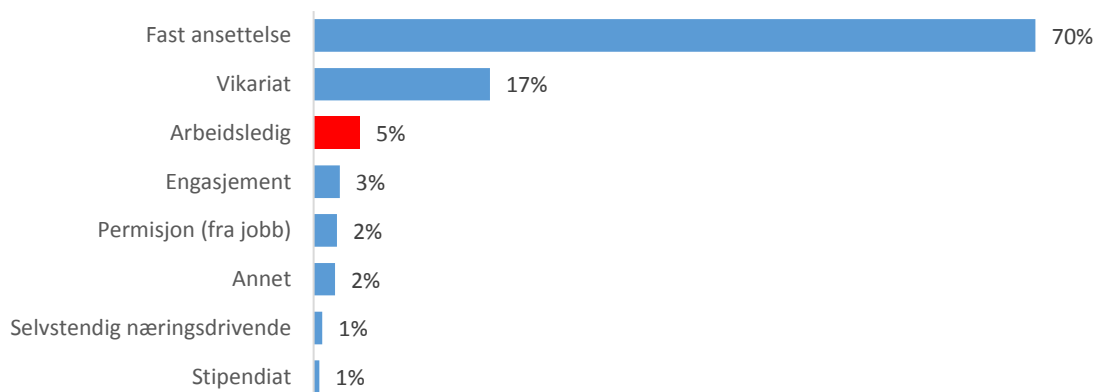
Fra og med 2018 har HVL en faglig organisering med fire fakultet og 17 institutt: Fakultet for helse- og sosialvitenskap (FHS), Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap (FIN), Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett (FLKI), Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (FØS).

Årets undersøkelse tar utgangspunkt i organisasjonsstrukturen fra 2016, da kandidatene avsluttet sin utdanning. Resultatene fra dette kapittelet vil således ikke gjenspeile dagens organisasjonsstruktur, ei heller være direkte sammenlignbar med resultatene fra 2016-utgaven av Kandidatundersøkelsen. Av den grunn vil vi i liten grad ha et tilbakevendende blikk i dette kapittelet.

KANDIDATENES ARBEIDSLIVSTILKNYTNING

TILPASNING TIL ARBEIDSLIVET

Figur 47: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

70 prosent av kandidatene fra Høgskulen på Vestlandet har fast ansettelse. 5 prosent er arbeidsledige. 17 prosent oppgir at de har et vikariat.

Tabell 53: Hva er din hovedbeskjeftigelse? Fordelt på avdeling

	Fast ansettelse	Vikariat	Engasjement	Stipendiat	Permisjon (fra jobb)	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Annet	N
HiB - AHS	63 %	24 %	2 %	2 %	3 %	3 %	2 %	4 %	196
HiB - AIØ	76 %	9 %	5 %	0 %	0 %	0 %	8 %	1 %	236
HiB - AL	69 %	22 %	1 %	1 %	2 %	0 %	3 %	3 %	197
HiSF - ALI	70 %	17 %	2 %	0 %	5 %	2 %	2 %	3 %	59
HiSF - AIN	68 %	8 %	5 %	0 %	0 %	0 %	18 %	3 %	40
HiSF - AHF	69 %	24 %	1 %	0 %	4 %	1 %	1 %	0 %	81
HiSF - ASF	69 %	17 %	6 %	0 %	2 %	0 %	5 %	2 %	64
HSH - ALK	72 %	20 %	2 %	0 %	4 %	0 %	2 %	0 %	50
HSH - AHF	78 %	14 %	0 %	0 %	4 %	2 %	0 %	2 %	51
HSH - ATØM	72 %	12 %	2 %	1 %	4 %	0 %	7 %	1 %	83

Brutt ned på avdelingsnivå blir det tydelig at det er vesentlige forskjeller mellom de ulike avdelingene i hva kandidatenes hovedbeskjeftigelse er. Generelt sett er arbeidsledigheten høyere for tekniske/økonomiske fag og lavere for helsefag og lærerutdanningene: Hele 18 prosent på HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag oppgir at de er arbeidsledige og dette gjelder også 8 og 7 prosent for henholdsvis HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag og HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag.

Tabell 54: Jobber du heltid eller deltid?

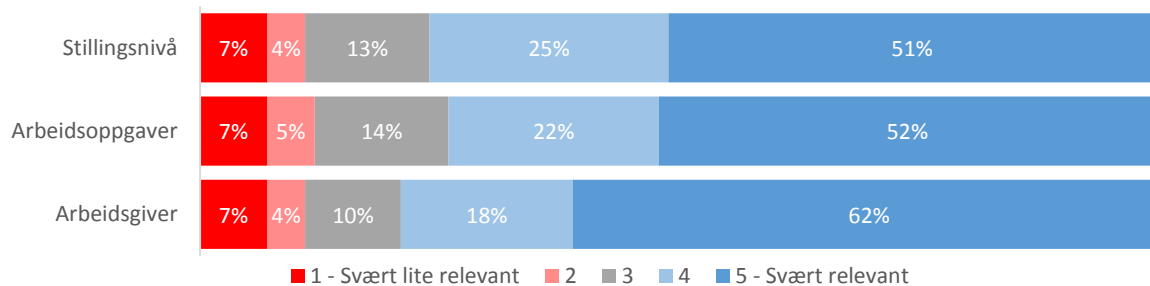
	Heltid	Deltid	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	85 %	15 %	191
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	92 %	8 %	220
HiB - Avdeling for lærerutdanning	92 %	8 %	192
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	90 %	11 %	57
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	97 %	3 %	34
HiSF - Avdeling for helsefag	77 %	23 %	78
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	88 %	12 %	59
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	94 %	6 %	47
HSH - Avdeling for helsefag	80 %	20 %	50
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	91 %	10 %	74
HVL Totalt	89 %	11 %	1002

De aller fleste HVL-kandidater jobber heltid, og kun 11 prosent er ansatt på deltid. Andelen deltidsansatte er høyest i avdelingene for helsefag.

Tabell 55: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

	Frivillig	Ufrivillig	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	54 %	46 %	28
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	22 %	78 %	18
HiB - Avdeling for lærerutdanning	33 %	67 %	15
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	33 %	67 %	6
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	0 %	100 %	1
HiSF - Avdeling for helsefag	50 %	50 %	18
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	43 %	57 %	7
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	67 %	33 %	3
HSH - Avdeling for helsefag	50 %	50 %	10
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	14 %	86 %	7
HVL Totalt	41 %	59 %	113

Majoriteten av HVL-kandidatene som jobber deltid oppgir at dette er ufrivillig. Merk imidlertid at dette gjelder relativt få personer per avdeling.

Figur 48: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Rundt halvparten av HVL-kandidatene opplever at stillingsnivået og arbeidsoppgavene de har er svært relevant i forhold til utdanningen sin, og en enda høyere andel mener de har en arbeidsgiver som er relevant.

Tabell 56: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	6 %	94 %	192
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	21 %	79 %	229
HiB - Avdeling for lærerutdanning	6 %	94 %	194
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	7 %	93 %	58
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	22 %	78 %	37
HiSF - Avdeling for helsefag	4 %	96 %	78
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	22 %	78 %	60
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	10 %	90 %	48
HSH - Avdeling for helsefag	2 %	98 %	50
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	25 %	75 %	80
HVL Totalt	12 %	88 %	1026

Når kandidatene blir bedt om å ta en helhetlig vurdering av nåværende jobbsituasjon ser vi at de aller fleste mener de har en relevant jobb. Andelen som ikke mener at de har relevant arbeid er høyest

blant kandidater i tekniske/økonomiske fag og samfunnsfag. Innenfor helsefag og lærerutdanning er det gjennomgående 90 prosent eller flere som opplever at de har en relevant jobb.

Tabell 57: Jobbsituasjon fordelt på deltagelse i aktiviteter

Antall aktiviteter	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
0	19 %	81 %	31
1	17 %	83 %	195
2	11 %	89 %	402
3	11 %	89 %	253
4	10 %	90 %	104
5	8 %	92 %	36
6	14 %	86 %	7

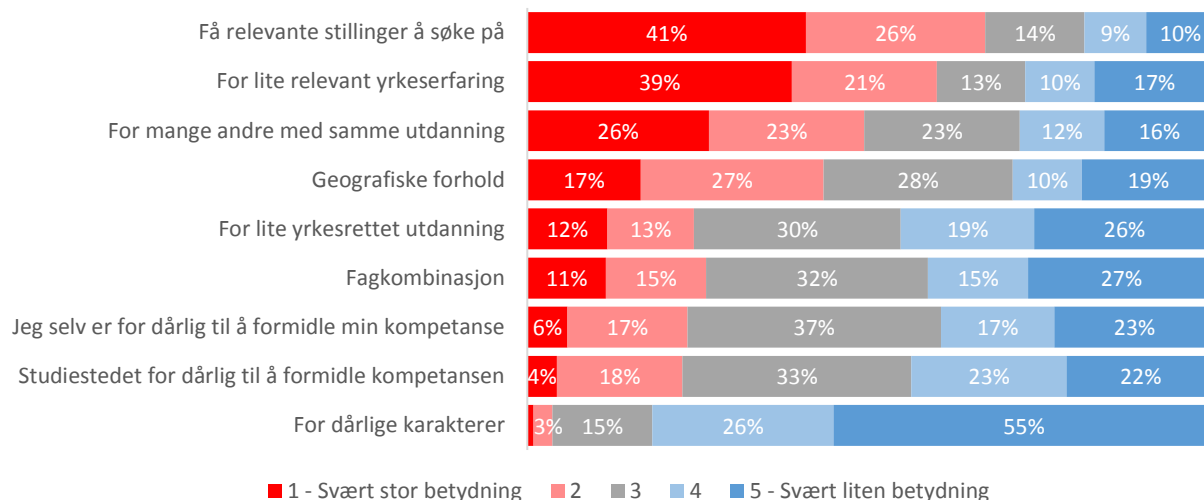
Også for HVL-kandidatene kan det se ut som det er en positiv sammenheng mellom deltagelse i aktiviteter utenfor studiene og sjansen for å få relevant jobb, men mønsteret er ikke spesielt tydelig. Tidligere i rapporten har vi også sett at denne tendensen er langt tydeligere for kandidater fra studieretninger som ikke er profesjons- eller arbeidslivsrettet. Med tanke på studieprofilen til HVL er det derfor kanskje ikke så rart at mønsteret ikke får like sterke utslag for nettopp denne institusjonen.

Tabell 58: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
HiB - AHS	60 %	27 %	7 %	2 %	3 %	0 %	179
HiB - AIØ	47 %	19 %	13 %	12 %	8 %	1 %	180
HiB - AL	46 %	37 %	11 %	3 %	2 %	1 %	183
HiSF - ALI	46 %	39 %	8 %	2 %	4 %	2 %	52
HiSF - AIN	36 %	25 %	11 %	7 %	21 %	0 %	28
HiSF - AHF	55 %	32 %	9 %	1 %	0 %	3 %	75
HiSF - ASF	45 %	30 %	15 %	4 %	4 %	2 %	47
HSH - ALK	65 %	25 %	10 %	0 %	0 %	0 %	40
HSH - AHF	73 %	21 %	2 %	2 %	2 %	0 %	48
HSH - ATØM	35 %	21 %	16 %	14 %	16 %	0 %	58
HVL Totalt	51 %	28 %	10 %	5 %	5 %	1 %	890

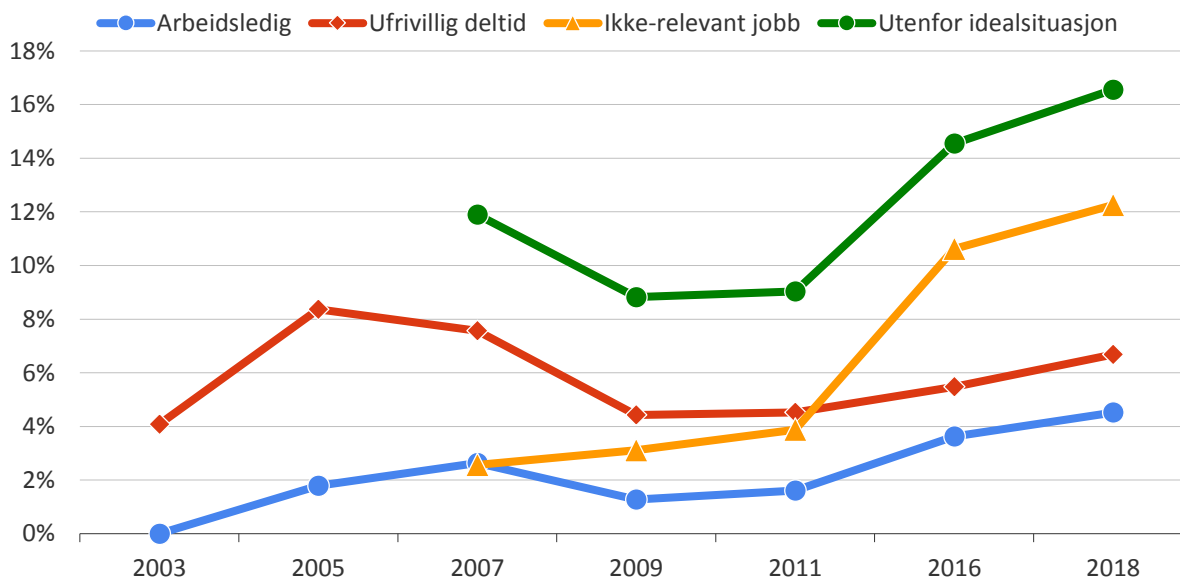
Over halvparten av HVL-kandidatene med relevant jobb fikk dette allerede før de var ferdig med siste eksamen. Den høyeste andelen kandidater som fikk jobb allerede før de var ferdige med siste eksamen finner vi hos kandidater med bakgrunn fra HSH - Avdeling for helsefag. Lengst tid tok det for kandidater fra HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag der 21 prosent brukte 1-2 år på å få relevant arbeid.

Figur 49: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Når kandidatene uten relevant arbeid blir bedt om å vurdere ulike årsaker til dette, er det mangelen på relevante stillinger som trekkes frem av flest. Det er også mange som fremhever at de selv har for lite relevant yrkeserfaring, og at det er for mange andre med samme utdanning. Dette indikerer at kandidatene selv opplever forholdet mellom tilbud og etterspørsel av relevante jobbmuligheter som hovedproblemet. Svært få trekker frem dårlige karakterer som en del av forklaringen.

Figur 50: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2018

Tidsserien frem til 2016 viser HiB-kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet over tid, mens tallene for 2018 inkluderer samtlige HVL-kandidater. Vi understreker derfor at tallene på tolkes med varsomhet. Figuren viser en positiv utvikling fra 2007 frem til 2011, men en klar negativ utvikling fra 2016 på alle parametere – og da spesielt på andelen uten relevant jobb. Vi ser at denne trenden fram mot 2016 fortsetter for HVL-kandidatene i 2018, hvor andelen utenfor idealsituasjonen øker til over 16 prosent. Som vi har sett er det imidlertid store forskjeller mellom avdelingene, og det er spesielt kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag som har utfordringer på arbeidsmarkedet.

SEKTOR OG BRANSJETILKNYTNING

Tabell 59: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

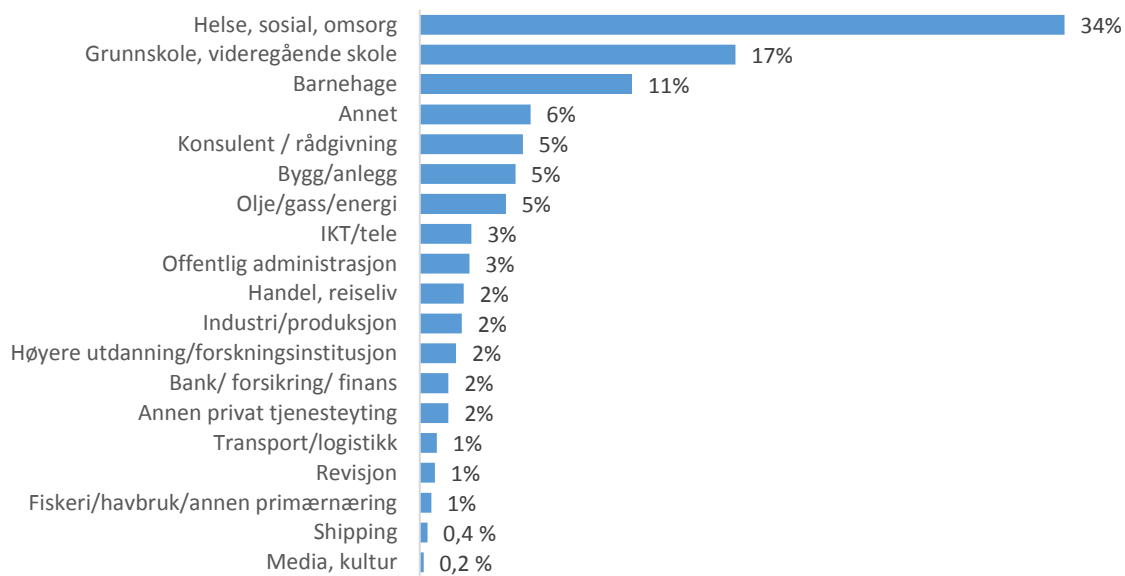
	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	83 %	17 %	0 %	187
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	22 %	78 %	1 %	219
HiB - Avdeling for lærerutdanning	67 %	32 %	1 %	191
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	74 %	21 %	5 %	57
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	24 %	73 %	3 %	33
HiSF - Avdeling for helsefag	86 %	13 %	1 %	78
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	42 %	58 %	0 %	59
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	76 %	22 %	2 %	46
HSH - Avdeling for helsefag	96 %	4 %	0 %	50
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	25 %	73 %	3 %	73
HVL Totalt	58 %	41 %	1 %	993

Godt over halvparten av HVL-kandidatene arbeider i offentlig sektor. Forskjellene mellom avdelingene er imidlertid store. Mens 96 prosent av kandidatene fra HSH - Avdeling for helsefag arbeider i det offentlige, er tilsvarende andel hos tekniske/økonomiske fag 22-25 prosent. Det er få som arbeider i organisasjoner, på tvers av avdelingene.

Tabell 60: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling? Fordelt på kjønn

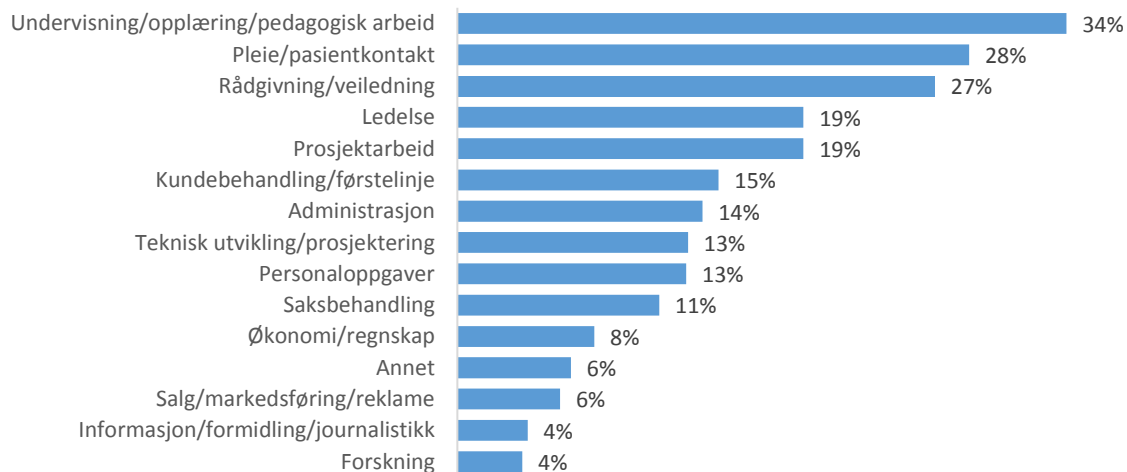
	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Mann	38 %	61 %	1 %	309
Kvinne	67 %	32 %	1 %	683

De overordnede tallene for HVL viser en klar kjønnsdimensjon i sektortilknytning. 67 prosent av de kvinnelige HVL-kandidatene arbeider i det offentlige, mot kun 38 prosent av mennene. Dette handler imidlertid i stor grad om utdanningsbakgrunn. Totaltallene preges av at antallet menn som tar ingeniør- og økonomifagutdannelse er høyt, og dette er en utdanningsgruppe som i overveiende grad får arbeid innenfor privat sektor.

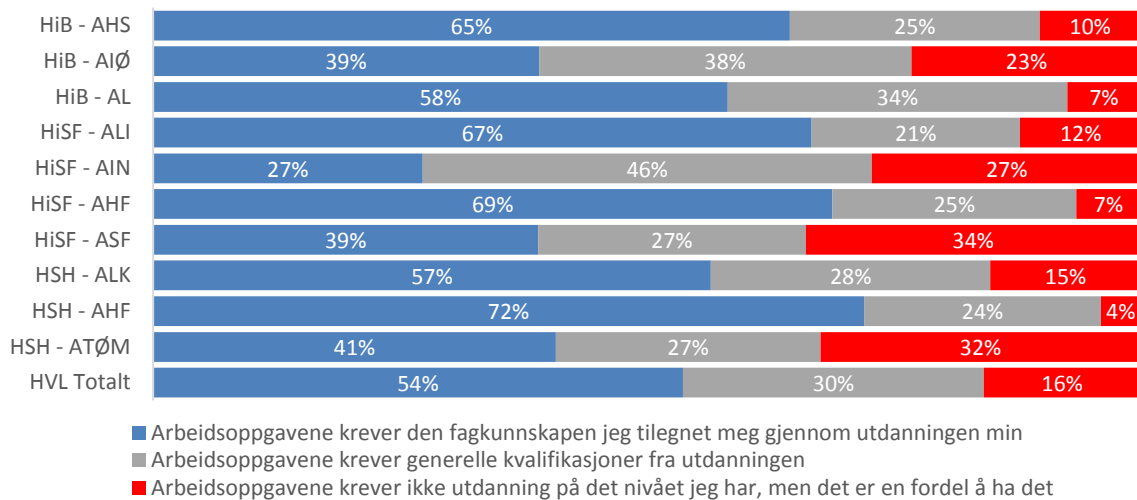
Figur 51: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

34 prosent av HVL-kandidatene arbeider innen helse, sosial og omsorg, mens 17 prosent arbeider i skoleverket. 11 prosent arbeider i barnehage. Kandidatene fra tekniske/økonomiske fag, og til dels også HiSF - Avdeling for samfunnsfag er i større grad spredt utover flere bransjer.

KANDIDATENS VIKTIGSTE FUNKSJONER/OPPGAVER

Figur 52: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Funksjonene/oppgavene de enkelte kandidatene utfører er naturlig nok avhengig av utdanningsbakgrunn. Samlet sett ser vi at 34 prosent av HVL-kandidatene arbeider med undervisning, opplæring eller pedagogisk arbeid. En god andel har også med pleie/pasientkontakt eller rådgivning/veiledning som sine viktigste funksjoner i sin jobb.

Figur 53: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Over halvparten av HVL-kandidatene oppgir at den nåværende jobben deres krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom studiene. Kun 16 prosent mener jobben ikke krever den utdanningen de har tatt. Her er det imidlertid store forskjeller mellom avdelingene. Kun 4 prosent av kandidatene med bakgrunn fra HSH - Avdeling for helsefag mener at jobben ikke krever den utdanningen de har tatt, sammenlignet med 34 prosent for HiSF - Avdeling for samfunnsfag og 32 prosent HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag.

ÅRSLØNN

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer høye inntektsforskjeller mellom kandidatene.

Tabell 61: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	481 371	410 000	539 931	157
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	542 787	500 000	547 010	198
HiB - Avdeling for lærerutdanning	473 052	444 000	307 553	163
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	649 360	450 000	785 976	47
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	609 700	490 000	739 133	30
HiSF - Avdeling for helsefag	398 830	402 000	98 082	55
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	441 341	430 000	98 657	51
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	446 816	430 000	76 115	43
HSH - Avdeling for helsefag	424 327	420 000	93 667	35
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	481 661	470 000	126 754	65
HVL Totalt	495 955	450 000	448 321	845

Den gjennomsnittlige HVL-kandidaten tjente 495 955 kroner i året. Kandidater med bakgrunn fra HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett står oppført med den høyeste gjennomsnittsinntekten, men dras kraftig opp av enkelte kandidater med svært høy oppgitt årslønn. Kandidater fra HiSF - Avdeling for helsefag står oppført med den laveste årsinntekten. Merk imidlertid at standardavviket for flere av

utdanningsgruppene er svært høyt, noe som indikerer at det er store forskjeller i inntektsnivå mellom kandidatene.

FRA STUDIER TIL JOBB – SØKEPROSESSEN OG ARBEIDSLIVSMOBILITET

Tabell 62: Når begynte du å søke jobb?

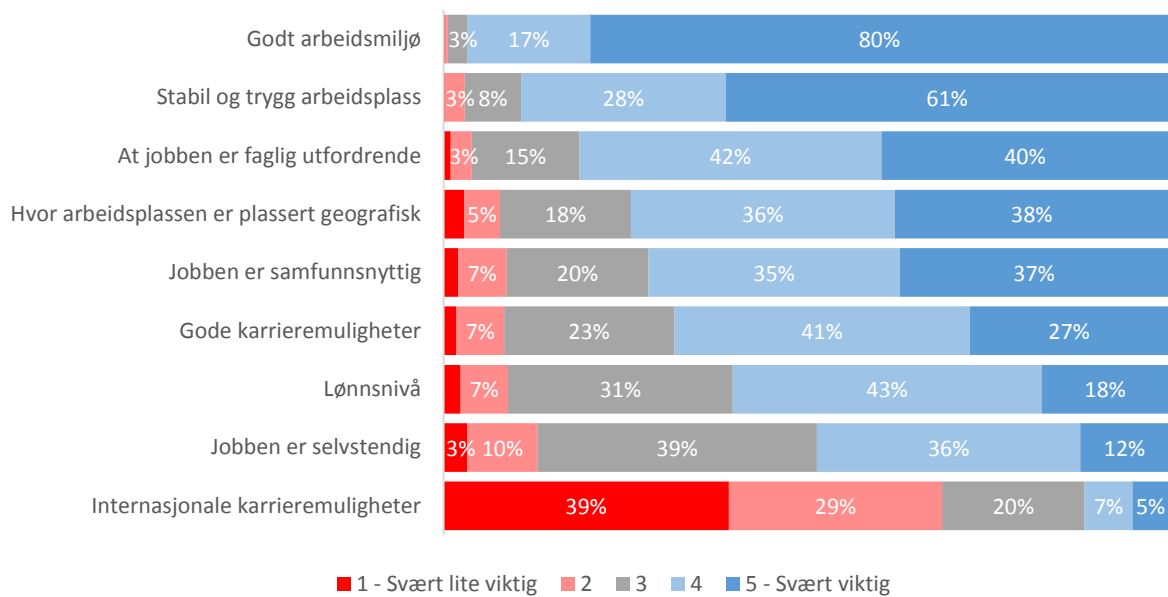
	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker	N
HiB - AHS	9 %	51 %	16 %	4 %	17 %	3 %	191
HiB - AIØ	22 %	41 %	19 %	6 %	9 %	3 %	233
HiB - AL	5 %	67 %	12 %	3 %	10 %	3 %	194
HiSF - ALI	11 %	63 %	16 %	0 %	11 %	0 %	56
HiSF - AIN	21 %	51 %	18 %	3 %	3 %	5 %	39
HiSF - AHF	9 %	51 %	17 %	1 %	22 %	1 %	79
HiSF - ASF	10 %	53 %	15 %	7 %	11 %	5 %	62
HSH - ALK	6 %	49 %	4 %	4 %	32 %	4 %	47
HSH - AHF	8 %	45 %	10 %	6 %	29 %	2 %	49
HSH - ATØM	23 %	51 %	13 %	2 %	6 %	4 %	82
HVL Totalt	13 %	52 %	15 %	4 %	13 %	3 %	1032

Majoriteten av HVL-kandidatene starter med jobbsøkningsprosessen før (13 prosent) eller i løpet av (52 prosent) siste semester. 13 prosent fikk jobb uten å søke, mens 19 prosent av kandidatene ikke begynte å søke før etter avsluttet utdanning. Vi ser en viss tendens til at kandidater med bakgrunn i tekniske og økonomiske fag starter jobbsøkerprosessen tidlig, allerede før siste semester. Det kan antas at dette har sammenheng med at jobbmarkedet for denne gruppen generelt er noe mer utfordrende enn for kandidater fra de andre avdelingene.

Tabell 63: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
HiB - AHS	8 %	58 %	9 %	10 %	12 %	3 %	192
HiB - AIØ	7 %	33 %	16 %	19 %	18 %	8 %	231
HiB - AL	7 %	34 %	24 %	18 %	11 %	7 %	195
HiSF - ALI	3 %	53 %	22 %	7 %	10 %	3 %	58
HiSF - AIN	0 %	28 %	18 %	23 %	18 %	13 %	39
HiSF - AHF	8 %	63 %	13 %	5 %	10 %	1 %	79
HiSF - ASF	8 %	44 %	10 %	19 %	14 %	5 %	63
HSH - ALK	13 %	57 %	17 %	6 %	2 %	4 %	47
HSH - AHF	14 %	78 %	2 %	2 %	2 %	2 %	49
HSH - ATØM	4 %	24 %	16 %	19 %	24 %	15 %	81
HVL Totalt	7 %	44 %	15 %	14 %	13 %	6 %	1034

44 prosent av kandidatene har sendt mellom 1 og 5 jobbsøknader. Kandidatene med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag angir å ha sendt flere søknader enn de andre utdanningsgruppene. 15 prosent av kandidatene fra HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag sendte flere enn 51 jobbsøknader.

Figur 54: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

Godt arbeidsmiljø og arbeidsplassens stabilitet er de klart viktigste faktorene på tvers av avdelingene. Internasjonale karrieremuligheter vektlegges minst.

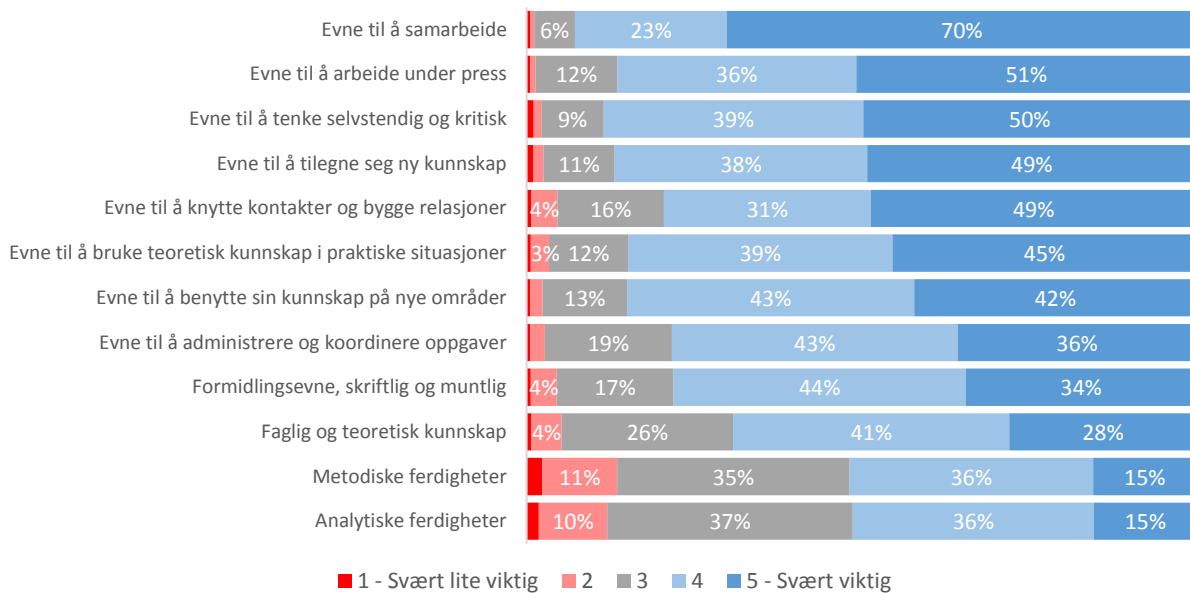
Tabell 64: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb? Fordelt på avdeling.

Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5.

	HiB - AHS	HiB - AIØ	HiB - AL	HiSF - ALI	HiSF - AIN	HiSF - AHF	HiSF - ASF	HSH - ALK	HSH - AHF	HSH - ATØM	HVL Totalt
At jobben er faglig utfordrende	4,3	4,2	4,0	4,2	4,3	4,2	4,2	4,0	4,5	4,2	4,2
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	4,1	3,9	4,0	4,1	3,6	4,2	4,2	4,3	4,3	3,7	4,0
Lønnsnivå	3,6	3,6	3,7	3,7	3,6	4,0	3,4	3,8	4,3	3,7	3,7
Gode karrieremuligheter	3,8	4,1	3,5	3,9	4,1	3,9	3,8	3,9	4,1	4,1	3,9
Jobben er selvstendig	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6	3,4	3,6	3,7	3,8	3,5	3,5
Stabil og trygg arbeidsplass	4,5	4,3	4,7	4,5	4,4	4,5	4,4	4,7	4,7	4,4	4,5
Jobben er samfunnsnyttig	4,3	3,6	4,4	4,2	3,5	4,2	3,9	4,4	4,3	3,6	4,0
Internasjonale karrieremuligheter	2,2	2,4	1,8	2,0	2,4	2,2	1,9	2,0	2,5	2,4	2,2
Godt arbeidsmiljø	4,8	4,7	4,9	4,8	4,5	4,7	4,8	4,8	5,0	4,7	4,8

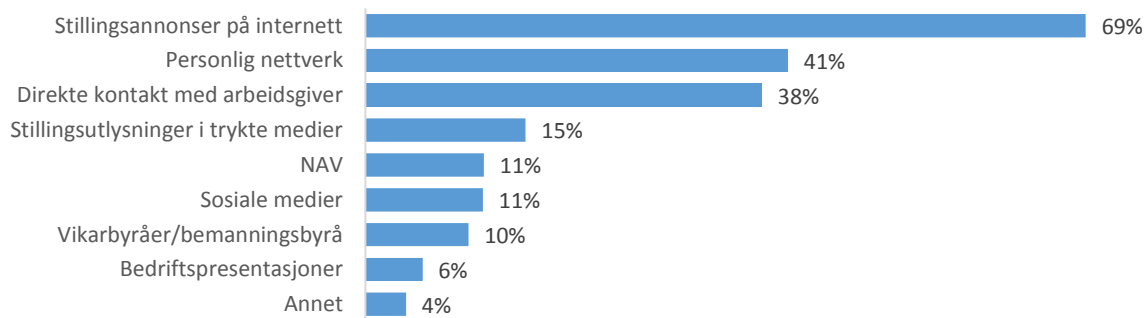
Når vurderingene blir brutt ned på avdeling er det spesielt en faktor som skiller seg ut: Jobbens samfunnsnyttighet vurderes som betydelig mindre viktig av kandidater fra tekniske/økonomiske fag sammenlignet med kandidater fra de andre avdelingene.

Figur 55: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Når kandidatene blir spurt om hvilke ferdigheter som de tror er aller viktigst for arbeidsgiver svarer hele 70 prosent at evnen til å samarbeide er svært viktig. Metodiske og analytiske egenskaper vurderes lavest av kandidatene. Det er relativt små forskjeller mellom hvordan kandidater fra ulike avdelinger vurderer viktigheten av disse ferdighetene.

Figur 56: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

69 prosent brukte stillingsannonser på internett når de så etter sin første jobb. Mange brukte også personlig nettverk eller tok direkte kontakt med arbeidsgivere. Kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag tok i større grad i bruk vikar-/bemanningsbyråer, og oppsøkte bedriftspresentasjoner i jakten på jobb.

MOBILITET

Tabell 65: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studium, inkludert den du har nå?

	1	2	3 eller flere	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	51 %	34 %	16 %	193
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	72 %	24 %	4 %	223
HiB - Avdeling for lærerutdanning	52 %	33 %	16 %	194
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	58 %	28 %	14 %	57
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	67 %	31 %	3 %	36
HiSF - Avdeling for helsefag	46 %	39 %	15 %	79
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	55 %	32 %	13 %	60
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	50 %	31 %	19 %	48
HSH - Avdeling for helsefag	48 %	42 %	10 %	50
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	66 %	25 %	9 %	77
HVL Totalt	58 %	31 %	12 %	1017

43 prosent av HVL-kandidatene har hatt mer enn én jobb etter endte studier. Vi ser en tendens til at kandidater med bakgrunn fra helsefag og lærerutdanning har noe høyere mobilitet, sammenlignet med kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag.

Tabell 66: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	< 2 måneder	2-6 måneder	7-12 måneder	> 12 måneder	N
HiB - AHS	14 %	34 %	25 %	26 %	91
HiB - AIØ	5 %	24 %	25 %	46 %	59
HiB - AL	6 %	18 %	32 %	45 %	89
HiSF - ALI	8 %	4 %	54 %	33 %	24
HiSF - AIN	18 %	18 %	36 %	27 %	11
HiSF - AHF	8 %	24 %	40 %	29 %	38
HiSF - ASF	4 %	44 %	24 %	28 %	25
HSH - ALK	0 %	20 %	45 %	35 %	20
HSH - AHF	4 %	26 %	26 %	44 %	23
HSH - ATØM	4 %	44 %	12 %	40 %	25
HVL Totalt	8 %	26 %	30 %	36 %	405

Majoriteten av kandidatene som har hatt to eller flere jobber etter studiene har vært ansatt i sin første stilling i 7 måneder eller mer, og 36 prosent var ansatt lengere enn 12 måneder. Vi ser imidlertid at en høyere andel av engasjementer under to måneder for kandidater fra HiB - Avdeling for helse- og sosialfag og HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag.

Tabell 67: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Fikk ny jobb	Vikariatet/engasjementet tok slutt	Ble sagt opp	Sa selv opp	N
HiB - AHS	51 %	40 %	0 %	9 %	87
HiB - AIØ	70 %	15 %	3 %	12 %	59
HiB - AL	42 %	43 %	0 %	15 %	88
HiSF - ALI	39 %	61 %	0 %	0 %	23
HiSF - AIN	73 %	27 %	0 %	0 %	11
HiSF - AHF	61 %	21 %	0 %	18 %	38
HiSF - ASF	42 %	31 %	4 %	23 %	26
HSH - ALK	45 %	50 %	0 %	5 %	20
HSH - AHF	67 %	21 %	0 %	13 %	24
HSH - ATØM	80 %	20 %	0 %	0 %	25
HVL Totalt	54 %	34 %	1 %	11 %	401

Den vanligste årsaken til at kandidatene slutter i sin første stilling er at de har fått en ny jobb, men om lag en tredjedel oppgir avsluttet vikariat/engasjement som årsak.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

Tabell 68: Hjemsted før studier og hjemsted nå

	Hjemsted før studier	Hjemsted nå	Nettogevinst
Akershus	2,9 %	2,5 %	-0,4 %
Hordaland	45,6 %	50,3 %	4,7 %
Oslo	2,0 %	8,1 %	6,1 %
Rogaland	14,7 %	12,8 %	-1,8 %
Sogn og Fjordane	14,3 %	11,3 %	-3,0 %
Østfold	1,6 %	0,9 %	-0,7 %
Hedmark	0,4 %	0,4 %	0,0 %
Oppland	1,5 %	0,6 %	-0,9 %
Buskerud	2,7 %	1,7 %	-1,0 %
Vestfold	2,4 %	1,6 %	-0,7 %
Telemark	2,0 %	0,5 %	-1,5 %
Aust-Agder	0,9 %	0,3 %	-0,6 %
Vest-Agder	0,8 %	0,6 %	-0,2 %
Møre og Romsdal	4,3 %	3,1 %	-1,2 %
Trøndelag	1,3 %	1,3 %	0,0 %
Nordland	0,6 %	0,6 %	0,0 %
Troms	0,4 %	0,8 %	0,4 %
Finnmark	0,2 %	0,5 %	0,3 %
Utenfor Norge	1,5 %	2,0 %	0,5 %

Rundt 75 prosent av HVL-kandidatene kommer opprinnelig fra vestlandsfylkene Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane. Bryter vi tallene ned på institusjonsnivå ser vi at 53 prosent av HiB-kandidatene kommer fra Hordaland, 63 prosent av HiSF-kandidatene kommer enten fra Hordaland eller Sogn og Fjordane, mens 81 prosent av HSH-kandidatene kommer fra enten Hordaland eller Rogaland.

Sammenlignet med tallene for UiB og NHH fordeler HVL-kandidatene seg noe mer jevnt ut over landet etter endt utdanning. Oslo og Hordaland er igjen de største mottakerne av høyt utdannet arbeidskraft med en nettogevinst på henholdsvis 6,1 og 4,7 prosentpoeng. Nettotapet er størst for Sogn og Fjordane med -3 prosentpoeng.

Tabell 69: Geografisk nettogevinst fordelt på institusjon

	HiSF - Nettogevinst	HSH - Nettogevinst	HiB - Nettogevinst
Akershus	1,1 %	-0,5 %	-1,0 %
Hordaland	-2,1 %	-4,6 %	10,0 %
Oslo	7,8 %	3,6 %	6,3 %
Rogaland	-0,9 %	3,1 %	-3,3 %
Sogn og Fjordane	1,1 %	0,4 %	-5,5 %
Østfold	-1,6 %	1,2 %	-0,9 %
Hedmark	1,3 %	-0,5 %	-0,3 %
Oppland	-1,1 %	0,0 %	-1,1 %
Buskerud	-2,0 %	-1,1 %	-0,7 %
Vestfold	-1,5 %	0,0 %	-0,7 %
Telemark	-2,0 %	-2,1 %	-1,1 %
Aust-Agder	-0,4 %	0,0 %	-0,9 %
Vest-Agder	-0,4 %	0,0 %	-0,1 %
Møre og Romsdal	-1,3 %	0,0 %	-1,6 %
Trøndelag	0,2 %	0,1 %	-0,1 %
Nordland	0,5 %	-0,5 %	0,0 %
Troms	0,4 %	0,6 %	0,2 %
Finnmark	0,4 %	0,0 %	0,3 %
Utenfor Norge	0,4 %	0,3 %	0,6 %

Ettersom institusjonene som nå utgjør HVL har ulik geografisk plassering, er det interessant å se på nettogevinsten hver enkelt institusjon skaper for sitt hjemfylke. Nettogevinsten skapt av HiSF for Sogn og Fjordane fylke er på 1,1 prosentpoeng. For HSH sin del ser vi at Hordaland opplever et tap på -4,6 prosentpoeng, mens Rogaland får en gevinst på 3,1 prosentpoeng. Til slutt ser vi at kandidater med bakgrunn fra HiB i stor grad blir værende i Hordaland, med en nettogevinst på 10 prosentpoeng for fylket.

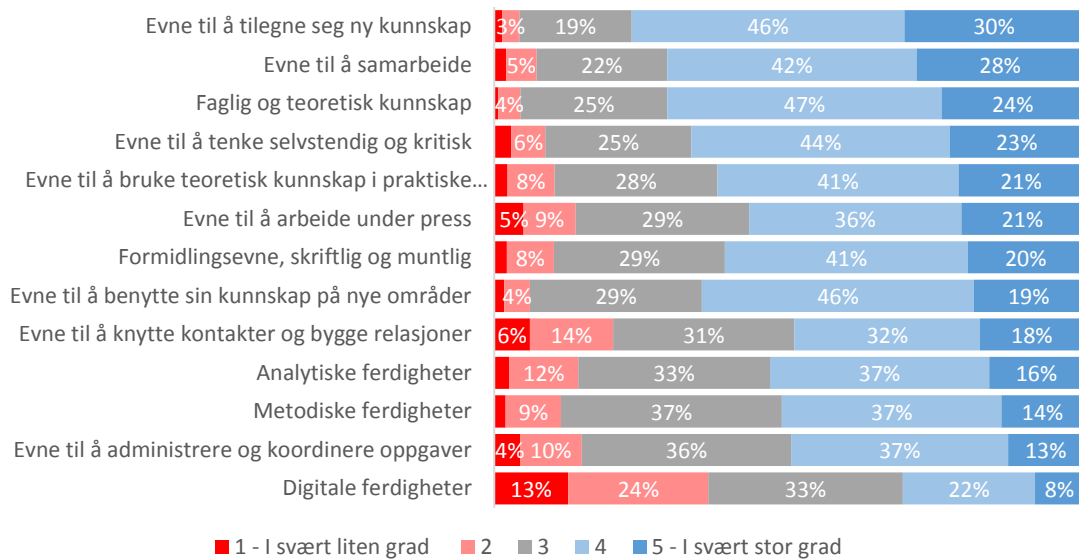
Tabell 70: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

	Ja	Nei	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	86 %	14 %	187
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	81 %	19 %	220
HiB - Avdeling for lærerutdanning	89 %	12 %	191
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	84 %	16 %	57
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	73 %	27 %	33
HiSF - Avdeling for helsefag	91 %	9 %	77
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	88 %	12 %	59
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	92 %	9 %	47
HSH - Avdeling for helsefag	92 %	8 %	50
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	76 %	24 %	76
HVL Totalt	85 %	15 %	997

De aller fleste kandidatene oppgir at de har fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket seg. Andelen er noe lavere for kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, noe som trolig må sees i sammenheng med et jobbmarked som, relativt sett, er noe tøffere for disse kandidatene.

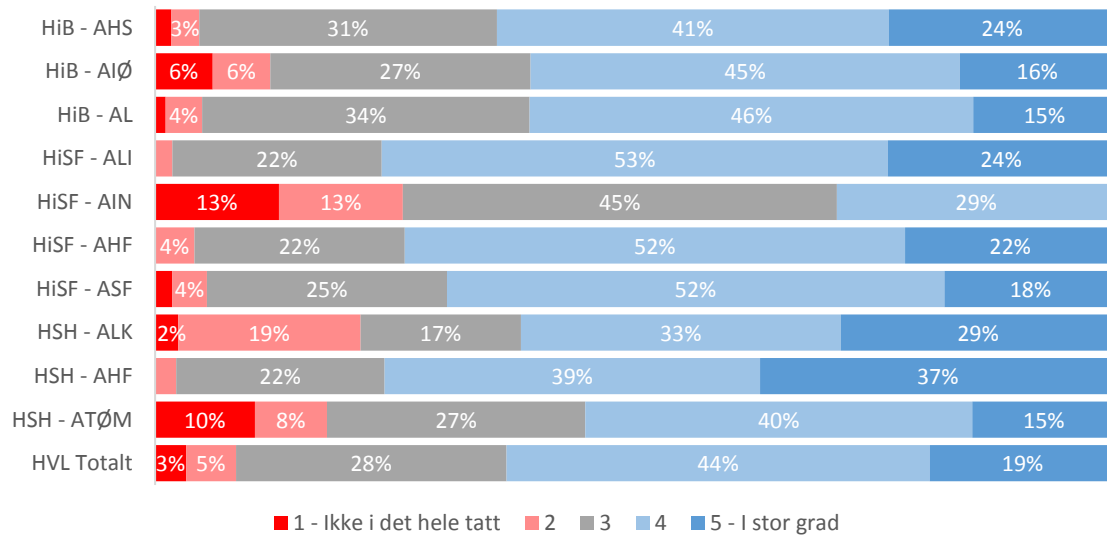
STUDIETIDEN

VURDERING AV STUDIET

Figur 57: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter?

Kandidatene opplever i stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap, men i mindre grad at studiet har gitt dem digitale ferdigheter. Et interessant poeng er at mange opplever at studiene har gitt dem evnen til å samarbeide. Blant vestlandskandidatene generelt så vi at dette var blant de lavest vurderte ferdighetene. Det kan indikere at utdanningsløpet ved Høgskulen på Vestlandet er strukturert på en måte som gjør at kandidatene i større grad opplever å få utviklet sine samarbeidsevner.

Figur 58: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Majoriteten opplever at utdanningen alt i alt har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre sin nåværende jobb. Spesielt kandidater fra HSH - Avdeling for helsefag gir gode vurderinger på dette spørsmålet. Vurderingene er betydelig lavere blant kandidater fra HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag. Her er det faktisk ingen kandidater som gir høyeste vurdering, og en fjerdedel svarer de to mest negative verdiene.

Tabell 71: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Teori	Praksis	Utdeling	Prosjektarbeid	Savner ikke noe spesielt	Annet	N
HiB - AHS	37 %	56 %	12 %	17 %	15 %	9 %	181
HiB - AIØ	7 %	74 %	11 %	34 %	13 %	4 %	221
HiB - AL	25 %	63 %	17 %	19 %	12 %	14 %	183
HiSF - ALI	9 %	69 %	10 %	21 %	12 %	12 %	58
HiSF - AIN	20 %	77 %	11 %	43 %	3 %	6 %	35
HiSF - AHF	29 %	58 %	6 %	15 %	29 %	11 %	73
HiSF - ASF	3 %	78 %	9 %	27 %	12 %	7 %	59
HSH - ALK	19 %	67 %	16 %	14 %	16 %	9 %	43
HSH - AHF	30 %	43 %	11 %	4 %	23 %	13 %	47
HSH - ATØM	5 %	87 %	18 %	22 %	5 %	10 %	74
HVL Totalt	19 %	67 %	12 %	22 %	14 %	9 %	974

Også blant HVL-kandidatene er det en høy andel som kunne ønske seg mer praksis i studiet. Særlig gjelder dette kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, som i mindre grad har praksis som en del av studieløpet sitt (jf. tabell 77).

Tabell 72: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
HiB - AHS	59 %	3 %	16 %	23 %	196
HiB - AIØ	47 %	14 %	19 %	20 %	236
HiB - AL	46 %	15 %	12 %	27 %	197
HiSF - ALI	63 %	15 %	7 %	15 %	59
HiSF - AIN	35 %	10 %	18 %	38 %	40
HiSF - AHF	63 %	3 %	14 %	21 %	81
HiSF - ASF	58 %	5 %	19 %	19 %	64
HSH - ALK	70 %	6 %	10 %	14 %	50
HSH - AHF	77 %	0 %	8 %	16 %	51
HSH - ATØM	49 %	7 %	15 %	29 %	83
HVL Totalt	54 %	9 %	15 %	22 %	1057

Rundt halvparten oppgir at de ville valgt samme studium om de skulle begynne å studere i dag. Det er imidlertid en betydelig andel, 37 prosent, som er usikre på om de ville valgt samme studium, eller er klar på at de ikke ville valgt det samme studiet på nytt. Skepsisen er størst blant kandidater med bakgrunn fra HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag.

Tabell 73: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

	Planla aldri en mastergrad	Det er ingen relevante mastergrader for min utdanning	Søkte, men kom ikke inn på en mastergrad	Fikk en jobb jeg ønsket meg	Ønsker en pause før jeg går videre med en mastergrad	Annet	N
HiB - AHS	17 %	5 %	1 %	17 %	45 %	15 %	172
HiB - AIØ	34 %	2 %	3 %	30 %	15 %	17 %	152
HiB - AL	35 %	4 %	1 %	19 %	30 %	12 %	139
HiSF - ALI	21 %	0 %	5 %	33 %	30 %	12 %	43
HiSF - AIN	29 %	0 %	8 %	38 %	8 %	17 %	24
HiSF - AHF	19 %	1 %	1 %	17 %	45 %	16 %	75
HiSF - ASF	31 %	6 %	0 %	25 %	21 %	17 %	48
HSH - ALK	25 %	3 %	0 %	25 %	35 %	13 %	40
HSH - AHF	13 %	2 %	9 %	11 %	44 %	20 %	45
HSH - ATØM	41 %	4 %	2 %	27 %	16 %	10 %	68
HVL Totalt	27 %	3 %	2 %	23 %	30 %	14 %	806

Kandidatene som avsluttet utdannelsen før mastergrad ble bedt om å angi de viktigste årsakene til at de ikke gikk videre med studiene. Den vanligste årsaken er at de ønsket seg en pause fra studier før de gikk videre med en mastergrad. 27 prosent planla aldri å ta en mastergrad, mens 30 prosent avsluttet studiene fordi de fikk en jobb de ønsket seg.

Tabell 74: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	23 %	77 %	195
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	16 %	84 %	236
HiB - Avdeling for lærerutdanning	23 %	77 %	197
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	17 %	83 %	59
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	18 %	83 %	40
HiSF - Avdeling for helsefag	26 %	74 %	81
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	3 %	97 %	64
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	16 %	84 %	50
HSH - Avdeling for helsefag	18 %	82 %	51
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	12 %	88 %	83
HVL Totalt	18 %	82 %	1056

Kun 18 prosent av HVL-kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier. Andelen som vurderte å slutte er høyest blant kandidater som gikk på HiSF - Avdeling for helsefag.

Tabell 75: Hvis ja, hvorfor?

	Private forhold	Manglende faglig oppfølging	Krevende studie	Vurderte å begynne på annet studie	Annet	N
HiB - AHS	27 %	29 %	20 %	53 %	18 %	45
HiB - AIØ	19 %	22 %	27 %	43 %	16 %	37
HiB - AL	26 %	30 %	15 %	48 %	20 %	46
HiSF - ALI	40 %	0 %	0 %	40 %	40 %	10
HiSF - AIN	29 %	0 %	0 %	57 %	29 %	7
HiSF - AHF	38 %	24 %	52 %	10 %	24 %	21
HiSF - ASF	50 %	50 %	50 %	100 %	50 %	2
HSH - ALK	50 %	25 %	25 %	13 %	13 %	8
HSH - AHF	11 %	11 %	44 %	11 %	22 %	9
HSH - ATØM	40 %	30 %	30 %	50 %	0 %	10
HVL Totalt	28 %	24 %	24 %	42 %	20 %	195

Den vanligste årsaken til at kandidatene vurderte å slutte var fordi de vurderte å begynne på annet studie. Flere oppgir også manglende faglig oppfølging eller krevende studium som årsaker.

AKTIVITETER VED SIDEN AV STUDIENE

Tabell 76: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	Jobbet under studiene	Hadde verv i en organisasjon	Drev med frivillig arbeid	Nei, ingen av disse	N
HiB - AHS	83 %	18 %	21 %	10 %	196
HiB - AIØ	68 %	30 %	18 %	20 %	235
HiB - AL	81 %	17 %	14 %	15 %	197
HiSF - ALI	68 %	25 %	22 %	19 %	59
HiSF - AIN	51 %	28 %	21 %	36 %	39
HiSF - AHF	73 %	19 %	19 %	22 %	81
HiSF - ASF	69 %	23 %	28 %	19 %	64
HSH - ALK	86 %	28 %	12 %	12 %	50
HSH - AHF	88 %	18 %	18 %	8 %	51
HSH - ATØM	68 %	25 %	8 %	25 %	83
HVL Totalt	75 %	23 %	18 %	17 %	1055

75 prosent av HVL-kandidatene jobbet ved siden av studiene, og andelen er høyest blant kandidater med bakgrunn fra HSH - Avdeling for helsefag. 23 prosent hadde verv i en organisasjon, mens 18 prosent drev med frivillig arbeid. 17 prosent gjorde ingen av disse aktivitetene utenom studiene.

Tabell 77: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utteksling	Eget initiativ	Nei	N
HiB - AHS	27 %	5 %	69 %	196
HiB - AIØ	12 %	4 %	83 %	233
HiB - AL	16 %	5 %	79 %	196
HiSF - ALI	17 %	3 %	80 %	59
HiSF - AIN	13 %	10 %	77 %	39
HiSF - AHF	15 %	3 %	83 %	81
HiSF - ASF	10 %	3 %	87 %	63
HSH - ALK	6 %	2 %	92 %	50
HSH - AHF	22 %	2 %	77 %	51
HSH - ATØM	8 %	1 %	90 %	83
HVL Totalt	16 %	4 %	80 %	1051

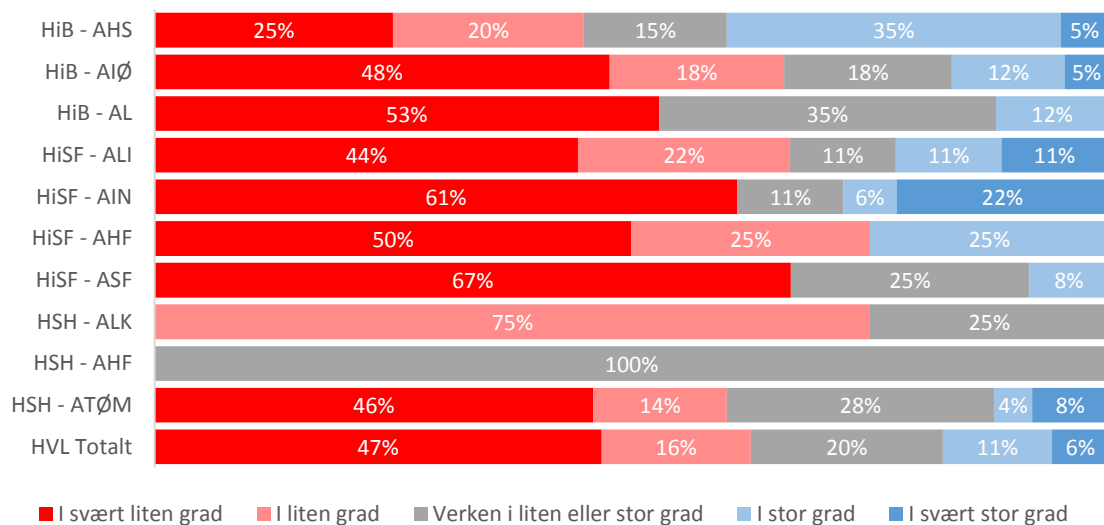
En relativt liten andel av HVL-kandidatene har tatt deler av sin utdanning i utlandet. Vi merker oss imidlertid at andelen med utenlandserfaring er høyest blant kandidater med bakgrunn fra HiB - Avdeling for helse- og sosialfag.

Tabell 78: Var problemstilling for bachelor- eller masteroppgave utviklet i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon?

	Ja	Nei	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	11 %	89 %	194
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	68 %	32 %	233
HiB - Avdeling for lærerutdanning	9 %	91 %	194
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	17 %	83 %	59
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	56 %	44 %	39
HiSF - Avdeling for helsefag	5 %	95 %	79
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	20 %	80 %	64
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	10 %	90 %	49
HSH - Avdeling for helsefag	2 %	98 %	49
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	64 %	36 %	83
HVL Totalt	29 %	71 %	1043

Nesten 30 prosent utviklet problemstillingen for bachelor- eller masteroppgave i samarbeid med en virksomhet utenfor utdanningsinstitusjonen. Andelen er betydelig høyere blant kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, hvor mellom 56 og 68 prosent oppgir å ha hatt et slikt samarbeid.

Figur 59: I hvilken grad bidro dette samarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

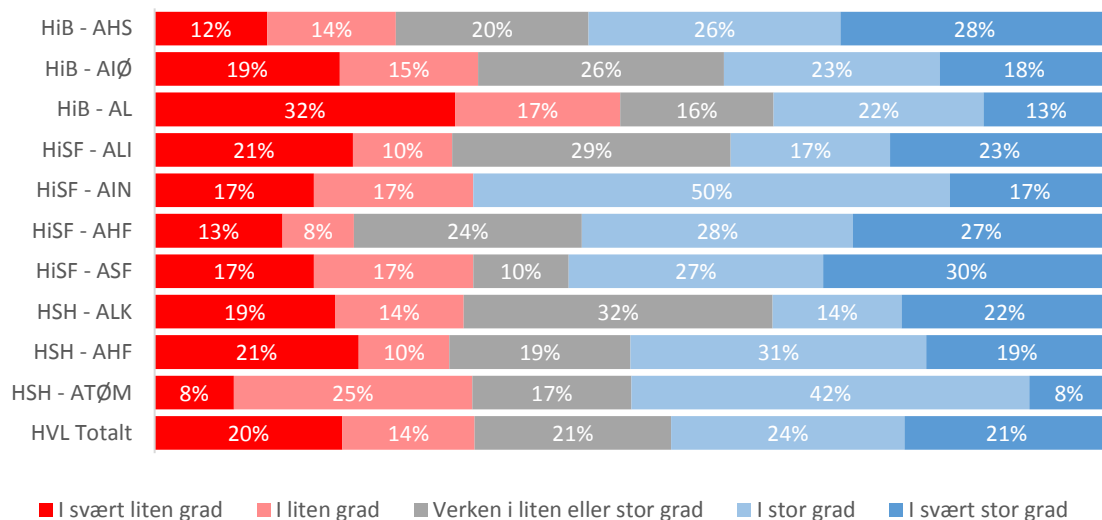

På spørsmål om dette samarbeidet førte til en konkret jobb svarer majoriteten av kandidatene avvisende på dette. 22 prosent av kandidatene fra HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag som hadde et slikt samarbeid svarer imidlertid at dette i svært stor grad førte til at de fikk jobb.

Tabell 79: Har du hatt praksis som en del av studiet?

	Ja	Nei	N
HiB - Avdeling for helse- og sosialfag	96 %	4 %	195
HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag	30 %	70 %	233
HiB - Avdeling for lærerutdanning	97 %	3 %	194
HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett	90 %	10 %	59
HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag	18 %	82 %	39
HiSF - Avdeling for helsefag	96 %	4 %	79
HiSF - Avdeling for samfunnsfag	52 %	48 %	63
HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag	84 %	16 %	50
HSH - Avdeling for helsefag	96 %	4 %	51
HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag	16 %	84 %	83
HVL Totalt	69 %	31 %	1046

HVL har generelt sett høy praksisandel, og nesten 70 prosent oppgir at de har hatt praksis som en del av studiet. Her er det imidlertid store variasjoner mellom avdelingene. Mens andelen som har hatt praksis på helsefag eller lærerutdanningen varierer mellom 84-97 prosent, har kun 16-30 prosent av kandidatene fra tekniske/økonomiske fag hatt praksis.

Figur 60: I hvilken grad bidro denne praksisen til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Praksis synes å ha stor betydning for mulighetene for å få en konkret jobb. 45 prosent av dem som har gjennomført praksis mener at dette i stor eller svært stor grad bidro til å få jobb.

KAPITTEL 6 - FRA STUDIER TIL JOBB PÅ VESTLANDET – KANDIDATER FRA NORGES HANDELSHØYSKOLE

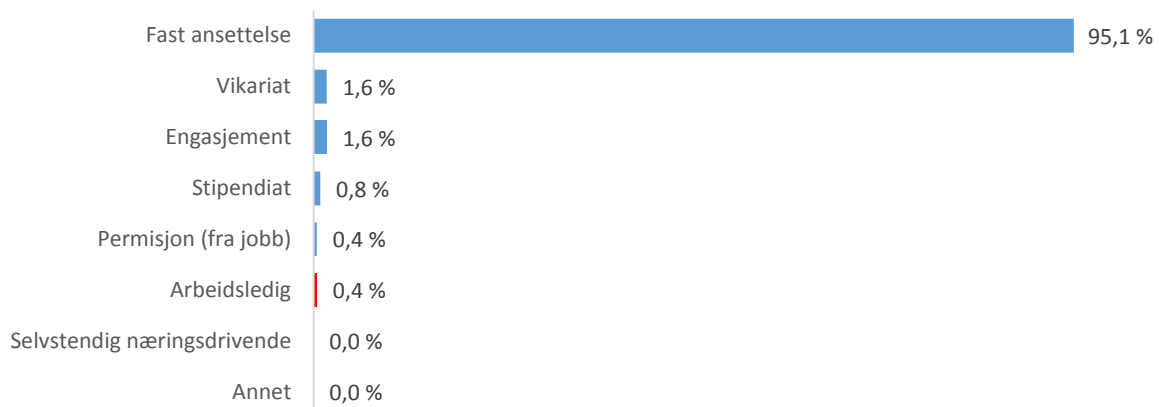
Norges Handelshøyskole ble etablert i 1936, og er en av fem statlige vitenskapelige høyskoler i landet. NHH hadde i 2017 nesten 3500 registrerte studenter og rundt 400 ansatte. NHH er organisert i seks forskjellige institutt.

Utdanningsløpet ved NHH skiller seg noe fra de øvrige utdanningsinstitusjonene ved at instituttene samarbeider på tvers i organiseringen av studietilbudet. Studenter med hele sin utdanning ved NHH tar først bachelorgrad i økonomi- og administrasjon, og kan etter dette velge mellom masterprogram i økonomi- og administrasjon, eller i regnskap og revisjon. Det er forholdsvis få kandidater som avslutter utdannelsen etter fullført bachelorprogram. Det er langt flere kandidater i vårt datamateriale som har master i økonomi- og administrasjon enn i regnskap og revisjon. På noen spørsmål fører dette til få svar fra denne gruppen. Av denne grunn vil vi i enkelte tilfeller kun presentere tall for NHH samlet. Uansett er det viktig å merke seg at det lave antallet respondenter i denne gruppen gjør at man må fortolke tallene med noe forsiktighet.

KANDIDATENES ARBEIDSLIVSTILKNYTNING

TILPASNING TIL ARBEIDSLIVET

Figur 61: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

Nesten samtlige NHH-kandidater, 95 prosent, oppgir at de har fast ansettelse. Kun én kandidat (0,4 prosent) oppgir å være arbeidsledig.

Tabell 80: Jobber du heltid eller deltid?

	Heltid	Deltid	N
Økonomi og administrasjon	99,5 %	0,5 %	217
Regnskap og revisjon	100,0 %	0,0 %	23
NHH Totalt	99,6 %	0,4 %	240

Så godt som alle kandidater fra NHH arbeider heltid. Kun én kandidat arbeider deltid, og oppgir at dette er ufrivillig deltid.

Tabell 81: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder arbeidsgiver

	1 - Svært lite relevant	2	3	4	5 - Svært relevant	N
Arbeidsgiver						
Økonomi og administrasjon	1 %	2 %	11 %	33 %	53 %	215
Regnskap og revisjon	0 %	0 %	0 %	9 %	91 %	23
NHH Totalt	1 %	2 %	10 %	31 %	56 %	238
Arbeidsoppgaver						
Økonomi og administrasjon	1 %	6 %	23 %	34 %	37 %	219
Regnskap og revisjon	0 %	0 %	0 %	17 %	83 %	23
NHH Totalt	1 %	5 %	21 %	32 %	41 %	242
Stillingsnivå						
Økonomi og administrasjon	1 %	2 %	21 %	35 %	41 %	215
Regnskap og revisjon	0 %	0 %	13 %	26 %	61 %	23
NHH Totalt	1 %	2 %	20 %	34 %	43 %	238

NHH-kandidatene opplever stort sett at arbeidsgiver er relevant sett i forhold til utdanningen. Spesielt gjelder dette kandidatene med bakgrunn fra regnskap og revisjon. Denne tendensen gjelder også for arbeidsoppgaver og stillingsnivå.

Tabell 82: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

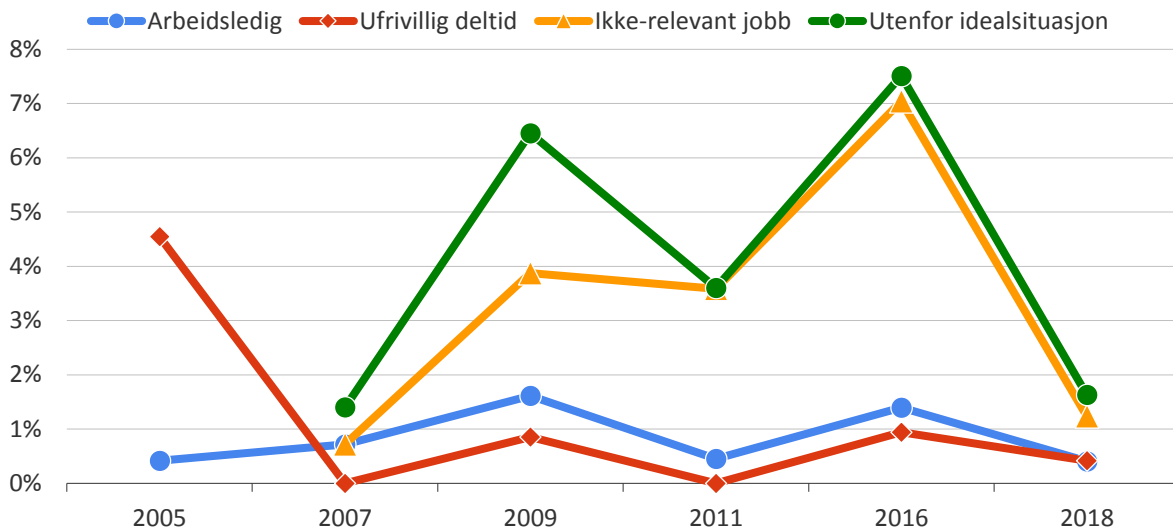
	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
Økonomi og administrasjon	1,4 %	98,6 %	219
Regnskap og revisjon	0,0 %	100,0 %	23
NHH Totalt	1,2 %	98,8 %	242

Alt i alt opplever så godt som alle kandidater fra NHH at de har relevant jobb. Fordi antallet kandidater som ikke har relevant arbeid er svært lavt (3 respondenter) vil vi ikke presentere kandidatenes egne vurdering av årsakene til dette.

Tabell 83: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
Økonomi og administrasjon	59 %	21 %	7 %	7 %	5 %	1 %	214
Regnskap og revisjon	91 %	4 %	0 %	4 %	0 %	0 %	23
NHH Totalt	62 %	19 %	6 %	7 %	4 %	1 %	237

NHH-kandidatene kommer raskt ut i arbeidslivet, og 62 prosent får jobb allerede før avlagt grad. Spesielt gjelder dette kandidater fra Regnskap og revisjon hvor hele 91 prosent får tilbud om jobb før avsluttende eksamen er avlagt.

Figur 62: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2018

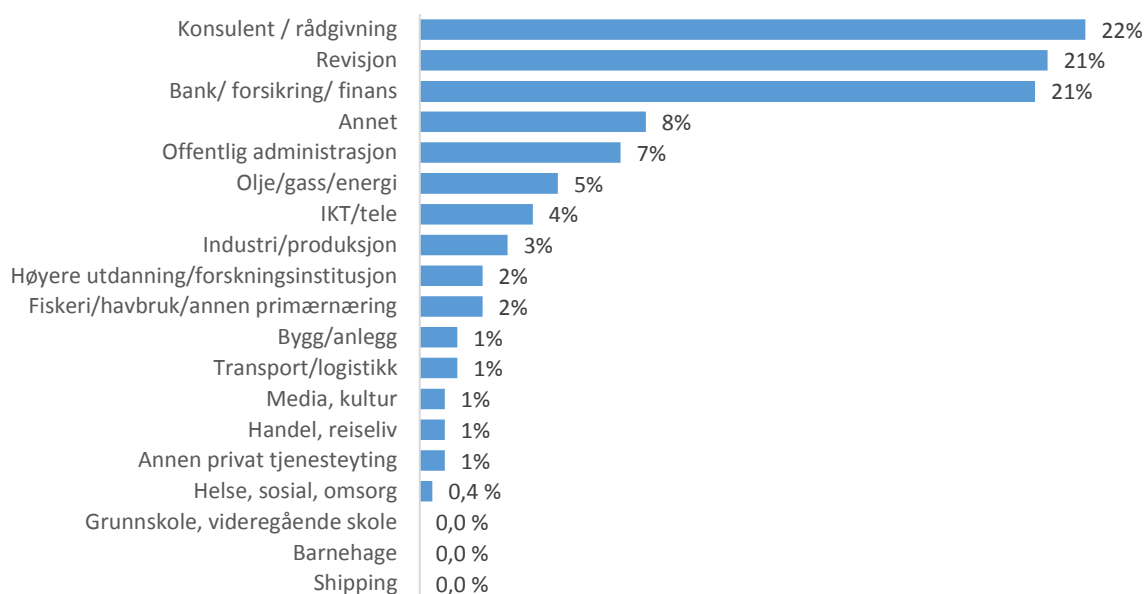
Ut ifra tidsserien over er det åpenbart at arbeidsmarkedet, riktignok fra et svært godt utgangspunkt, ble tyngre mellom 2011 og 2016, også for NHH-kandidatene. I nedgangsåret 2016 oppgav 7 prosent at de ikke hadde relevant jobb, og 1,4 prosent var arbeidsledige. I 2018 har den negative trenden snudd, og andelen utenfor idealsituasjonen har sunket til nivåer sist sett før finanskrisen. Kun 1,6 prosent er nå utenfor idealsituasjonen. Det er tydelig at dagens NHH-kandidater står svært trygt plassert på det norske arbeidsmarkedet.

SEKTOR OG BRANSJETILKNYTNING

Tabell 84: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Økonomi og administrasjon	17 %	82 %	1 %	216
Regnskap og revisjon	4 %	96 %	0 %	23
NHH Totalt	15 %	84 %	1 %	239

De fleste kandidatene fra NHH arbeider i privat sektor, uavhengig av utdanningsløp. Kun 15 prosent arbeider i det offentlige.

Figur 63: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

NHH-kandidatene jobber primært innen konsulentvirksomhet og rådgivning, revisjon eller bank, forsikring og finans. 64 prosent arbeider innenfor ett av disse feltene. Sammenlignet med forrige Kandidatundersøkelse ser vi et lite fall i andelen som oppgir at de arbeider innen revisjon. Dette må sees i sammenheng med at en noe høyere andel kandidater med bakgrunn fra Økonomi og administrasjon svarte på årets undersøkelse.

KANDIDATENS VIKTIGSTE FUNKSJONER/OPPGAVER

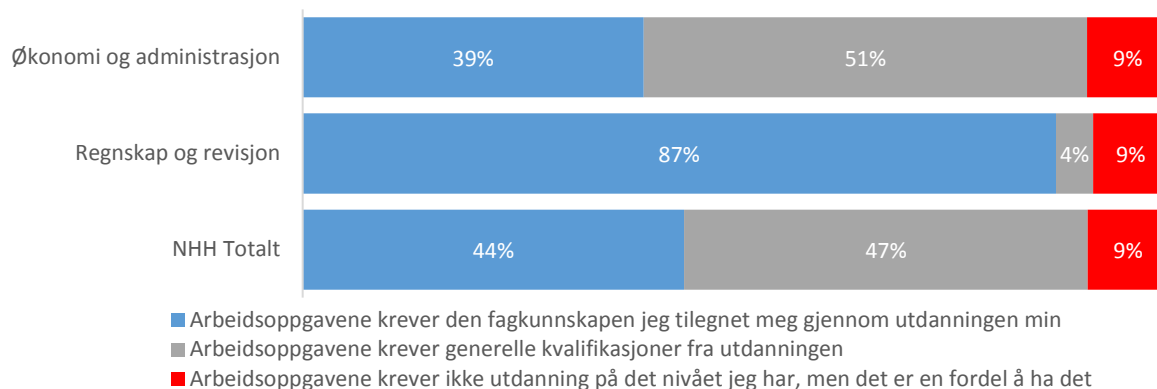
Tabell 85: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

	Økonomi og administrasjon	Regnskap og revisjon	NHH Totalt
Økonomi/regnskap	54 %	91 %	57 %
Prosjektarbeid	54 %	30 %	52 %
Rådgivning/veiledning	48 %	65 %	50 %
Ledelse	21 %	9 %	20 %
Administrasjon	18 %	9 %	17 %
Salg/markedsføring/reklame	16 %	4 %	15 %
Kundebehandling/førstelinge	14 %	13 %	14 %
Saksbehandling	13 %	0 %	12 %
Teknisk utvikling/prosjektering	8 %	4 %	8 %
Informasjon/formidling/journalistikk	7 %	0 %	6 %
Forskning	6 %	0 %	6 %
Annet	5 %	0 %	5 %
Personaloppgaver	4 %	0 %	4 %
Undervisning/opplæring/pedagogisk arbeid	3 %	4 %	3 %
Pleie/pasientkontakt	1 %	0 %	0 %
N	215	23	238

Nesten samtlige kandidater med bakgrunn fra regnskap og revisjon vurderer økonomi/regnskap som en av de viktigste funksjonene i jobben deres. Det er interessant at «kun» halvparten av kandidatene

fra økonomi og administrasjon vurderer dette som en sentral oppgave i jobben. Generelt ser vi at denne utdanningsgruppen utfører et bredere sett av funksjoner enn kandidatene fra regnskap og revisjon.

Figur 64: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Vurderingen av den overordnede sammenhengen mellom utdanningen og nåværende jobb er ganske annerledes mellom de to utdanningsløpene. Mens 87 prosent av kandidatene med bakgrunn fra regnskap og revisjon mener at arbeidsoppgavene krever fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen, er tilsvarende andel for kandidatene fra økonomi og administrasjon 39 prosent. For begge grupper er dette noe høyere enn i 2016.

ÅRSLØNN

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer at forskjellene mellom kandidatene er høy.

Tabell 86: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
Økonomi og administrasjon	535 203	520 000	117 134	209
Regnskap og revisjon	507 409	520 500	83 677	22
NHH Totalt	532 556	520 000	114 517	231

NHH-kandidatene har et relativt høyt inntektsnivå, med en gjennomsnittsinntekt på 532 556 kr i 2018. Lave standardavvik indikerer at det er nokså moderate lønnsforskjeller mellom kandidatene. Sammenlignet med tallene fra forrige Kandidatundersøkelse er det tydelig at lønsspennet blitt betydelig mer «komprimert». Ser vi utelukkende på gjennomsnittsinntekten har det faktisk vært en nedgang i reallønn, mens utviklingen i medianlønnen viser en reallønnsøkning på om lag 3,9 prosent²³. Kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon har imidlertid opplevd en reallønnsnedgang på begge parametre.

²³ Gjennomsnittlig inntekt i 2016 var 527 697 kr, tilsvarende 550 375 kr i dagens verdi basert på en gjennomsnittlig årlig inflasjon på 2,1 prosent. Medianlønnen for 2016 var 480 000 kr, tilsvarende 500 628 kr i dagens verdi.

FRA STUDIER TIL JOBB – SØKEPROSESSEN OG ARBEIDSLIVSMOBILITET

Tabell 87: Når begynte du å søke jobb?

	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker	N
Økonomi og administrasjon	53 %	29 %	6 %	6 %	6 %	0 %	220
Regnskap og revisjon	71 %	25 %	0 %	4 %	0 %	0 %	24
NHH Totalt	55 %	29 %	6 %	6 %	5 %	0 %	244

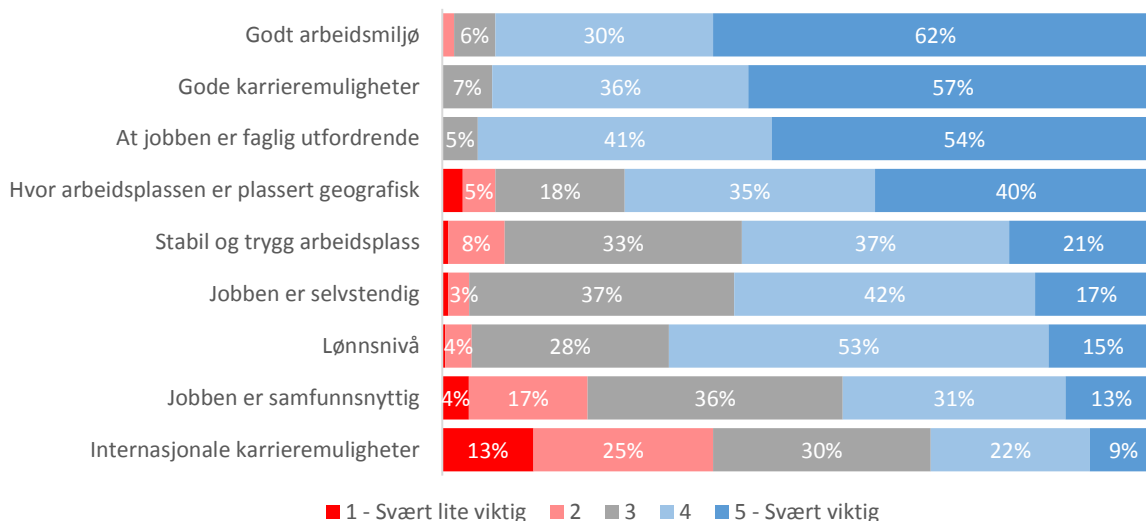
Over 80 prosent av NHH-kandidatene begynte jobbsøkerprosessen før eller i løpet av siste semester. 5 prosent fikk jobb uten å søke.

Tabell 88: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
Økonomi og administrasjon	3 %	32 %	21 %	21 %	13 %	9 %	220
Regnskap og revisjon	0 %	71 %	17 %	0 %	4 %	8 %	24
NHH Totalt	3 %	36 %	21 %	19 %	12 %	9 %	244

Kandidater fra regnskap og revisjon sender færre jobbsøknader enn kandidatene fra økonomi og administrasjon. Sammen med de øvrige svarene i undersøkelsen bekrefter dette at inngangen til arbeidsmarkedet generelt sett er enklere for denne gruppen. Noen kandidater brukte imidlertid mer energi på å skrive søknader: Henholdsvis 9 og 8 prosent av kandidatene fra økonomi og administrasjon og Regnskap og revisjon sendte over 50 søknader. Til sammenligning svarte ingen i forrige undersøkelse med bakgrunn fra Regnskap og revisjon de de sendte flere enn 50 søknader.

Figur 65: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

Den viktigste faktoren for NHH-kandidatene når de søker jobb er et godt arbeidsmiljø. Gode karrieremuligheter og at jobben er faglig utfordrende vektlegges også høyt. Det er stort sett små forskjeller mellom vurderingene til kandidatene fra økonomi- og administrasjonsutdanningen og kandidatene fra regnskap og revisjon. Av den grunn presenterer vi ikke spesifikke tall for utdanningene. Vi merker oss imidlertid at førstnevnte gruppe vektlegger internasjonale karrieremuligheter høyere, mens sistnevnt gruppe er mer opptatt av at arbeidsplassen er stabil og trygg.

Tabell 89: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

	Økonomi og administrasjon	Regnskap og revisjon	NHH Totalt
Stillingsutlysninger i trykte medier	10 %	9 %	10 %
Stillingsannonser på internett	77 %	57 %	75 %
Personlig nettverk	37 %	17 %	35 %
Sosiale medier	27 %	22 %	26 %
Direkte kontakt med arbeidsgiver	35 %	44 %	36 %
Vikarbyråer/bemanningsbyrå	15 %	13 %	15 %
NAV	7 %	9 %	7 %
Bedriftspresentasjoner	47 %	61 %	48 %
Annet	2 %	4 %	3 %
N	219	23	242

Den klart mest brukte kanalen for å søke jobb er stillingsannonser på internett, noe 75 prosent benyttet seg av. Kun 10 prosent sjekket stillingsannonser i trykte medier. Halvparten av kandidatene gikk også på bedriftspresentasjoner som en del av jobbsøkerprosessen. Dette er spesielt populært blant kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon.

MOBILITET

Tabell 90: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studie, inkludert den du har nå?

	1	2	3 eller flere	N
Økonomi og administrasjon	64 %	32 %	5 %	219
Regnskap og revisjon	74 %	22 %	4 %	23
NHH Totalt	65 %	31 %	5 %	242

Det er relativt lav grad av mobilitet blant NHH-kandidatene. 65 prosent angir at de kun har vært i én jobb etter avsluttet studie. Samtidig er graden av mobilitet noe høyere sammenlignet med forrige undersøkelse, spesielt for kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon.

Tabell 91: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	< 2 måneder	2-6 måneder	7-12 måneder	> 12 måneder	N
Økonomi og administrasjon	4 %	17 %	28 %	51 %	75
Regnskap og revisjon	0 %	17 %	33 %	50 %	6
NHH Totalt	4 %	17 %	28 %	51 %	81

Halvparten av NHH-kandidatene, som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier, hadde den første jobben sin i mer enn ett år.

Tabell 92: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Fikk ny jobb	Vikariatet/engasjementet tok slutt	Ble sagt opp	Sa selv opp	N
Økonomi og administrasjon	77 %	13 %	3 %	7 %	75
Regnskap og revisjon	50 %	0 %	0 %	50 %	6
NHH Totalt	75 %	12 %	2 %	10 %	81

Den vanligste årsaken til at NHH-kandidatene sluttet i sin første stilling var at de fikk ny jobb. Det er få som ble sagt opp. Av de få kandidatene fra Regnskap og revisjon som har hatt mer enn én jobb svarer halvparten at de sa opp selv.

HJERNEFLUKT OG HJERNEGEVINST

Tabell 93: Hjemsted før studier og hjemsted nå

	Hjemsted før studier	Hjemsted nå	Nettogeinst
Akershus	13,9 %	3,8 %	-10,1 %
Hordaland	16,7 %	16,3 %	-0,4 %
Oslo	18,4 %	54,4 %	36,0 %
Rogaland	7,3 %	4,2 %	-3,2 %
Sogn og Fjordane	4,1 %	1,3 %	-2,8 %
Østfold	3,7 %	0,8 %	-2,8 %
Hedmark	2,9 %	0,4 %	-2,4 %
Oppland	0,8 %	0,0 %	-0,8 %
Buskerud	1,6 %	0,8 %	-0,8 %
Vestfold	3,7 %	0,8 %	-2,8 %
Telemark	1,6 %	0,4 %	-1,2 %
Aust-Agder	0,8 %	0,0 %	-0,8 %
Vest-Agder	2,0 %	0,0 %	-2,0 %
Møre og Romsdal	5,7 %	2,5 %	-3,2 %
Trøndelag	5,7 %	3,8 %	-1,9 %
Nordland	2,4 %	0,8 %	-1,6 %
Troms	0,8 %	0,8 %	0,0 %
Finnmark	0,0 %	0,4 %	0,4 %
Utenfor Norge	7,8 %	8,4 %	0,6 %

Når det kommer til bosted før og etter studiene skiller NHH-kandidatene seg betydelig fra UiB- og HVL-kandidatene. NHH rekrutterer i større grad kandidater fra hele landet, og mobiliteten bort fra Hordaland etter endte studier er høy. Det er spesielt Oslo som tiltrekker seg NHH-kandidater. Over halvparten bor i Oslo to år etter uteksaminasjon.

Tabell 94: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

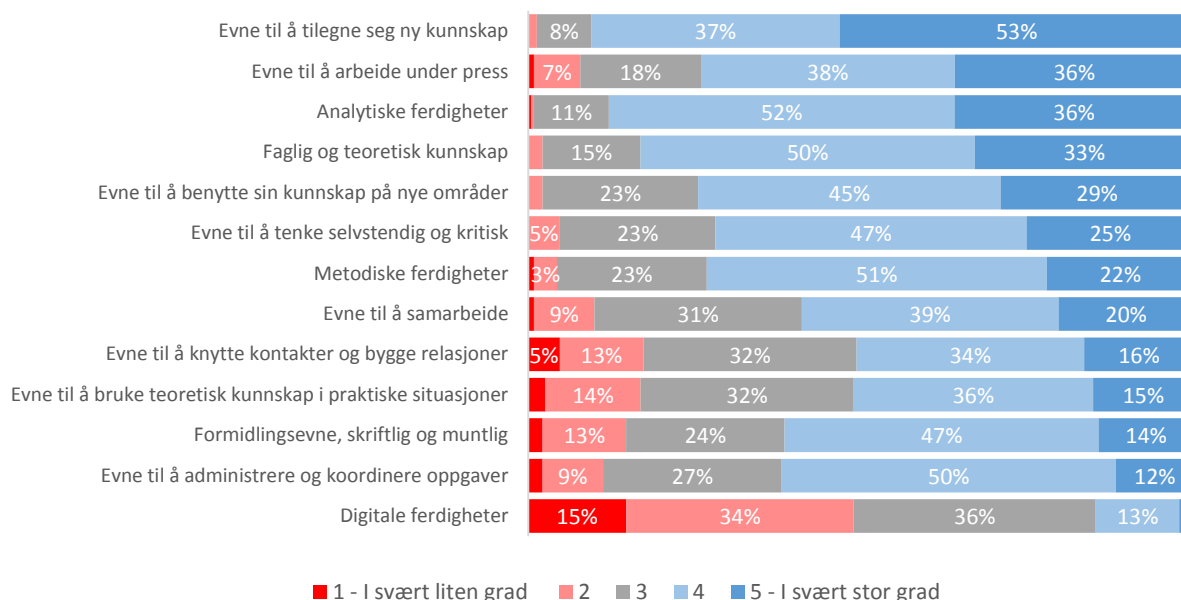
	Ja	Nei	N
Økonomi og administrasjon	93 %	7 %	215
Regnskap og revisjon	100 %	0 %	23
NHH Totalt	93 %	7 %	238

Så godt som alle kandidater har fått jobb på det geografiske stedet de ønsket.

STUDIETIDEN

VURDERING AV STUDIET

Figur 66: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter?

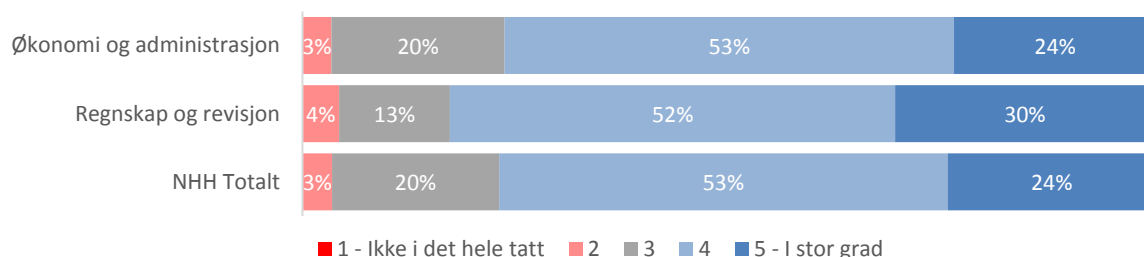

NHH-kandidatene mener i svært stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap, og det er også høye andeler som fremhever at studiene i stor grad har gitt dem evnene til å arbeide under press, analytiske ferdigheter og faglig og teoretisk kunnskap. Lavest vurdert er digitale ferdigheter – svært få mener at studiet har gitt dem digital kompetanse.

Tabell 95: I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter? Fordelt på utdanningsløp. Gjennomsnittsverdier, skala 1-5.

	Økonomi og administrasjon	Regnskap og revisjon	NHH Totalt
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	4,5	4,1	4,4
Analytiske ferdigheter	4,3	4	4,2
Faglig og teoretisk kunnskap	4,1	4,4	4,1
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	4	4	4
Evne til å arbeide under press	4	3,8	4
Metodiske ferdigheter	3,9	3,8	3,9
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	3,9	3,7	3,9
Evne til å samarbeide	3,7	3,4	3,7
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	3,6	3,5	3,6
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	3,6	3,5	3,6
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	3,5	3,4	3,5
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	3,5	3,4	3,5
Digitale ferdigheter	2,5	2,6	2,5

Det er generelt små forskjeller mellom hvordan kandidater fra de ulike linjene vurderer ferdighetene som studiet har gitt dem. Vi ser imidlertid at kandidater fra Økonomi og administrasjon i noe større grad mener at studiet har gitt dem analytiske ferdigheter og evnen til å tilegne seg kunnskap. Kandidater fra Regnskap og revisjon mener i noe større grad at de har bygget faglig og teoretisk kunnskap gjennom studiet.

Figur 67: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Kandidatene opplever i overveiende grad at utdanningen har gitt dem de kunnskapene de trenger for å mestre jobben.

Tabell 96: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Teori	Praksis	Utveksling	Prosjektarbeid	Savner ikke noe spesielt	Annet	N
Økonomi og administrasjon	4 %	75 %	11 %	40 %	9 %	18 %	210
Regnskap og revisjon	4 %	74 %	0 %	13 %	22 %	4 %	23
NHH Totalt	4 %	75 %	10 %	37 %	10 %	17 %	233

I likhet med kandidatene fra UiB og HVL skulle også en stor andel av NHH-kandidatene ønsket seg mer praksis i studiet. 40 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon skulle også gjerne hatt mer prosjektarbeid.

Tabell 97: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
Økonomi og administrasjon	49 %	23 %	11 %	17 %	220
Regnskap og revisjon	76 %	8 %	4 %	12 %	25
NHH Totalt	52 %	22 %	10 %	16 %	245

Den klare majoriteten av kandidatene ville valgt samme studium dersom de kunne valgt på nytt. 23 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon ville imidlertid valgt en annen fagkombinasjon. Til sammen er det 74 prosent som enten ville valgt akkurat samme studium på nytt, eventuelt med en noe annerledes fagkombinasjon. 26 prosent er usikre eller ville valgt et annet studie.

Tabell 98: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
Økonomi og administrasjon	10 %	91 %	220
Regnskap og revisjon	4 %	96 %	25
NHH Totalt	9 %	91 %	245

Kun 9 prosent av NHH-kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier. Andelen er noe høyere for kandidater fra Økonomi og administrasjon enn fra Regnskap og revisjon.

Tabell 99: Hvis du vurderte å slutte før fullførte studier, hvorfor?

	Private forhold	Manglende faglig oppfølging	Krevende studie	Vurderte å begynne på annet studie	Annet	N
NHH Totalt	9 %	18 %	18 %	59 %	23 %	22

Den vanligste årsaken blant de som vurderte å slutte var at de vurderte å begynne på et annet studie. 18 prosent nevner henholdsvis manglende faglig oppfølging og et krevende studieløp som årsaker.

AKTIVITETER VED SIDEN AV STUDIENE

Tabell 100: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	Jobbet under studiene	Hadde verv i en organisasjon	Drev med frivillig arbeid	Nei, ingen av disse	N
Økonomi og administrasjon	73 %	59 %	24 %	12 %	220
Regnskap og revisjon	68 %	28 %	12 %	24 %	25
NHH Totalt	72 %	56 %	23 %	13 %	245

Majoriteten av NHH-kandidatene arbeidet under studiene, og litt over halvparten hadde verv i en organisasjon. 23 prosent drev med frivillig arbeid. Kandidater som gikk økonomi og administrasjon var generelt sett mer aktive i studietiden, spesielt når det gjelder deltagelse i organisasjonslivet.

Tabell 101: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utteksling	Eget initiativ	Nei	N
Økonomi og administrasjon	72 %	4 %	24 %	220
Regnskap og revisjon	33 %	4 %	63 %	24
NHH Totalt	68 %	4 %	28 %	244

Samme tendens gjør seg gjeldende på spørsmålet om utenlandsopphold. Mens 72 prosent av kandidatene fra økonomi og administrasjon tok deler av sin utdanning i utlandet er tilsvarende andel blant regnskap- og revisjonskandidatene kun 33 prosent. Dette er imidlertid en betydelig økning for sistnevnte sammenlignet med forrige undersøkelse der kun 8 prosent reiste på utveksling som del av et utvekslingsprogram.

Tabell 102: Var problemstilling for bachelor- eller masteroppgave utviklet i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon?

	Ja	Nei	N
Økonomi og administrasjon	36 %	65 %	220
Regnskap og revisjon	8 %	92 %	24
NHH Totalt	33 %	67 %	244

En tredjedel av kandidatene utviklet problemstillingen for bachelor- eller masteroppgaven i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon. Dette er imidlertid klart vanligere for kandidater med bakgrunn fra økonomi- og administrasjonsstudier.

Figur 68: I hvilken grad bidro dette samarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Kun 18 prosent svarte at samarbeidet i stor eller svært stor grad bidro til at kandidatene fikk en konkret jobb.

VEDLEGG

SPØRRESKJEMA - KANDIDATUNDERSØKELSEN 2018

q1 - Hva er din utdannings-/studiesituasjon?

Hva er din utdannings-/studiesituasjon?

- ☐ Jeg har avsluttet mine studier
☐ Jeg er fortsatt under utdanning/har fortsatt å studere

q1_2_a - Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

q1_2_b - Planlegger du i dag å studere videre ved en senere anledning?

Planlegger du i dag å studere videre ved en senere anledning?

- ☐ Ja
☐ Nei

Q1_3_a - Hva planlegger du å studere?

Hva planlegger du å studere?

Q1_3_b - Ved hvilke(n) institusjon(-er) vurderer du å studere?

Ved hvilke(n) institusjon(-er) vurderer du å studere?

q1_4_a - Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

q1_4_b - Hva studerer du i dag?

Hva studerer du i dag?

q1_4_c - Hvor studerer du i dag?

Hvor studerer du i dag?

ScreenedOutSurveyScript

Undersøkelsen gjelder kandidater som har avsluttet sine studier, og du er da ikke i målgruppen for resten av undersøkelsen. Mange takk likevel for at du ville svare!

q2 - Kjønn

Hva er ditt kjønn?

- ☐ Mann
☐ Kvinne

q3 - Fødselsår

Hvilket år er du født?

Skriv fødselsåret ditt med fire siffer (eks. 1985)

q4 - Hovedbeskjeftigelse

Hva er din hovedbeskjeftigelse?

- ☐ Fast ansettelse
- ☐ Vikariat
- ☐ Engasjement
- ☐ Stipendiat
- ☐ Permisjon (fra jobb)
- ☐ Selvstendig næringsdrivende
- ☐ Arbeidsledig
- ☐ Annet _____

q5 - Hjemstedsfylke

I hvilket fylke hadde du hjemstedet ditt før du begynte å studere?

- ☐ Hordaland
- ☐ Rogaland
- ☐ Sogn og Fjordane
- ☐ Akershus
- ☐ Oslo
- ☐ Østfold
- ☐ Hedmark
- ☐ Oppland
- ☐ Buskerud
- ☐ Vestfold
- ☐ Telemark
- ☐ Aust-Agder
- ☐ Vest-Agder
- ☐ Møre og Romsdal
- ☐ Sør-Trøndelag
- ☐ Nord-Trøndelag
- ☐ Nordland
- ☐ Troms
- ☐ Finnmark
- ☐ Utenfor Norge

q6 - Akademisk grad

Hva er din høyeste akademiske grad?

- ☐ Bachelor
- ☐ Grunnskolelærer (4 år)
- ☐ Master
- ☐ Profesjonsutdanning (psykologi/med) av minst 6 års varighet

q7 - Utdanningssted

Hvor tok du utdanningen din?

Kryss av for hvor graden/ vitnemålet ditt ble utstedet.

- ☐ UiB - Det humanistiske fakultet
- ☐ UiB - Det juridiske fakultet

- ☐ UiB - Det matematisk-naturvitenskaplige fakultet
- ☐ UiB - Det medisinsk-odontologiske fakultet
- ☐ UiB - Det psykologiske fakultet
- ☐ UiB - Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- ☐ Kunst- og designhøgskolen i Bergen
- ☐ HiB - Avdeling for helse- og sosialfag
- ☐ HiB - Avdeling for ingeniør- og økonomifag
- ☐ HiB - Avdeling for lærerutdanning
- ☐ HiSF - Avdeling for lærerutdanning og idrett
- ☐ HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag
- ☐ HiSF - Avdeling for helsefag
- ☐ HiSF - Avdeling for samfunnsfag
- ☐ HSH - Avdeling for lærerutdanning og kulturfag
- ☐ HSH - Avdeling for helsefag
- ☐ HSH - Avdeling for tekniske/økonomiske/maritime fag
- ☐ NHH - Økonomi og administrasjon
- ☐ NHH - Regnskap og revisjon

q99_0 - Master i odontologi?

Har du gjennomført:

- ☐ Integrert mastergrad i odontologi
- ☐ Annen mastergrad

q8 - Valgt samme studium?

Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

- ☐ Ja
- ☐ Ja, men med en annen fagkombinasjon
- ☐ Nei
- ☐ Ikke sikker

q99_1 - Hva var bestemmende for ditt valg av profesjonsstudium?

Hva var bestemmende for ditt valg av profesjonsstudium?

Flere valg mulig

- ☐ Jobb/yrkesmuligheter etterpå
- ☐ Lønn
- ☐ Status
- ☐ Få brukt gode karakterer
- ☐ Venner/familie er i samme yrke/profesjon
- ☐ Annet _____

q99_2 - Hva var målet med valgt profesjon?

Hva var målet med valgt profesjon? Å arbeide:

- ☐ I det offentlige
- ☐ I privat praksis
- ☐ I privat sektor forøvrig
- ☐ I frivillig sektor

- ☐ Annet _____
- ☐ Ingen bestemt mening

q100 - I hvilken grad stemmer følgende påstander om dine studievalg?

I hvilken grad stemmer følgende påstander om dine studievalg?

	1 - I svært liten grad	2	3	4	5 - I svært stor grad
Jeg satte sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter	☐	☐	☐	☐	☐
Fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven	☐	☐	☐	☐	☐
Valgene jeg tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå	☐	☐	☐	☐	☐

q101 - Vurderte du å slutte før fullførte studier?

Vurderte du å slutte før fullførte studier?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

q101_2 - Hvorfor vurderte å slutte?

Hvis ja, hvorfor?

Flere kryss mulig

- ☐ Private forhold
- ☐ Manglende faglig oppfølging
- ☐ Krevende studie
- ☐ Vurderte å begynne på annet studie
- ☐ Annet _____

q9 - Aktiviteter ved siden av studiene

Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

Sett gjerne flere kryss.

- ☐ Jobbet under studiene
- ☐ Hadde verv i en organisasjon
- ☐ Drev med frivillig arbeid
- ☐ Nei, ingen av disse

q10_1 - Utenlandsstudier

Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

- ☐ Utveksling
- ☐ Eget initiativ
- ☐ Nei, hadde ikke utenlandsopphold i forbindelse med studiene

q11_1 - Problemstilling bachelor- eller masteroppgave

Var problemstilling for bachelor- eller masteroppgave utviklet i samarbeid med en virksomhet utenfor egen institusjon?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

q11_2 - samarbeid = konkret jobb

I hvilken grad bidro dette samarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ Verken i liten eller stor grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

q12_1 - Praksis

Har du hatt praksis/arbeidslivserfaring som en del av studiet?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

q12_2 - Praksis = konkret jobb

I hvilken grad bidro denne praksisen/arbeidslivserfaringen til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

- ☐ I svært liten grad
- ☐ I liten grad
- ☐ Verken i liten eller stor grad
- ☐ I stor grad
- ☐ I svært stor grad
- ☐ Vet ikke

q13_1 - Hvorfor ikke høyere grad? HiB

For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

- ☐ Planla aldri en mastergrad
- ☐ Det er ingen relevante mastergrader for min utdanning
- ☐ Søkte, men kom ikke inn på en mastergrad
- ☐ Fikk en jobb jeg ønsket meg
- ☐ Ønsker en pause før jeg går videre med en mastergrad
- ☐ Annet _____

q13_2 - Hvorfor ikke høyere grad? UiB

For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

- ☐ Planla ikke en høyere akademisk grad
- ☐ Det eksisterer ikke noen høyere grad i min utdanning
- ☐ Kom ikke inn på mastergrad eller lignende

- ☐ Fikk en jobb jeg ønsket meg
☐ Ønsker en pause før jeg går videre med en høyere grad
☐ Annet _____

q14 - Når søkte jobb

Når begynte du å søke jobb?

- ☐ Før siste semester
☐ I løpet av siste semester
☐ 0-3 måneder etter avsluttet utdanning
☐ Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning
☐ Fikk jobb uten å søke
☐ Ikke sikker/Husker ikke

q15 - Antall jobbsøknader

Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

- ☐ 0
☐ 1-5 søknader
☐ 6-10 søknader
☐ 11-20 søknader
☐ 21-50 søknader
☐ 51 søknader eller flere

q16 - Faktorer for å søke jobb

Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig	Vet ikke
At jobben er faglig utfordrende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lønnsnivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode karrieremuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jobben er selvstendig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabil og trygg arbeidsplass	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jobben er samfunnsnyttig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Internasjonale karrieremuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Godt arbeidsmiljø	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q17 - Kanaler for å finne jobb

Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

Sett gjerne flere kryss.

- ☐ Stillingsutlysninger i trykte medier
☐ Stillingsannonser på internett (finn.no, jobbnorge.no, nav.no osv.)
☐ Personlig nettverk
☐ Sosiale medier
☐ Direkte kontakt med arbeidsgiver
☐ Vikarbyråer/bemanningsbyrå
☐ NAV

- ☐ Bedriftspresentasjoner
☐ Annet _____

q18 - Antall jobber

Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studie, inkludert den du har nå?

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3 eller flere

q19 - Relevans jobb

Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

	1 - Svært lite relevant	2	3	4	5 - Svært relevant	Vet ikke
Arbeidsgiver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeidsoppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stillingsnivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q20 - Relevans jobb - alt i alt

Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

- ☐ Har ikke relevant jobb
☐ Har relevant jobb

q21 - Hvorfor ikke relevant jobb?

For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

	1 - Svært stor betydning	2	3	4	5 - Svært liten betydning	Vet ikke
For lite relevant yrkeserfaring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For dårlige karakterer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For lite yrkesrettet utdanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For mange andre med samme utdanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Få relevante stillinger å søke på	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geografiske forhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fagkombinasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studiestedet for dårlig til å formidle kompetansen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg selv er for dårlig til å formidle min kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q22 - Tid før relevant jobb

For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

- ☐ Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen
☐ 0-3 mnd
☐ 4-6 mnd
☐ 7-12 mnd

- ☐ 1-2 år
- ☐ Mer enn 2 år

q23 - Heltid/Deltid

Jobber du heltid eller deltid?

- ☐ Heltid
- ☐ Deltid

q23a - Heltid/Deltid Frivillig/ufrivillig

Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

- ☐ Frivillig
- ☐ Ufrivillig

q23b - Brutto lønn

Hva er din ordinære brutto årslønn før skatt i din nåværende stilling? (Ikke ta med bonus/goder/ekstrainntekter)

Skriv inn i hele kroner uten mellomrom, for eksempel slik: 350000, hvis din ordinære brutto lønn er tre hundre og femti tusen

q24_1 - Arbeidssted

Hvor arbeider du nå?

- ☐ Hordaland
- ☐ Rogaland
- ☐ Sogn og Fjordane
- ☐ Akershus
- ☐ Oslo
- ☐ Østfold
- ☐ Hedmark
- ☐ Oppland
- ☐ Buskerud
- ☐ Vestfold
- ☐ Telemark
- ☐ Aust-Agder
- ☐ Vest-Agder
- ☐ Møre og Romsdal
- ☐ Trøndelag
- ☐ Nordland
- ☐ Troms
- ☐ Finnmark
- ☐ Utenfor Norge

q24_2 - Arbeidssted - kommune

I hvilken kommune?

- ☐ Bergen
- ☐ Askøy
- ☐ Austevoll
- ☐ Austrheim

- ☐ Bømlo
- ☐ Eidfjord
- ☐ Etne
- ☐ Fedje
- ☐ Fitjar
- ☐ Fjell
- ☐ Fusa
- ☐ Granvin
- ☐ Jondal
- ☐ Kvam
- ☐ Kvinnherad
- ☐ Lindås
- ☐ Masfjorden
- ☐ Meland
- ☐ Modalen
- ☐ Odda
- ☐ Os
- ☐ Osterøy
- ☐ Radøy
- ☐ Samnanger
- ☐ Stord
- ☐ Sund
- ☐ Sveio
- ☐ Tysnes
- ☐ Ullensvang
- ☐ Ulvik
- ☐ Vaksdal
- ☐ Voss
- ☐ Øygarden

q24_3 - Arbeidssted - kommune

I hvilken kommune?

- ☐ Askvoll
- ☐ Aurland
- ☐ Balestrand
- ☐ Bremanger
- ☐ Eid
- ☐ Fjaler
- ☐ Flora
- ☐ Førde
- ☐ Gaular
- ☐ Gloppen
- ☐ Gulen
- ☐ Hornindal
- ☐ Hyllestad
- ☐ Høyanger
- ☐ Jølster
- ☐ Leikanger
- ☐ Luster
- ☐ Lærdal
- ☐ Naustdal

- ☐ Selje
- ☐ Sogndal
- ☐ Solund
- ☐ Stryn
- ☐ Vik
- ☐ Vågsøy
- ☐ Årdal

q24_4 - Arbeidssted - kommune

I hvilken kommune?

- ☐ Bjerkreim
- ☐ Bokn
- ☐ Eigersund
- ☐ Finnøy
- ☐ Forsand
- ☐ Gjesdal
- ☐ Haugesund
- ☐ Hjelmeland
- ☐ Hå
- ☐ Karmøy
- ☐ Klepp
- ☐ Kvitsøy
- ☐ Lund
- ☐ Randaberg
- ☐ Rennesøy
- ☐ Sandnes
- ☐ Sauda
- ☐ Sokndal
- ☐ Sola
- ☐ Stavanger
- ☐ Strand
- ☐ Suldal
- ☐ Time
- ☐ Tysvær
- ☐ Utsira
- ☐ Vindafjord

q25 - Arbeid ønsket sted?

Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

q27 - Sektor

Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

- ☐ Offentlig sektor
- ☐ Privat sektor
- ☐ Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)

q28 - Område

Innen hvilket område er din nåværende jobb?

- ☐ Offentlig administrasjon
- ☐ Høyere utdanning/forskningsinstitusjon
- ☐ Grunnskole, videregående skole
- ☐ Barnehage
- ☐ Helse, sosial, omsorg
- ☐ Olje/gass/energi
- ☐ Industri/produksjon
- ☐ Bygg/anlegg
- ☐ Fiskeri/havbruk/annen primærnæring
- ☐ Transport/logistikk
- ☐ Shipping
- ☐ IKT/tele
- ☐ Media, kultur
- ☐ Handel, reiseliv
- ☐ Bank/ forsikring/ finans
- ☐ Konsulent / rådgivning
- ☐ Revisjon
- ☐ Annen privat tjenesteyting
- ☐ Annet (noter): _____

q102 - Hvor arbeider du? (off adm)

Arbeider du i:

- ☐ Departement/Direktorat
- ☐ Fylkeskommune/Fylkesmann
- ☐ Tilsyn/ombud/råd/etat
- ☐ Kommunesektoren
- ☐ NAV
- ☐ Annet _____

q29 - Viktigste oppgaver i jobben

Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Flere kryss mulig

- ☐ Saksbehandling
- ☐ Ledelse
- ☐ Administrasjon
- ☐ Prosjektarbeid
- ☐ Kundebehandling/førstelinje
- ☐ Rådgivning/veiledning
- ☐ Salg/markedsføring/reklame
- ☐ Informasjon/formidling/journalistikk
- ☐ Økonomi/regnskap
- ☐ Undervisning/opplæring/pedagogisk arbeid
- ☐ Forskning
- ☐ Teknisk utvikling/prosjektering
- ☐ Personaloppgaver
- ☐ Pleie/pasientkontakt
- ☐ Annet _____

q30 - Sammenheng utdanning/jobb

Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

- ☐ Arbeidsoppgavene krever den fagkunnskapen jeg tilegnet meg gjennom utdanningen min
☐ Arbeidsoppgavene krever generelle kvalifikasjoner fra utdanningen
☐ Arbeidsoppgavene krever ikke utdanning på det nivået jeg har, men det er en fordel å ha det

q31 - Studier - ferdigheter

I hvilken grad mener du at studiene har gitt deg følgende ferdigheter?

	1 - I svært liten grad	2	3	4	5 - I svært stor grad
Faglig og teoretisk kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	☐	☐	☐	☐	☐
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	☐	☐	☐	☐	☐
Analytiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Metodiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å samarbeide	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å arbeide under press	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	☐	☐	☐	☐	☐

q32 - Viktige ferdigheter i arbeidslivet

Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig
Faglig og teoretisk kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	☐	☐	☐	☐	☐
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	☐	☐	☐	☐	☐
Analytiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Metodiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å samarbeide	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å arbeide under press	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	☐	☐	☐	☐	☐

q33 - Utdanning tilstrekkelige ferdigheter

I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

- ☐ 1 - Ikke i det hele tatt
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - I stor grad
- ☐ Vet ikke

q34 - Mer av i studiet?

Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

Flere kryss mulig

- ☐ Teori
- ☐ Praksis
- ☐ Utveksling
- ☐ Prosjektarbeid
- ☐ Savner ikke noe spesielt
- ☐ Annet: _____

q39a - Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier: Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

- ☐ < 2 måneder
- ☐ 2-6 måneder
- ☐ 7-12 måneder
- ☐ > 12 måneder

q39b - Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

- ☐ Fikk ny jobb
- ☐ Vikariatet/engasjementet tok slutt
- ☐ Ble sagt opp
- ☐ Sa selv opp

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap